

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૧૦૦/-
દાનસંવાન
૧૦ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૪ ● વર્ષ : ૪૯
અંક : ૦૨

સુખી કુટુંબની આશા તમારી, બિરાજી રહો સદા ઈચ્છા અમારી;

૧

૨

૩

૪

૫

૬

૭

૮

02

(૧-૪) ઘસનપુર, નિકોલ, ઘાટલોડિયા તથા ગોતા ખાતે અનુક્રમે પધરામણીમાં લાભ (૫-૮) દેશ-વિદેશના મુક્તોને ઝોળીસેવા ઉપક્રમે ઓનલાઇન તથા ઓફલાઇન (વસ્ત્રાલ, ઘાટલોડિયા) સેવા-સમાગમનો લાભ આપતા વ્હાલા ગુરુજી

અનુક્રમણિકા...

- ૦૪ દિવ્યવાણી
- ૦૬ સ્થિતિનો પાયો સુખી પરિવાર
- ૦૯ ઘર સાત પણ રસોડું એક
- ૧૨ સ્વીકૃતિનાં દ્વાર ખોલો
- ૧૬ એડજસ્ટ હોના શીખે
- ૨૦ ગૂંચો ઉકેલો, દોરો ન તોડો
- ૨૩ અયોગ્ય સ્વભાવ રહેવા દેવો નથી
- ૨૬ રાજીપાના સ્વાર્થી
- ૨૯ કડવું ઔષધ : રોકટોક
- ૩૨ સરળ થઈએ રાજી કરવા
- ૩૫ દૂરબીન છોડો દર્પણ પકડો

- પ્રકાશક : સાધુ ભક્તવત્સલદાસ
- મુદ્રક : સાધુ પૂર્ણસ્વરૂપદાસ
- માલિક : સ્વામિનારાયણ મંદિર વાસણા સંસ્થા (SMVS)
- મુદ્રણ : વાઈબ્રન્ટ ઈમેજ, અમદાવાદ
- આઘ સ્થાપક : શુદ્ધ ઉપાસના પ્રવર્તક
અ.મુ. સદ્. શ્રી દેવનંદનદાસજી સ્વામીશ્રી
(ગુરુદેવ પ.પૂ. બાપજી)
- પ્રેરક : પ.પૂ. અ.મુ. સદ્. શ્રી સત્યસંકલ્પદાસજી સ્વામીશ્રી
(ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રી)
- તંત્રી : નરેન્દ્રભાઈ આર. ત્રિવેદી
- સહતંત્રી : સાધુ રાજીપાસ્વરૂપદાસ
- સંપાદક : સાધુ નિર્ગુણજીવનદાસ
- લેખનકાર્ય : લેખકવૃંદ

પત્રવ્યવહાર માટેનું સરનામું :

ઘનશ્યામ કાર્યાલય, સ્વામિનારાયણ ધામ
કોબા-ગાંધીનગર હાઈવે, ગાંધીનગર-૩૮૨૦૦૭
Visit us : www.smvs.org
Email : magazine@in.smvs.org
કુલ પેજ : ૪૦ + ૪ ટાઈટલ = ૪૪

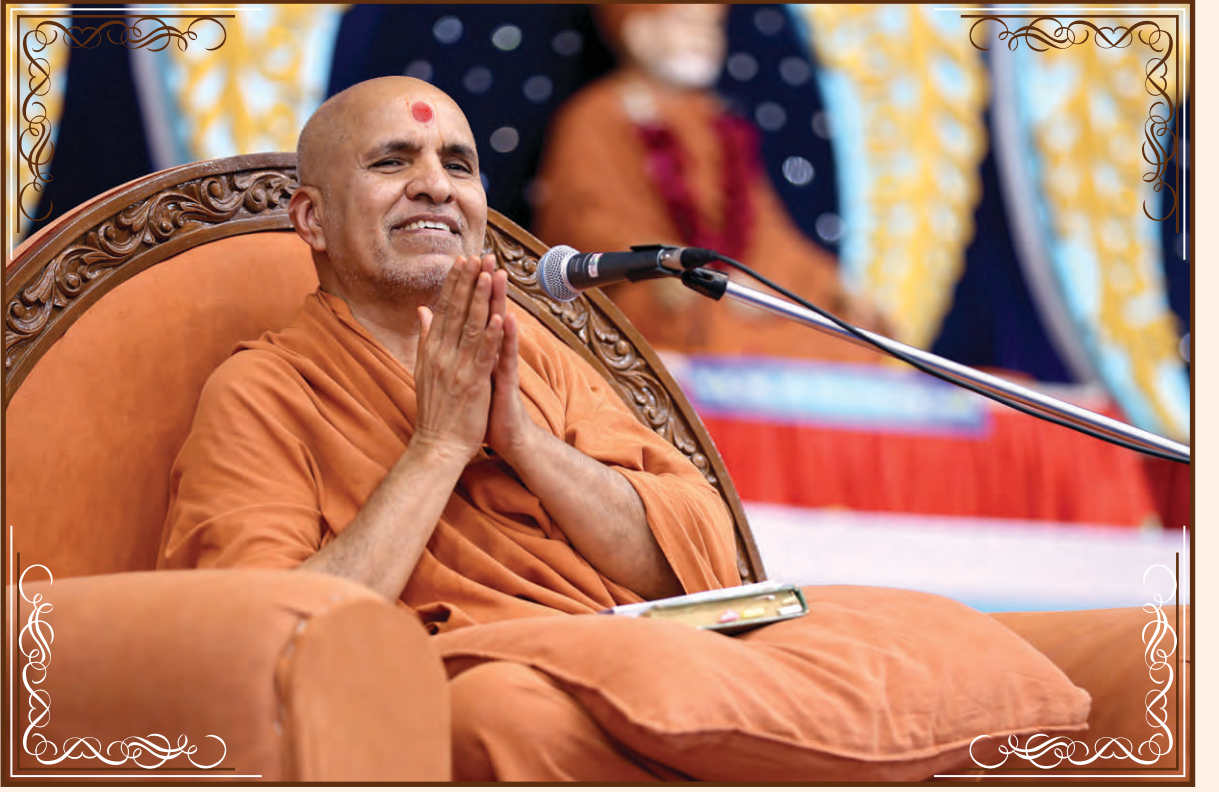
ધરે બેઠા ઓનલાઇન ઘનશ્યામ મેળવવા માટે આપનું નામ, સેન્ટર તથા વોટ્સએપ નંબર આજે જ વોટ્સએપ કરો :

૯૪૦૮૩૨૦૦૩૬

સને ૧૯૭૬, જાન્યુઆરી માસથી પ્રારંભ પામેલ આ 'ઘનશ્યામ' સામયિક એ કારણ સત્સંગના જ્ઞાન, ઉપાસના અને સિદ્ધાંતોની પુષ્ટિ કરતું એસ.એમ.વી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાનું રજિસ્ટર્ડ મુખપત્ર છે જે દર માસની દસમી તારીખે પ્રકાશિત થાય છે.

'GTP-ભક્તિ' ચેનલ નં - ૫૫૧ ઉપર દરરોજ સવારે અને રાત્રે ૮:૩૦થી ૯:૦૦ તથા દર એકાદશી તેમજ પૂનમના સમયેમાં રાત્રે ૮:૩૦થી ૧૦:૩૦ ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રીની દિવ્યવાણીનો લાભ મળશે.

દિવ્યવાણી

તા. ૨૩-૧૨-૨૦૨૩ની ગુરુજીની સંકલ્પ સભામાંથી સંકલિત

અનાદિમુક્તની સ્થિતિ પામવી એ આપણું અંતિમ લક્ષ્ય છે. કારણ સત્સંગમાં પ્રવેશ લેતાંની સાથે જ અનાદિમુક્તના પદની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે. જે મહારાજ અને મોટાએ આપણી પર વહાવેલી અનરાધાર કરુણાનું પરિણામ છે. પરંતુ હવે અનાદિમુક્તની સ્થિતિ માટે મંડવાનું છે. પ્રાપ્તિથી સ્થિતિ સુધીની યાત્રામાં સૌથી મોટું સ્પીડ બ્રેકર (અવરોધક) હોય તો તે છે દેહભાવ અર્થાત્ દેહાભિમાન.

રોજિંદા જીવનમાં આપણે આનાથી એટલા બધા તરબતર છીએ કે મારામાં દેહાભિમાન છે એવું આપણે સ્વીકારવા જ તૈયાર થતા નથી. રોજ કાંદા-લસણ ખાનારને જેમ તેની દુર્ગંધ ન આવે તેમ નર્યા દેહાભિમાનથી ભરેલા છીએ એટલે દેહાભિમાનને ઓળખી શકતા નથી. મારામાં દેહાભિમાન છે

એની ખબર નથી પડતી એ જ દેહાભિમાનની ચરમસીમા છે. જો એવું જ મનાતું હોય કે હું ડાહ્યો છું, હું સમજું છું, હું ગુણિયલ છું, મને બધું જ આવડે છે, મારા જેવું કોઈને ન ફાવે તો એ જ આપણું દેહાભિમાન.

પરિવારમાં કે સત્સંગમાં એકબીજાનો સ્વભાવ ન ગમે, એકબીજા સાથે રહેવું ન ગમે, એકબીજાનું બોલ્યું ન ગમે તો સમજવું આપણે દેહાભિમાનમાં ઘણા ડૂબેલાં છીએ. આ દેહાભિમાન જ પ્રશ્નોનું મૂળ છે. આપણે જીવનમાં ખુશ નથી રહી શકતા હોતા એનું કારણ દેહાભિમાન જ છે. દેહાભિમાન ક્યારેય આનંદ-સુખનો અનુભવ થવા જ ન દે.

મોટા આલીશાન બંગલામાં રહેવું, મોંઘી ગાડીમાં ફરવું, વધારે પૈસાદાર હોવું એ સુખી હોવાનું માપદંડ નથી. એ તો

ગરીબ સ્વભાવવાળા સંતો-ભક્તો એ સંસ્થાની સમૃદ્ધિ છે.

સુખી છીએ એના દેખાડાનું માપદંડ છે. સુખ તો દેહાભિમાનને છોડી, નિર્માની થઈ, સરળ સ્વભાવે સૌની આગળ હાથ જોડી હાજી હાજી કરીને મનધાર્યું મૂકવામાં છે.

સદ્. નિષ્કુળાનંદ સ્વામી રચિત ચોસઠપદીની આ અદ્ભુત પંક્તિઓ મોક્ષ માર્ગ અને વ્યવહાર માર્ગ બંનેમાં સુખિયા થવાની ચાવીરૂપ છે.

“થઈ ગરીબ ને ગરજવાન, શિષ્ય થઈ રહે સર્વનો રે;
મેલી મમતા ને માન, ત્યાગ કરે તન ગર્વનો રે.
એવા ઉપર શ્રી ઘનશ્યામ, સદા સર્વદા રાજી રહે છે રે;
સરે નિષ્કુળાનંદ કામ, એમ સર્વે સંત કહે છે રે.”

અહીં કોના ઉપર અને કેવા ઉપર મહારાજ સદાય રાજી રહે છે તેની વાત કરી છે. જે ગરીબ-ગરજવાન અને સૌનો શિષ્ય કહેતાં સૌનો દાસ થઈ, સૌની આગળ હાથ જોડી ‘હાજી હાજી’ કહી સરળ સ્વભાવે વર્તે તેના પર મહારાજ રાજી થાય છે. અહીં ગરીબ એટલે પૈસેટકે ગરીબ હોય એની વાત નથી કરી પરંતુ સ્વભાવે કરીને ગરીબ હોય. જે સૌનું ખમી લે, સૌનું સહન કરી લે, સૌની આગળ નાનો થઈને રહે, જે વગર વાંકે ગમ ખાઈ જાય, જે સૌની આગળ સરળ થઈ જાય એ ગરીબ કહેવાય.

શરીરની હાઈટ (ઊંચાઈ) નાની-મોટી હોય છે, શરીરનો બાંધો જાડો-પાતળો હોય છે. શરીરની ઉંમર વધુ-ઓછી હોય છે, પરંતુ દેહાભિમાન તો મોટું જ હોય છે. સાધુ હોય કે હરિભક્ત; દેહાભિમાનની માત્રાને આશ્રમ સાથે કાંઈ લેવાદેવા નથી. કારણ કે આશ્રમ બદલવાથી દેહાભિમાન નથી ટળતું, સ્થાન બદલવાથી દેહાભિમાન નથી જતું, સંન્યાસ લેવાથી નથી જતું. એ તો સતત જાણપણાનો અને સ્વનિરીક્ષણનો વિષય છે. કેમ? તો નાનું બે-પાંચ વર્ષનું બાળક હોય એ કોઈ વસ્તુ માગે અને તેને એ વખતે ન આપીએ તો પગ પછાડશે, વસ્તુ તોડી નાખશે, જીદ કરશે અને લાતો મારશે. એમ આપણું ધાર્યું પણ ન થાય એટલે અહંકાર દેખો દઈ જતો હોય છે.

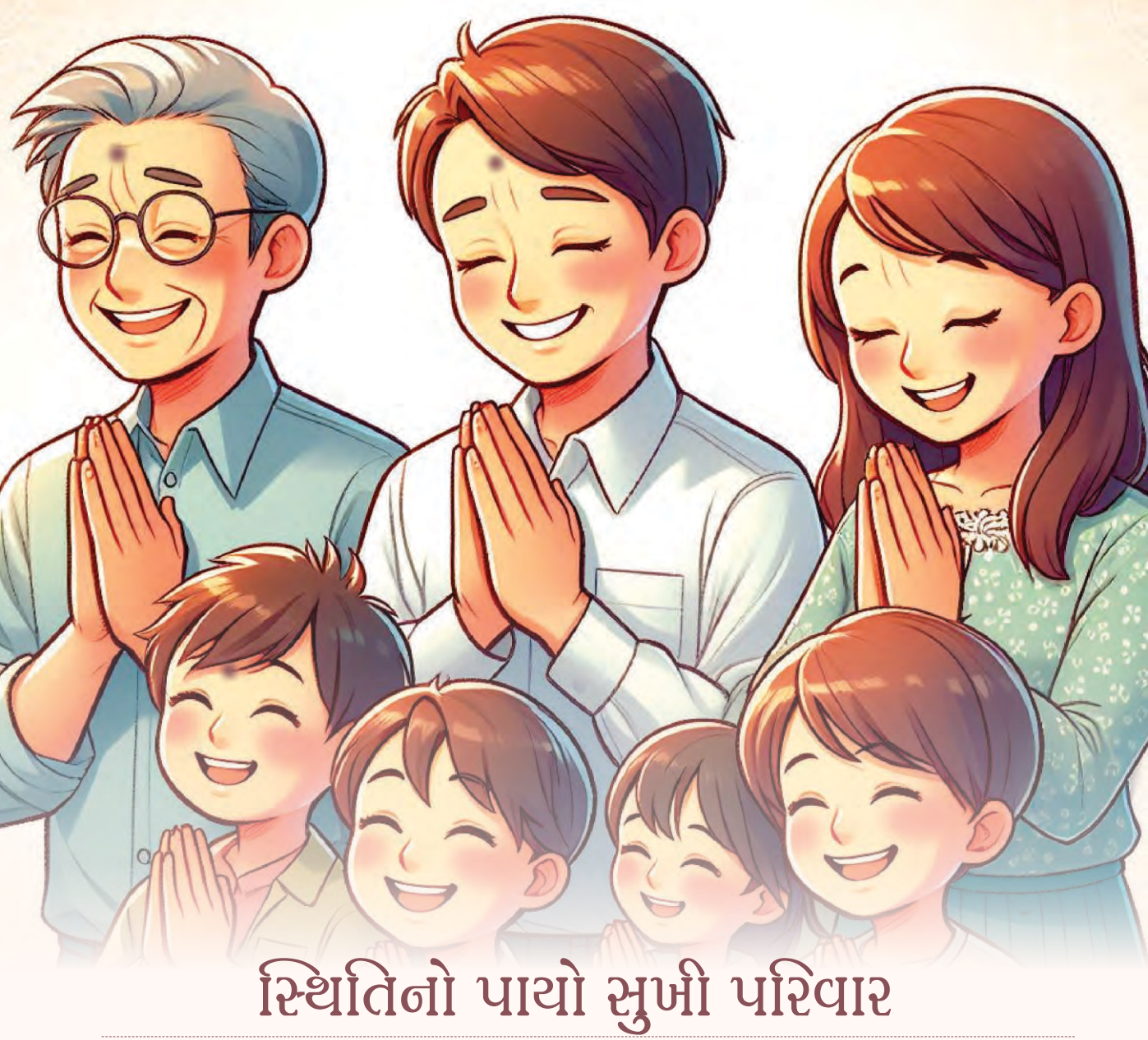
અહંકારી, અટંટ, દાદો હોય એ કદાચ લૌકિક મોટપના માર્ગે આગળ વધી શકે. પરંતુ મહારાજનો રાજીપો તો ગરીબ સ્વભાવવાળા ઉપર જ થાય. ગરીબ પર જ કૃપાનો ધોધ વરસે. દાદાભાવ એટલે ટેકરો જેમાં કૃપાજળ ઝીલી ન શકાય. ગરીબપણું એટલે ખાડો જેમાં રાજીપારૂપી જળ ટકી રહે. ગરીબાઈ એ કૃપાવર્ષા ઝીલવાનું પાત્ર છે.

“થઈ ગરીબ ને ગરજવાન, શિષ્ય થઈ રહે સર્વનો રે...”

આ પંક્તિ અમારી પ્રિય પંક્તિ છે. કારણ કે તેને અમે અમારા જીવનનો ગોલ બનાવી છે. ટાર્ગેટ બનાવી છે. એક સનાતન સત્ય છે, જે સંસ્થામાં ગરીબ સંતો-હરિભક્તો ઝાઝા તે સંસ્થાની-પરિવારની આયુષ્ય બહુ લાંબી હોય. ગરીબાઈ એ સંસ્થાની, સંત સમાજની સમૃદ્ધિ છે. આલીશાન મંદિરો, શાસ્ત્રીઓ, સાધુઓ, પદવી, વાહવાહ, યશ-કીર્તિ, પ્રશંસા, પ્રમાણપત્રો, પૈસો અને ઝાઝા હરિભક્તો એ સાચી સંપત્તિ નથી. એ બધી સમૃદ્ધિ નથી. પરંતુ સ્વભાવે ગરીબ હોય તેવા સંતો-ભક્તો જ સંસ્થાની સાચી સમૃદ્ધિ છે. બાકી બધો બાહ્યિક દંભ-પાખંડ-શો છે. ગરીબાઈને આપણે કાયરતા સમજતા હોઈએ છીએ કે ગરીબ હોય તેના માથે બધા યડી બેસે પરંતુ ગરીબ હોય તેનું વ્યક્તિત્વ, તેની ઈમેજ સૌના માથે યડી બેસતી હોય છે અર્થાત્ સૌને પ્રભાવિત કરી દેતી હોય છે.

જો સ્થિતિ પામવાની તીવ્ર ઈચ્છા પ્રગટે તો દેહાભિમાનનું નિકંદન કાઢવાના આગ્રહી બનાય જ. માટે ખરા અર્થમાં મુમુક્ષુ બની આટલું કરીએ અને દેહભાવને તિલાંજલિ આપીએ:

- (૧) મારામાં માન છે, દેહાભિમાન છે એવો જીવસતાએ સ્વીકાર કરતા થઈએ.
- (૨) મનધાર્યું છોડી સરળ થઈએ. સૌની આગળ દીન થઈ હાથ જોડી હાજી હાજી, ભલે દયાળુ કહેતા થઈએ.
- (૩) ભૂલ થાય તો હૃદયપૂર્વક માફી માગતા થઈએ.
- (૪) થઈ ગરીબ ને ગરજવાન... એ પંક્તિનું નિત્ય ગાન ને મનન કરી જીવનમાં આત્મસાત્ કરીએ.

સ્થિતિનો પાયો સુખી પરિવાર

એક વખત જંગલમાં બધા પ્રાણીઓનો સમારંભ યોજાયો. જેમાં જંગલના રાજા સિંહરાજે બધાને કહ્યું, “કોઈને કોઈ પ્રશ્ન હોય તો કહો.” ત્યારે લંગડાતા પગે ચાલતી કીડીએ કહ્યું, “સિંહરાજા, મને પગમાં કાંટો વાગ્યો છે તો તે કોઈ કાઢી આપે ખરા?”

હાજર રહેલ દરેક પ્રાણી-પક્ષીઓ વિચારવા લાગ્યા, ‘કીડી કેવડી! તેનો પગ કેવડો ને તેને વાગેલો કાંટો કેવડો!! કેવી રીતે, ક્યા સાધનથી કાંટો કાઢવો?!’ ત્યારે જંગલનું સૌથી કઠાવર પ્રાણી હાથી બોલ્યો, “કીડીના પગનો કાંટો હું કાઢી આપીશ.”

વાત સાંભળીને પણ અહોઆશ્ચર્ય થાય. હાથી કીડીના

પગનો કાંટો કાઢે !! આવું જ કંઈક આપણી સાથે બની રહ્યું છે. આ દષ્ટાંતમાં કીડી એટલે જીવ અને હાથી એટલે પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન સ્વામિનારાયણ. સ્વયં પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન સ્વામિનારાયણ જીવાત્માના ભવસાગરના ફેરા ટાળવા આવ્યા છે કહેતાં અનાદિમુક્ત કરી સુખભોક્તા કરવા આવ્યા છે છતાં કાંટો કાઢવો એટલે અવરભાવમાં પણ હરિભક્તોના પરિવાર સુખી થાય તે માટે તેમણે ભારે જહેમત ઉઠાવી. આ અહોઆશ્ચર્ય નહિ તો બીજું શું? શ્રીહરિએ તેઓના દિવ્ય સંકલ્પોનો સાજ લઈ આ ભૂમંડળને પાવન કરવા મનુષ્યને મનુષ્ય જેવાં દર્શન આપ્યાં. તેઓના પ્રાગટ્યનો મૂળભૂત હેતુ:

‘જ્યાં સુધી માયાનું બંધન છે ત્યાં સુધી જીવ બ્રહ્મરૂપ થતો નથી. બ્રહ્મરૂપ થયા વિના જન્મ વૃથા ખોવે છે. જીવોને બ્રહ્મરૂપ કરવા જ અમે અવતાર ધારણ કર્યો છે.’

- શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : પૂર-૩, તરંગ-૪૯

આ સંકલ્પની પૂર્તિ માટે જ શ્રીહરિએ માત્ર ૧૧ વર્ષની બાળવયે ગૃહત્યાગ કર્યો, અડવાણા ચરણે ૭ વર્ષ સુધી આકરું વન વિચરણ આદરી કલ્યાણયાત્રા કરી, સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયની સ્થાપના કરી. ૩૦૦૦ સંતો અને ૨૦ લાખ હરિભક્તોનો સમુદાય રચ્યો. તેમ છતાં એવી વાત સાંભળવા મળે કે પોતાના આ ભવ્ય અને પ્રચંડ સંકલ્પની પૂર્તિની સાથે શ્રીહરિ કોઈના ઘર-પરિવારમાં ઊભા થયેલા કલેશનું સમાધાન કરાવવા પાછળ પણ સમય ફાળવતા !

કલ્પનામાં ન બેસે તેવી વાત કે અનંતકોટિ બ્રહ્માંડોના અધિપતિ ભગવાન સ્વામિનારાયણ ! અનંતાનંત મુમુક્ષુઓના આત્મિક મોક્ષ હેતુક આ બ્રહ્માંડમાં પ્રગટ થયા છતાં તેઓ પારિવારિક પ્રશ્નોનું સમાધાન કરાવી હરિભક્તોના સુખી પરિવાર (Happy Family) બનાવવા કમર કસે તે માત્ર આશ્ચર્ય નહિ, અહોઆશ્ચર્ય છે.

વળી, જો શ્રીહરિની રુચિ અનુસાર કોઈ જતું કરીને, નમીને, ખમીને, સહન કરીને પણ આત્મીયતાથી રહેવાની તૈયારી બતાવે તો ત્યાં શ્રીહરિ અંતરના રાજીપાનો કળશ ઢોળી દેતા.

સંવત ૧૮૬૭માં શ્રીહરિ પંચાળા પધારેલા. ત્યાં શ્રીહરિને સમાચાર મળ્યા કે આકરી પ્રકૃતિના એભલબાપુ સાથે કાંઈ મનદુઃખ થવાથી સૂરપ્રભાદેવી રિસાઈને તેમની પુત્રીઓ તથા દાદાખાચરને લઈને પિયર જતાં રહ્યાં છે. મહારાજને આ જાણી બહુ દુઃખ થયું. તેઓ સૂરપ્રભાદેવીને મળવા માટે ગઢડા થઈને રામપરા જવા નીકળ્યા. સાથે કેટલાક સંતો તથા એભલબાપુના સંબંધીઓને પણ લીધા.

ગામ બહાર એક ઝાડની ઘટા નીચે ઉતારો કર્યો. સૂરપ્રભાદેવીને સમાચાર મળતાં તેઓ સામે આવ્યાં. મહારાજને પંચાંગ પ્રણામ કર્યાં. મહારાજે તેમને કહ્યું, “તમારે બાપુ સાથે મનદુઃખ થયું છે પરંતુ ગઢપુર છોડી તમે ચાલી નીકળો તેમાં સત્સંગની શોભા નહીં. જ્યાં સંપ છે ત્યાં અમે રહીએ છીએ. અમે સમાધાન કરાવી દઈશું. તેનો નિવેડો આવી જશે. માટે અમારી આજ્ઞા છે; તમે ગઢપુર પરત આવી જાવ.”

શ્રીહરિની રુચિ જાણી સૂરપ્રભાદેવી જે કાંઈ બન્યું હતું તે ક્ષણમાં ભૂલી ગયાં. તુરત ગઢપુર પાછા ફર્યાં. એભલબાપુની

સંપીને ચાલવું એ બુદ્ધિશાળીનું કામ છે.

માફી માગી. પહેલાંની જેમ હળીમળીને રહેવા લાગ્યાં. શ્રીહરિ તેમના પર ખૂબ રાજી થયા. મહારાજ ૨૮-૨૮ વર્ષ દરબારને પોતાનું ઘર કરીને રહ્યા. એભલબાપુના ધામાગમન બાદ દાદાખાચરના વ્યવહારની સંપૂર્ણ ચિંતા મહારાજે પોતાના શિરે ઉપાડી લીધી હતી. સંપ્રદાયના ગ્રંથો તેની ગવાહી પૂરે છે.

શ્રીહરિની સ્વાભાવિક રુચિ હતી કે જે પરિવારમાં સૌ સંપીને, હળીમળીને, એકમના થઈને રહેતા હોય ત્યાં જ તેઓ નિવાસ કરીને રહેતા. કલેશ અને કુસંપ જુએ ત્યાંથી ચાલી નીકળતા. વડતાલમાં વાસણ સુથારનો ૪૦ સભ્યોનો આત્મીય પરિવાર જોઈ મહારાજ વડતાલમાં કાયમ તેમના ઘરે જ ઉતારો કરતા.

શ્રીહરિના આત્મીયતાના આદર્શો અને મૂલ્યોને જીવંત રાખનાર દિવ્ય સત્પુરુષ ગુરુદેવ પ.પૂ. બાપજી અને ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રી પણ અઘાપિ આત્મીયતાના આગ્રહી બની રહ્યા છે.

એક ગામમાં આઠ સત્સંગી ભાઈઓનું કુટુંબ. તેઓની વચ્ચે પૈસાની લેવડ-દેવડના કારણે વિક્ષેપ સર્જાયો. તેથી તેઓના એકબીજા સાથેના સંબંધો તૂટ્યા ને ભાઈઓમાં પણ પક્ષ પડ્યા. ગુરુદેવે સમાધાન કરવા જણાવેલું. વ્હાલા ગુરુજીએ પણ પૂ. સંતો દ્વારા સમાધાન કરવાની રુચિ જણાવેલી. વળી, જ્ઞાનસત્ર-૩માં વ્હાલા ગુરુજીએ ‘સંપ-આત્મીયતા રાખવી’ વિષય પર લાભ આપ્યો. જેથી એક ભાઈને રાજીપાની ભૂખ જાગી કે, ‘મારે ગુરુજીને રાજી કરી જ લેવા છે. હું પૈસા જતા કરી દઈશ.’ ઘરની આર્થિક સ્થિતિ એ વખતે મધ્યમ હોવા છતાં પૈસા જતા કરી સમાધાન કર્યું. ગુરુજીને એકાંતમાં આ સમાચાર મળતાં તેઓ સાથે ફોન પર વાત કરી ખૂબ રાજીપો વરસાવ્યો. આજે બધા ભાઈઓના પરિવારના સભ્યો અતૂટ આત્મીયતાથી એક તાંતણે બંધાઈને આનંદથી જીવન જીવી રહ્યા છે.

ઈ.સ. ૨૦૨૪માં એસ.એમ.વી.એસ.ના એક એક પરિવારને સુખી કરવા માટે જ્ઞાનસત્ર-૧૭માં Happy Familyનો સંકલ્પ આપી વ્હાલા ગુરુજીએ શ્રીહરિના સંકલ્પને પ્રબળ વેગ આપ્યો છે.

નિરંતર મૂર્તિના સુખમાં રમણ કરનાર અને અનાદિમુક્તની સ્થિતિનાં દાન દેવા પધારેલા દિવ્યપુરુષ ગુરુજીએ જ્ઞાનસત્રમાં સમાજ આગળ ખોળો પાથરી અહાલેક કરી હતી કે, “Happy Family Project પાછળ અમારો બહુ મોટો સ્વાર્થ — હેતુ છે. તમે Familyમાં Happy રહેતા હશો તો જ સ્થિતિના માર્ગે

આગળ વધી શકશો, તો જ ભજન-ભક્તિમાં પાટો ગોઠશે. અનાદિમુક્ત વિશ્વમાં પ્રવેશતા પૂર્વે આટલું દાન આપજો. અમને તમારા રૂપિયાનું નહિ, તમારા સ્વભાવ-પ્રકૃતિનું, ઉદ્દેગ-અશાંતિનું, કુસંપનું donation આપજો. આ માટે અઠવાડિયે એક વખત પરિવારના બધા સભ્યો ભેગા થઈ Family Time કરજો. મહારાજ આગળ આ નૂતન પ્રાર્થનાનું સાચા ભાવે ગાન કરજો.”

ફેમિલિ ટાઇમ પ્રાર્થના

હો પ્રાણપ્યારા શ્રી ઘનશ્યામ, પ્રાર્થના સ્વીકારો હો સુખધામ; અનાદિમુક્તોનો આ પરિવાર, તુજ દર્શન કરું સૌમાં દયાળ. સુખી કુટુંબની આશ તમારી, બિરાજી રહો સદા ઈચ્છા અમારી; મનધાર્યુ મૂકી સરળ થઈ જઉં, ખીલી ઊઠો છો રાજી થઈ બહુ. વાણી વર્તને કોઈ દુભાઈ ન જાય, ખટકો રાખું પળે પળે સદાય; દિવસભરની ભૂલો મારી નોંધું, બીજાની ભૂલો કદી નવ શોધું. ફેમિલિ ટાઇમે ગુણલેખન કરું, માફી માગીને રાજીપો ભરું; સાથે મળીને ભોજન લઈએ, આટલું કરીને સદા સુખી રહીએ.

“વળી, દિવસભરની પોતાની ભૂલોને નિજદર્શન ડાયરી બનાવી તેમાં નોંધજો. અરસપરસ એકબીજાના ગુણોનું લેખન કરી અરસપરસ દેખાડજો. થયેલી ભૂલો માટે ક્ષમાયાચના કરી ભૂલોની કબૂલાત કરજો તથા સમૂહભોજન કરજો.”

હાલા ગુરુજીએ Happy Familyનું સર્જન કરાવતી 4S – Master Key જણાવી હતી :

(૧) સંપ રાખીએ, (૨) સ્વભાવ સુધારીએ, (૩) સંસ્કાર કેળવીએ, (૪) સત્સંગના યોગમાં રહીએ.

હાલા ગુરુજીની આજ્ઞાથી આ 4Sના સંકલ્પ પર અંક તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. આ અંકમાં સંપ અને સ્વભાવ ઉપર વિશેષ પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો છે. બાકીના બે વિષય પર આગામી સમયમાં અંક પ્રકાશિત થશે.

તો આ Happy Family વિશેષાંકનું વાંચન-મનન કરી આપણા પરિવારને Happy બનાવવાની દિશા મેળવી વન સમા બની ગયેલા ઘરને ઉપવન બનાવી દઈએ એ જ અભ્યર્થના.

સ્ટાફ પ્રવાસ

તા. ૨૧-૧૨-૨૦૨૩ના રોજ સ્ટાફ મુક્તો માટે એક-દિવસીય પ્રવાસનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં સ્ટાફ મુક્તોને પ્રવાસ તથા હાલા ગુરુજીનો દિવ્ય લાભ મળે તેવું આયોજન ગોઠવવામાં આવ્યું હતું. આજરોજ સંસ્થાના સર્વે મુક્તોને સપરિવાર કમાટીબાગ ગાર્ડન (વડોદરા) ખાતે પ્રવાસનો લાભ મળ્યો હતો. અહીં આબાલવૃદ્ધ સૌ કોઈ એક્ટિવિટીનો લાભ લઈ આનંદિત થયા હતા. મધ્યાહન સમયે વડોદરા મંદિરે ઠાકોરજી જમાડ્યા બાદ સૌ કોઈને હાલા ગુરુજીનો લાભ મળવાનો હતો. હાલા ગુરુજી પણ પોતાના અતિ હાલા સ્ટાફ મુક્તો પર રાજીપો વરસાવવા માટે વિચરણમાંથી સમય આપી સામે ચાલી પધાર્યા હતા. સર્વે મુક્તોએ પુષ્પવૃષ્ટિ દ્વારા હાલા ગુરુજી સંગે પ્રાણપ્યારા હરિકૃષ્ણ મહારાજના આગમનને વધાવ્યું હતું. અહીં સ્ટાફ મુક્તો દ્વારા હાલા ગુરુજી સમક્ષ એક સંવાદ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. હાલા ગુરુજીએ પણ સૌના પરિવારોને Happy Family બનાવવા પર બળપ્રેરક દિવ્યવાણીનો લાભ આપી બળિયા કર્યા હતા. ત્યારબાદ સર્વે મુક્તોને રાજીપાદર્શન પ્રોગ્રામનો લાભ મળ્યો હતો. જેમાં હાલા ગુરુજીએ સર્વે મુક્તો પર અમીદંદિ રેલાવી રાજીપો વરસાવ્યો હતો.

આમ, આ સ્ટાફ મુક્તોની શિબિરના અંતિમ ચરણમાં સર્વે મુક્તોને ગુરુજીના દિવ્ય હસ્તે દિવ્ય સ્મૃતિભેટ પ્રાપ્ત થઈ હતી તેમજ સર્વેને ગુરુજીનાં દિવ્ય નિકટ દર્શનનો લાભ પણ પ્રાપ્ત થયો હતો.

ઘર સાત પણ રસોડું એક

તૂટી રહ્યાં છે ઘર-પરિવાર...
વણસી રહ્યા છે પરસ્પરના સંબંધો...
વધી રહ્યા છે કોર્ટ-કચેરીના ધક્કા...
વધી રહ્યા છે પ્રશ્નો છૂટાછેડાના...
વધી રહ્યાં છે વૃદ્ધાશ્રમ...

શું છે કારણ આ બધાનું??? **કુસંપ**

આજે સમાજ આખામાં કુસંપનો દાવાનળ ફાટી નીકળ્યો છે.
શું છે કારણ આ કુસંપ સર્જવાનું???

તપાસીએ તો જણાશે આપણા જીવનના મૂલ્યોના બદલાયેલા આંક. પરિવારમાં પરસ્પર સહનશીલતાનો આંક ઘટ્યો છે; જનરેશન ગેપ વધ્યો છે. એકબીજા પ્રત્યેનો આદર અને ક્ષમાશીલતા ઘટી છે; વાણી-વર્તનનો અવિવેક વધ્યો છે. લાગણી, પ્રેમ અને સુહૃદભાવ ઘટ્યો છે; ઔપચારિક સંબંધો અને સ્વાર્થવૃત્તિ વધી છે. સત્સંગ અને સંસ્કારનો અમલ ઘટ્યો છે; મોબાઈલ, ટી.વી.નું અનુકરણ વધ્યું છે. પરસ્પરની સ્વીકૃતિ ઘટી છે; હઠ, જીદ, ધાર્યું કરવું-કરાવવું જેવા સ્વભાવ

વધી રહ્યા છે. પરિણામે આજે ઘર ઘરની કુસંપભરી દાસ્તાન હૃદયને કંપાવી નાખે તેવી બની રહી છે. તેના કેટલાક અંશો જોઈએ.

“સાંભળો છો ? હવે તો પપ્પાનાં સલાહ-સૂચનો અને મમ્મીની ટકટકની હદ આવી ગઈ છે. વર્ષો પુરાણી એમની કથાઓ સાંભળીને તો હવે કાન પાકી ગયા છે.” વિકાસભાઈનાં પત્ની મોનાબેન બોલ્યાં.

“ગમે તેમ તોય આપણાં મમ્મી-પપ્પા છે, એમની પાસે અનુભવ છે તો તેઓ આપણા ભલા માટે જ કહેતા હશે ને !” વિકાસભાઈએ કહ્યું.

“શું ભલા માટે? કપાળ તમારું. કાન ખોલીને સાંભળી લો, આ ઘરમાં કાં તો હું નહિ અને કાં તો એ નહીં.” મોનાબેન તાડુક્યાં.

“તો પછી મમ્મી-પપ્પા આ ઉંમરે ક્યાં જશે ? આપણે એકના એક છીએ.” વિકાસભાઈએ તેમને સમજાવતાં કહ્યું.

મોનાબેને પ્રત્યુત્તર આપતાં કહ્યું, “ક્યાં એટલે

વૃદ્ધાશ્રમમાં, બીજે ક્યાં હોય ? ક્યાં જાવ છો ? નોકરી પર પછી જજો. પહેલાં ફેંસલો લાવો.” (વિકાસભાઈ નોકરી પર જતા રહે છે.)

“મમ્મી, સાંજના ૪ વાગી ગયા છે. ચાલો, હું તમને બેયને મંદિરે દર્શન કરવા અને ગાર્ડનમાં ફરવા લઈ જઉં.” મોનાબેને તેમના સાસુને કહ્યું.

“હા વહુ બેટા. મંદિરે ગયા કેટલાય દિવસો થયા, ચાલો જઈએ.” વિકાસભાઈનાં મમ્મી રાજી થકા બોલ્યાં.

“જુઓ આ સરસ ગાર્ડન છે. મારે બાજુના મોલમાંથી થોડી ખરીદી કરવી છે. તમે બાંકડા પર બેસો, થોડી વારમાં આવું છું.” મોનાબેને સાસુને જણાવ્યું. (ગાડી ઘરે મારી મૂકે છે.)

“ઓ માળી ભાઈ, અંધારું થવા આવ્યું. મારી વહુ હજી લેવા આવી નથી. આ બગીચો ક્યાં આવેલો છે ?” વિકાસભાઈના મમ્મીએ ચિંતા વ્યક્ત કરતાં કહ્યું.

“માજી, આ વૃદ્ધાશ્રમનો બગીચો છે. આ બાંકડા ઉપર જેમને બેસાડીને કોઈ બહાર જાય તે આજ સુધી પાછા લેવા આવ્યા નથી.” વૃદ્ધાશ્રમના બગીચામાં કામ કરનાર માળી બોલ્યા.

“અરે, આ રસોઈ છે કે ઘાસફૂસ ! કોઈ જાતનો ટેસ્ટ જ નથી. વિનયનાં વાઈફ તો કેટલી ટેસ્ટી રસોઈ બનાવે છે. ખરેખર એમના ઘરે પિઝા અને ચાઈનીઝ સમોસા જમાડ્યાં હતાં એનો ટેસ્ટ હજુ ભુલાતો નથી. બજારને પણ ટક્કર મારે એવાં હતાં.” મિહિરભાઈ બોલ્યા.

“તો પછી રોજ એમના ઘરે જ જમવા જતા હોય તો ! શા માટે મારા હાથનું જમો છો ? રોજ સવાર-સાંજ તમારા ઓર્ડર આવી જાય કે આ બનાવો, પેલું બનાવો. હું કંઈ થોડી ઘરની કામવાળી છું ? ઘરના કામમાં પણ પહોંચી વળતી નથી.” મિહિરભાઈના પત્ની અનુજબેને કહ્યું.

“તારાં કામ જ વેંત વગરનાં અને આયોજન વિનાનાં હોય છે. નહિ કોઈ કામમાં પરફેક્શન. આ ડ્રોઈંગરૂમ જો, કેવો રણમેદાન જેવો ગંદો પડ્યો છે ! કોણ જાણે ઘરમાં આખો દિવસ શું કરે છે એ જ ખબર પડતી નથી. ખરેખર તો કેતનના વાઈફને જેઠાણીના નાતે તારે બધું શીખવવાનું હોય. એના કરતાં તો તારે એની જોડે પરફેક્શનના, ચોખ્ખાઈના ક્લાસ ભરવાની જરૂર છે.” મિહિરભાઈ ગુસ્સે થતાં બોલ્યા.

“રોજ ઊઠીને બધાની સરખામણી મારી જોડે કરો છો. તમને ગામ આખું મારા કરતાં સારું જ લાગે છે તો તમારે મારી શી જરૂર છે ? લ્યો ત્યારે, હું પપ્પાના ઘરે જઈ છું. ડિવોર્સના કાગળ તૈયાર થઈ જાય પછી સહી કરાવી જજો.” અનુજબેન હાથમાં થેલો લઈને જતાં બોલ્યાં.

“પપ્પા, જો મને સ્કૂલમાંથી નોટિસ મળી છે કે કાલે ફી નહિ ભરો તો ક્લાસમાં બેસવા દેવામાં આવશે નહીં.”

“ક્યાં ગઈ તારી મમ્મી ? એને કહી દે.”

“શું કીધું ? બધું મારે એકલીએ જ કરવાનું ? બાબલાનાં કપડાં લાવવાનાં, થેલો-ચોપડા લાવવાના, લેસન કરાવવાનું, ઘરનું બધું કામ કરવાનું, બજારમાંથી વસ્તુ લાવવાની... તમારી કોઈ જવાબદારી જ નહીં ? અને હા, મારી પાસે ફી ભરવાના પૈસા પણ નથી.”

“કેમ ? તે દિવસે તો વાપરવા ૫,૦૦૦ રૂપિયા આપ્યા હતા ! ક્યાં ગયા પૈસા ? હિસાબ આપો. હું ધંધામાં આખો દિવસ મજૂરની જેમ મજૂરી કરી પૈસા લાવું છું અને તમે ગમે ત્યાં પૈસા ઉડાડો છો ! ઘરમાં પણ બધાં કામ કામવાળા પાસે કરાવી એશ-આરામ કરો છો. નવરાં બેઠાં મોબાઈલ ઉપર ગપસપ સિવાય બીજું કરો છો શું ?”

“મમ્મી-પપ્પા તમારાં બેના ઝઘડામાં મારી ફીનું શું ? મારો શું વાંક ?”

“મોન્ટુડા, તું જ બધા પ્રશ્નોનું મૂળ છે. તું જ ના હોત તો મેં ક્યારનોય ખેલ ખતમ કરી નાખ્યો હોત.”

આપણા ઘર-પરિવારમાં પણ આવા અનેક પ્રશ્નો બનતા રહેતા હોય છે. આજે સમાજના ૮૦% પરિવારોમાં કુસંપની હોળી સળગી રહી છે. પરિવારમાં લોહીના સંબંધોની મમતા ઘટતી જાય છે. માતાપિતા, ભાઈ-બહેન, દીકરા-દીકરીના સંબંધો કરતાં મિત્રવર્તુળને વિશેષ પ્રાધાન્ય અપાઈ રહ્યું છે. પરિવારના સભ્યોનો ફોટો એક ફેમમાં મઢેલો હોય છે પરંતુ પરિવાર એક ફેમમાં રહી શકતો નથી. કુસંપભર્યા વાતાવરણમાં ઉદ્વેગ-અશાંતિની વચ્ચે સંસારના લૌકિક સુખનો આનંદ પણ માણી શકાતો નથી તો પ્રભુના અલૌકિક સુખને કેવી રીતે પામી શકાય ? આશા રાખીએ તો પણ વ્યર્થ છે.

આપણા સૌના પરમ આત્મીય સ્વરૂપ ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રીએ એસ.એમ.વી.એસ.ના દરેક પરિવારમાં સંપ, સુહૃદભાવ અને એકતા સ્થાપવા સુખ-શાંતિભર્યા પરિવાર રચવાનો કાંતિકારી સંકલ્પ વહાવતાં કહ્યું છે કે, “એસ.એમ.વી.એસ.ના કોઈ પરિવારમાં આત્મીયતામાં તિરાડ ન જોઈએ. કોઈનાં મન જુદાં ન જોઈએ. કોઈ પ્રકારના કુસંપ વગરનો, અનાદિમુક્તને શોભે એવો દિવ્ય પરિવાર સૌનો બનવો જ જોઈએ. એક એક પરિવારમાં સુખ-શાંતિનો માહોલ રચવો છે.”

પરિવારમાં સંપની વ્યાખ્યા કરતાં ગુરુજી કહે છે, “પરિવારમાં એકબીજાને જોઈને આનંદ આનંદ છૂટે, સાંજ પડે ગણ્યું જે ધ્યાનું ધ્યાનએ અતિ ધ્યાનું ગણી લેજે.

ઘરે દોડતાં આવવાનું મન થાય, એકબીજા સાથે હળીમળીને બેસવાનું, રહેવાનું, જમવાનું મન થાય એનું નામ સંપ. એકબીજાનાં હૈયાં મળેલાં હોય, પરસ્પર હેત વરસતું હોય એનું નામ સંપ.” મારો પરિવાર આવો સંપીલો પરિવાર બનાવવો જ છે એવી ચળવળ ઉપાડવી.

સંપનું મહત્ત્વ જણાવતાં ગુરુજી વિશેષ કહે છે, “ત્યાગી-ગૃહી સૌના જીવનનું એકમાત્ર લક્ષ્ય છે અનાદિમુક્તની સ્થિતિ પામી મૂર્તિનું સુખ લેવું. પરભાવમાં મૂર્તિસુખના માર્ગે તો જ ચાલી શકાય જો અવરભાવમાં પરિવારમાં સુખ-શાંતિભર્યું વાતાવરણ હોય. તો જ ધ્યાન-ભજનમાં મહારાજ સાંભરે; નહિ તો ક્લેશ, ઝઘડા-કંકાસનું જ મનન અને ભજન થાય. માટે જ શ્રીહરિલીલામૃતમ્ : કળશ-૭ના વિશ્રામ ઈરમાં કહ્યું છે,

“જ્યાં સંપ છે ત્યાં સુખ છે વિશેષ, કુસંપમાં તો દુઃખ છે અશેષ;
જો સર્વ ઈચ્છો સુખ સંપ એવો, સુખપ્રદાતા નથી સંપ જેવો.”

જો પરિવારમાં સંપ ન હોય તો સૌથી મોટું નુકસાન એ આવે કે આલીશાન મોટા બંગલામાં સોનાનું સિંહાસન હોય તોપણ તે ઘરમાં મહારાજ ન જ બિરાજે. મહારાજ અને મોટાપુરુષને ધક્કા મારીને બહાર કાઢી મૂક્યા હોય એવું દુઃખ લાગે. મહારાજ વગરનું ઘર સ્મશાન તુલ્ય બની જાય. જો પરિવારમાં સંપ ન હોય તો ગોળાનાં (માટલાનાં) પાણી સુકાઈ જાય. એટલે કે ઘરના માટલામાં પાણી ભરવા જેટલોય સંપ ન હોય તો પછી એ ઘરમાં સુખ-સંપત્તિ ક્યાંથી રહે?”

આજે સમાજમાં વ્યાપી રહેલ કુસંપરૂપી દાવાનળમાં પણ કોઈક સંપીલા પરિવારો અનેકના પ્રેરણારૂપ તથા મહારાજ અને મોટાપુરુષના અંતરના રાજપાના અધિકારી બની રહ્યા છે.

તા. ૧૫-૭-૨૦૧૨ના રોજ વ્હાલા હરિકૃષ્ણ મહારાજ સાથે ગુરુજી પ.પૂ. સ્વામીશ્રીની લંડનથી ૩૦૦ કિ.મી. દૂર આવેલા લેસ્ટર સિટીમાં પ્રમોદભાઈ પટેલના ઘરે પધરામણી હતી. તેમના ઘરે નડિયાદના સાંધી ગામના વતની, લેસ્ટર સ્થિત TF cash and carry shopના માલિક દૃપ વર્ષીય અશ્વિનભાઈ પટેલ અને તેમના નાના ભાઈ અશોકભાઈ પટેલ ગુરુજીનાં દર્શન કરવા આવ્યા હતા. અશ્વિનભાઈએ ગુરુજીને પ્રાર્થના કરી કે, “અમારા ઘરે પધરામણી માટે પધારો. નજીકમાં જ મારું ઘર છે.” ગુરુજીની પરવાનગી મળતાં તેઓ રાજી થયા અને તુરત પોતાના ઘરે ઠાકોરજીનું આસન, આરતી, પ્રસાદ વગેરેની તૈયારી કરવા પહોંચી ગયા.

દસ મિનિટમાં સાંજે ૭:૩૦ વાગ્યે ગુરુજી અશ્વિનભાઈના ઘરે પહોંચી ગયા. ઠાકોરજીની આરતી કરી ગુરુજી લાભ આપવા બિરાજ્યા. ઘરમાં ૨૦-૨૫ પુરુષ સભ્યોને જોઈ ગુરુજીએ પૂછ્યું, “આ બધાં તમારાં સગાંસંબંધી નજીકમાં જ રહેતા લાગે છે. આટલી વારમાં તમે આટલા બધાને કેવી રીતે બોલાવ્યા? એ

પરિસ્થિતિ દુઃખી નથી કરતી, પરિસ્થિતિને અનુકૂળ ન થવાયું તે જ દુઃખનું કારણ છે.

પણ વિદેશની ભૂમિ ઉપર !” અશ્વિનભાઈએ હસતાં હસતાં કહ્યું, “દયાળુ, આ આખો અમારો પરિવાર જ છે. સ્વામીજી, અમે પાંચ ભાઈઓ અને બે બહેનોનો સમગ્ર પરિવાર સાથે જ રહીએ છીએ. ચૌદ વર્ષ પહેલાં અમે આ જગ્યાએ જમીનના પ્લોટ લઈ સાત ઘર રહેવા-સૂવાની સગવડ માટે બનાવ્યાં હતાં. પરંતુ અમારા સાત પરિવારનું ભેગું એક જ રસોડું અમારા ઘરે છે. ચૌદ વર્ષથી અમે બધા સાથે જ જમાડીએ છીએ. એટલું જ નહિ, અમે બધા એક જ ધંધામાં સાથે કામ કરીએ છીએ. સ્વામીજી, વિશેષ તો અમારા પરિવારમાં જુદા જુદા ઘરમાંથી, જુદા જુદા સ્વભાવવાળી દીકરીઓ પુત્રવધૂ થઈને આવી છે તેમ છતાં અમારે અહીં સાસુ-વહુના સંબંધ નથી. બધા મા-દીકરીની જેમ એકબીજાને સ્વીકારીને રહે છે. એમના પણ કોઈ પ્રશ્ન નથી. બધા એકબીજા સાથે હળીમળીને આનંદ-કિલ્લોલથી રહીએ છીએ. કદાચ કંઈ બને તો એકબીજા સાથે એંડજસ્ટ થઈ જઈએ. સમાધાન કરી લઈએ છીએ તેથી અમારો પરિવાર કાયમ સુખી રહે છે.”

અશ્વિનભાઈ વણથંભ્યા પોતાના પરિવારની વાત કરતા હતા. ગુરુજી પ.પૂ. સ્વામીશ્રી તેમના પરિવાર ઉપર અંતરથી રાજી થતા હતા. તો શું હવે આ પરિવારે મહારાજ અને મોટાપુરુષને કાયમ માટે ઘરમાં બિરાજવા પ્રાર્થના કરવી પડે? ના, એ તો રાજી થકા બિરાજે જ. જો આપણે પણ આપણા પરિવારમાં મહારાજ અને મોટાપુરુષને કાયમી રાખવા હોય તો આજથી જ સંપીને રહેવાનો દૃઢ સંકલ્પ કરીએ.

ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રી કહે છે કે, “આપણા પરિવારમાં મહારાજ અને મોટાપુરુષ કાયમ બિરાજે, કદી ન જાય એવો સંપીલો પરિવાર બનાવવા માગતા હોય તો દરેકે વ્યક્તિગત જીવનમાં એટલું સ્વીકારી લેવું કે, પરિવારમાં જે કાંઈ ક્લેશ થાય છે તેમાં હું જ જવાબદાર છું. મારો પરિવાર સંપીલો કરવો છે તો હવે હું આટલું કરીશ અને આટલું નહિ કરું એવું નક્કી કરવું. એ પ્રમાણે જીવન બદલવા પ્રયત્ન કરવો.”

આજે સમાજમાં પ્રેરણારૂપ એવા સંપીલા દરેક પરિવારે અજમાવેલી સુખના રહસ્યરૂપ ત્રણ ચાવી : (૧) Acceptance : સ્વીકૃતિ કરવી, (૨) Adjustment : અનુકૂળ થવું, (૩) Compromise : સમાધાન કરવું. જો આપણે પણ આ રીતે અનુસરીએ તો વણમાગ્યે આપણા ઘરમાં સુખ-શાંતિની ઊભો ઊડશે.

“સંપીલો ને સુખી પરિવાર, (સૌનો) કરશું સહર્ષ સ્વીકાર;
મહારાજના સૌ મુક્તો છે, થાશું એંડજસ્ટ વારંવાર;
જતું કરીને ભૂલી જઈ, માફી માગશું અનેક વાર.
અવસર રૂડો આવી ગયો છે, આનંદનો નહિ પાર;
રાજીપાને લૂંટી બનો સૌ, મૂર્તિમાં રમનાર.”

સ્વીકૃતિનાં દ્વાર ખોલો

લીંબુ ખાટું જ હોય, ખાંડ ગળી જ હોય, કારેલાં કડવાં જ હોય, મરચું તીખું જ હોય, આમળું ખાટું જ હોય. આવું આપણે સ્વીકારી લીધું છે એટલે જ તો રસોઈ દરમ્યાન જે તે વસ્તુના સ્વાદને જાણીને જરૂરિયાત મુજબ તેનો ઉપયોગ કરીએ છીએ તો સ્વાદિષ્ટ વાનગી બને છે.

ઘર-પરિવારમાં પણ આવું જ હોય છે. કોઈનો સ્વભાવ ગુસ્સાવાળો તો કોઈનો શાંત, કોઈનો દંભી તો કોઈનો નિખાલસ, કોઈનો સ્વાર્થી તો કોઈનો પ્રેમાળ, કોઈનો શંકાશીલ તો કોઈનો વિશ્વાસુ, કોઈનો અક્કડ તો કોઈનો સરળ. જો બધાના સ્વભાવને જાણી રાખી દરેકની સ્વીકૃતિ કરી તેમની સાથે હળીમળીને રહીએ તો પ્રશ્ન રહિત સુખે સુખે જીવન પસાર થાય.

મહાન તત્ત્વચિંતક સોક્રેટિસનાં પત્ની અત્યંત ક્રોધી સ્વભાવના હતાં. એક વખત તેમણે ક્રોધમાં આવી સોક્રેટિસ પર

ગાળોનો વરસાદ વરસાવ્યો. તેથી ધીર-ગંભીર સોક્રેટિસ બહાર આંગણામાં આવી બેઠા. તેમની નિર્લેપ અવસ્થાને જોઈ પત્ની વધારે રોષે ભરાયાં. તેમણે દોડીને પતિના માથા પર પાણીનો એક ઘડો ઢોળી દીધો. આ જોઈ સોક્રેટિસ માત્ર હસતાં હસતાં એટલું બોલ્યા કે, “આટલી બધી ગાજવીજ થાય તો પછી વરસાદનું એક ઝાપટું પણ પડવું જ જોઈએ.” આ જોઈ તેમના મિત્ર આલીસે કહ્યું, “હું અચંબો પામું છું કે નિરંતર તેમની ગાળો સહન કરીને તમે તેમની સાથે એક ઘરમાં શી રીતે રહી શકો છો?” સોક્રેટિસે ઉત્તર આપતાં જણાવ્યું કે, “હું તેમની ગાળોથી એટલો ટેવાઈ ગયો છું કે રસ્તામાં ચાલતી ગાડીઓના અવાજથી મને જેટલો સંતાપ થાય તેથી જરા પણ વધુ સંતાપ મને એ ગાળોથી થતો નથી. મેં આ જ રીતે તેમનો સ્વીકાર કરી લીધો છે એટલે આનંદથી તેમની સાથે રહી શકું છું.”

શું આપણે સોક્રેટિસમાંથી આટલી પ્રરેણા ના લઈ શકીએ ?

શું આપણા ઘરમાં પણ આવી પરિસ્થિતિઓ નથી સર્જતી? તો આપણા આવા પ્રશ્નોને અટકાવવાનો એકમાત્ર ઉપાય છે — સ્વીકૃતિ. સ્વીકૃતિથી પ્રશ્નોનો સમાધાનકારી ઉપાય મળે છે. સ્વીકૃતિ જ આનંદનું મૂળ છે. સ્વીકૃતિ જ પારિવારિક સંબંધોને એક તાંતણે જોડી રાખવાની કડી છે.

પરિવાર એટલે વિધ વિધ રંગના, વિધ વિધ ગુણના, વિધ વિધ આકારના ફૂલોથી શોભતો બગીચો! જેમાં દરેકની ક્ષમતા, કુનેહ, આવડત, ગુણ, સ્વભાવ બધું જ જુદું જુદું હોવાનું. જો તેનો સ્વીકાર ન કરી શકીએ તો દુઃખી જ રહેવાશે. એક છત નીચે રહેતા હોવા છતાં બે હૃદય વચ્ચેનું અંતર વધી જશે. બહારથી સૌને દેખતા કરશું ભેટંભેટા અને મહીથી રહેવાશે છેટંછેટા. મળેલી વ્યક્તિ, તેના સ્વભાવ, મળેલી પરિસ્થિતિની સ્વીકૃતિના અભાવે જ આપણા ઘર-પરિવારમાં કુસંપનું વાતાવરણ સર્જતું હોય છે.

અખિલ નામનો બાળક ભણવામાં સાવ ઠોઠ પરંતુ ચિત્રકળામાં પારંગત. દરેક વિષયમાં નાપાસ જ થાય; એટલો તેનો બુદ્ધિક્ષાનો આંક ન્યૂન હતો. તે રોજ નવાં નવાં ચિત્રો દોર્યા કરે. આ જોઈ તેના પિતા ખૂબ ખિજાય. તેમણે એક દિવસ પત્ની સાથે વાત કરી કે, “અખિલને કોઈ દૂર હોસ્ટેલમાં મૂકી દઈએ. જેથી તેને જોઈ મને ચીડ ન ચડે અને ત્યાંના સાહેબ તેને સીધો કરે!” અખિલે આ વાત સાંભળી રડતાં રડતાં રાત્રે એક ચિત્ર દોર્યું. જેમાં પ્રથમ તે પોતાના માતાપિતાથી નજીક ઊભો હોય અને પછી ધીમે ધીમે દૂર જતો હોય. બીજા દિવસે આ ચિત્ર મમ્મી-પપ્પાના હાથમાં આવ્યું. તેની મમ્મી આ ચિત્ર જોઈ રડી પડ્યાં. પરંતુ પથ્થર હૃદય પપ્પાએ તેને હોસ્ટેલમાં મૂકવાનો નિર્ણય અફર રાખ્યો.

હોસ્ટેલમાં શિક્ષકને તેની કમજોરી અંગે વાત કરી. શિક્ષકે સામે સવાલ કર્યો કે, “તેને સૌથી વધુ રસ શેમાં છે?” તેની મમ્મીએ કહ્યું, “સાહેબ, એ બહુ સુંદર ચિત્રો દોરી શકે છે.” અને આગલી રાત્રે તે બાળકે દોરેલું ચિત્ર બતાવ્યું. શિક્ષકે તેની નાડ પકડી. ત્યારપછી રોજ દરેક વિષયમાં તેને ચિત્રો બતાવી તેના દ્વારા અભ્યાસની સમજૂતી આપવા લાગ્યા. અખિલ તેને તરત ગ્રહણ કરી લેતો. આશ્ચર્યની વાત એ બની કે વર્ષના અંતે અખિલ પ્રથમ નંબરે ઉત્તીર્ણ થયો. વર્ષ પૂરું થતાં તેનાં મમ્મી-પપ્પા તેને લેવા આવ્યાં ત્યારે તેનું પરિણામ જોઈ નવાઈ પામ્યાં.

માતાપિતાથી અસ્વીકારાયેલા બાળકને શિક્ષકે સ્વીકાર્યું

અને તેની ખૂબીથી જ તેને બદલવાનો પ્રયાસ કર્યો તો કેટલું અદ્ભુત પરિણામ આવ્યું! આપણે પણ આપણી સાથેની વ્યક્તિઓની કસરોનું ગાન કરવા કરતાં જો તેમની સ્વીકૃતિ કરીશું અને તેમની ખૂબી કહેતાં ગુણોથી તેમને બદલવા પ્રયત્ન કરીશું તો જરૂર સારાં પરિણામો મળશે.

દેખાદેખીની હોડમાં ઊતરેલાં કેટલાંક માબાપ આજે દીકરા-દીકરીની ક્ષમતાને અનુરૂપ તેમની મનપસંદ લાઈન લેવામાં બાધારૂપ બનતાં હોય છે અને તેમની કારકિર્દી તથા ઘણીવાર તેમના જીવન પર પણ પૂર્ણવિરામ મૂકવાના ભાગીદાર બની જતાં હોય છે.

એક દીકરાને કોમર્સ લાઈનમાં જવું હતું. પિતાએ દુરાગ્રહ કરી સાયન્સ ફીલ્ડ લેવડાવ્યું. પેપર અઘરાં નીકળ્યાં. દીકરો નાપાસ થયો. પિતા તેના પર તાડૂક્યા અને દીકરાએ નર્મદા કેનાલમાં પડી આત્મહત્યા કરી નાખી. પુત્રની ક્ષમતાનો સ્વીકાર કરી તેને પ્રેમ અને હૂંફ આપ્યાં હોત તો પરિસ્થિતિ વણસી ન હોત. આવા તો કંઈક પ્રસંગોની હારમાળા વર્તમાનપત્રોનાં પૃષ્ઠો પર ઝળકતી હોય છે.

“તું તારી બેન જેવી કેમ નથી?” પતિ માર્મિકભાઈનો આ સવાલ સાંભળી શ્રેયાબેન વિચારમાં પડી ગયાં. લગ્ન પછી પોતાનાથી શક્ય દરેક ફેરફારો તેઓએ પોતાના જીવનમાં લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો. પરંતુ અમુક એવી બાબતો માર્મિકભાઈની નજરમાં આવી જતી કે જ્યાં તેમને હંમેશાં શ્રેયાબેનમાં ખામી જ દેખાતી. તેઓ ઈચ્છતા હતા કે, ‘મારી પત્ની જીવનમાં કંઈક કરે, આગળ વધે.’ જેથી લગ્ન પછી શ્રેયાબેન એ બધી બાબતોમાં પોતાની જાતને સાબિત કરવામાં વ્યસ્ત થઈ ગયાં હતાં. શ્રેયાબેનની કારકિર્દીમાં ઘણા ચડાવ-ઉતાર આવ્યા. તેમણે થોડા સમયથી નવો એક બિઝનેસ શરૂ કરેલો હતો. અમુક સમય બાદ તેમને ત્યાં એક બાળકનો જન્મ થયો. જેના ઉછેરમાં શ્રેયાબેન એક વાતની પણ કસર રાખવા માગતા નહોતાં.

ઘર, બાળક અને બિઝનેસ વચ્ચે સમતુલા જાળવવાનો તેમણે પૂરો પ્રયાસ કર્યો હતો છતાં ક્યાંક ને ક્યાંક ખામી રહી જતી. બિઝનેસ સારી રીતે ચલાવવાની દરેક આવડત તેમનામાં હતી. પોતાના બાળકનો પણ આદર્શ રીતે ઉછેર કરી રહ્યાં હતાં. પરંતુ ઘરનાં કાર્યો-જવાબદારીઓ નિભાવવામાં તેમનાથી કોઈ

ને કોઈ ભૂલ થઈ જ જતી. જેને પોતે પણ સ્વીકારતાં હતાં. પરંતુ એમને આશ્ચર્ય એ જ વાતનું થતું કે, ‘ઘરના કામમાં મારી બેન સાથે મારી સરખામણી એ કઈ રીતે કરી શકે? મારી બેન માટે ઘરની જવાબદારી મુખ્ય છે. જેને આદર્શ રીતે નિભાવવી જ રહી. પરંતુ મને ઘર, બિઝનેસ અને બાળક બધામાં સંપૂર્ણ બનવાની વાત કરે તો એ કેવી રીતે શક્ય બને?’ પોતાની બીજા પાત્ર સાથે કરાતી સરખામણી લગ્નજીવનમાં એક અશાંતિ જ ઊભી કરે છે.

વિચાર કરીએ કે ક્યાંક આપણે પણ આપણા પરિવારના સભ્યોની બીજા સાથે સરખામણી કરી અશાંતિનું બીજ નથી રોપી રહ્યા ને? હંમેશાં સમજી રાખવું કે દરેક વ્યક્તિ દરેક બાબતમાં સંપૂર્ણ ન જ હોઈ શકે. પરંતુ મોટાભાગે આપણે તેની સારી બાબતો જોવાને બદલે તેનામાં ક્યાં ખામી છે એ તરફ જ આંગળી ચીંધતા હોઈએ છીએ. તેથી પ્રશ્નોની પરંપરા સર્જાતી હોય છે.

એક તત્ત્વચિંતકે સાચું જ કહ્યું છે કે, “કોઈ વ્યક્તિને સંપૂર્ણ સ્વરૂપે જોવાની ઈચ્છા ઉપર પૂર્ણવિરામ મુકાશે ત્યારે જ એ વ્યક્તિ તમને ગમશે.”

એક શહેરની મોટી કોર્પોરેટ ઓફિસમાં જોબ કરતાં સુખીસંપન્ન દંપતીઓનું ઝૂપ હતું. પંદરેક જેટલા દંપતીઓના ઝૂપમાં લગભગ તમામ જોબ કરતાં હતાં. સિવાય કે જ્યંતભાઈનાં પત્ની જશુમતીબેન. ઝૂપના સભ્યોનો પરિચય પ્રગાઢ બને તે માટે ‘ગેટ-ટુગેઝર’નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જે મહિલાઓ જોબ કરતાં હતાં તેમણે અનેક ખાટાંમીઠાં પ્રસંગોની વાત કરી. હવે વારો હતો જ્યંતભાઈનાં પત્ની જશુમતીબેનનો. જે માત્ર ગૃહિણી હતાં. ધૂજતા હાથે માઈક પકડી તેઓ બોલ્યાં, “હું ઘરકામ કરું છું.” આટલું કહી તેઓ બેસી ગયાં. એટલે જ્યંતભાઈ નજીક આવ્યા ને કહ્યું, “અરે, આટલા ટૂંકા પરિચયમાં બધું પૂરું થઈ ગયું?” પતિનો પ્રશ્ન સાંભળી જશુમતીબેનની આંખોમાંથી આંસુ સરી પડ્યાં.

તેમણે પત્નીની મનોવ્યથા સમજી બાજી સંભાળી લીધી : “આજે આપ સૌને મારી પત્ની જશુમતીનો સાચો પરિચય કરાવું. મારી પત્ની મારા ઘરની સંપૂર્ણ કર્તા-હર્તા છે. મારા ઘરનું અસ્તિત્વ છે. સૌની ઈચ્છાપૂર્તિ કરનારી દેવી છે. તે દિવસના ચોવીસ કલાક અને સાતેય દિવસ પોતાની જવાબદારી ખૂબ ચોકસાઈથી અને નિષ્ઠાપૂર્વક નિભાવે છે. તેના ખાતામાં

ક્યારેય પૈસા જમા થતા નથી. કામ કરવાનો નિશ્ચિત સમય કે નિશ્ચિત વેતન નથી. સવારથી રાત સુધી તે ઘરના સભ્યોની જરૂરિયાતો સમયસર પૂરી કરે છે. મહિનાની શરૂઆતમાં તેને જે પૈસા મળે છે તેમાંથી વ્યવસ્થિત ખર્ચ કરીને ફાઈનાન્સ મેનેજરની જવાબદારી અદા કરે છે. ઘરની તમામ જવાબદારી નિભાવતી એ હાઉસકીપિંગ મેનેજર છે. મારા બાળકોની ટ્યૂશન ટીચર છે. મારા માતાપિતાની ખૂબ સેવા કરે છે.

આ મારી પત્નીનું કાર્યક્ષેત્ર છે. તમારામાંથી કેટલા આવી જવાબદારી ઉઠાવવા અને પૂરી કરવા સક્ષમ છો? વગર રજાની, વગર પગારની આવી જોબ કરવા કોઈ તૈયાર છો?” આટલું સાંભળતાં જ સૌએ તાળીઓથી જશુમતીબેનને વધાવી લીધાં. સામેની વ્યક્તિના ગુણ તથા આપણી પરના ઉપકારને લક્ષમાં લેવામાં આવે ત્યારે સ્વીકારભાવનાનો પ્રાદુર્ભાવ થાય છે. આપણે પણ આપણી જોડેવાળા સભ્યોના ગુણ અને એમના આપણી પરના ઉપકારોને જોતા શીખીએ.

“ભાભી, હવે તો હું કંટાળી ગઈ છું. બા-બાપુજીના રોજના કકળાટથી હવે હું તંગ થઈ ગઈ છું. મારે જુદાં થવું છે.”

“સોનલબેન, ભલે તેમના ગમે તેવા સ્વભાવ દેખાય પરંતુ એ આપણાં માવતર કહેવાય. એમની સેવા કરવાની જવાબદારી આપણી છે.”

“ભાભી, પણ એમની રોજની ટકટક હવે મારાથી સહન થતી નથી. એમના વિચિત્ર સ્વભાવોને મારે મૂંગા મોંએ સહન જ કરી લેવાના?”

“સોનલબેન, તમે નાનાથી મોટા તો તમારી મમ્મી જોડે જ થયા છો ને! સ્વાભાવિક છે કે તમારા મમ્મીમાં પણ વત્તા-ઓછા પ્રમાણમાં કોઈક દોષ-સ્વભાવ તો હશે જ ને! છતાં તમે એમના દોષોને લક્ષ્ય પર લીધા? એ દોષો જોઈને તમે કેટલી વાર એમનાથી અળગા થવાનો વિચાર કર્યો? એક વાર પણ નહીં. કારણ, તમારી આંખ સામે સતત એમના તમારી પરના ઉપકારો જ તરવર્યા કરે છે. એમણે જ જન્મ આપ્યો, પ્રેમાળ ગોદ આપી, સદ્ગુણો આપ્યા. જ્યાં ઉપકારોના સ્મરણનું આધિપત્ય હોય ત્યાં દોષદર્શન થઈ જ ક્યાંથી શકે? દોષ દેખાવા છતાં તેની પ્રત્યે દુર્લક્ષ્ય સેવાય છે. તેમ ઉપકાર સ્મરણનો અભિગમ આ મમ્મી-પપ્પા માટે પણ રાખો ને!”

આવા સંજોગોમાં આપણે પણ આપણું વિચારવું જોઈએ કે, ‘બાલ્યાવસ્થામાં આપણાથી થયેલ કેટલીય ભૂલો માબાપે માફ

કરી આપણને સ્વીકારી રાખ્યા છે. માટે એમના સ્વભાવોને પણ સ્વીકારી લઈ તેમની સેવા કરવી એ સંતાન તરીકે આપણું પરમ કર્તવ્ય છે.’

કારણ સત્સંગના સત્સંગી તરીકે પરિવારના સભ્યોની સ્વીકૃતિ કરવા માટેની સૌથી મહત્વની સમજણ આપતાં વ્હાલા ગુરુજી પ.પૂ. સ્વામીશ્રી જણાવતા હોય છે કે, “આપના પરિવારના સભ્યો કાંઈ પ્રારબ્ધાનુસારે ભેગા નથી થયા. બધા મહારાજના અનાદિમુક્તો છે. They all are gifted by Maharaj. (પરિવારના બધા સભ્યો મહારાજની આપેલી ભેટ છે.) પણ સમયે આવાં ઉપદેશ વચન આપણે ભૂલી જતા હોઈએ છીએ.”

એક ખૂબ મોટું ચર્ચ હતું. અમીરોના વિસ્તારમાં હોવાથી મોટેભાગે પૈસાદાર લોકો જ ત્યાં પ્રાર્થના કરવા આવતા હતા. એક રવિવારના દિવસે ચર્ચ ખીયોખીય ભર્યું હતું. પાદરી ધર્મસંદેશ આપી રહ્યા હતા. એ સમયે એક ભિખારી જેવો દેખાતો માણસ ચર્ચમાં આવી ચડ્યો. ફાટેલાં-તૂટેલાં કપડાં, વધી ગયેલી દાઢી, શરીરમાંથી આવતી દુર્ગંધ સાથે એ દાખલ થયો એટલે સૌ તેની સામે અણગમા સાથે જોઈ રહ્યા. આ ગરીબ માણસ આગળ વધ્યો. એક બેંચ પર સહેજ જગ્યા હતી ત્યાં બેસવા ગયો કે તરત ત્યાં બેઠેલી વ્યક્તિ પહોળી થઈને બેસી ગઈ. જેથી આવા માણસની બાજુમાં બેસવું ન પડે. બાકીના લોકો પણ આવા જ ઈરાદાથી ફટાફટ પહોળા થઈને બેસી ગયા. આ ગરીબ માણસ જગ્યા શોધતો શોધતો છેક આગળ પાદરીની સામે જ નીચે જમીન પર બેસી ગયો.

થોડી વારમાં પાછળથી એક વૃદ્ધ આગળ આવ્યા. એમના હાથમાં લાકડી હતી. બધાને થયું કે આ વૃદ્ધ ભિખારીને લાકડીથી

ઠપકારશે; અને બધા આવું જ ઈચ્છતા હતા. ધીમે ધીમે પેલા વૃદ્ધ તે ગરીબ માણસ પાસે પહોંચ્યા. પછી તો પાદરીએ પણ ધર્મસંદેશ બંધ કરી દીધો. પણ આશ્ચર્યની વાત એ બની કે વૃદ્ધે ગરીબ માણસનો હાથ પોતાના હાથમાં લીધો અને પ્રેમથી કહ્યું, “ભાઈ, તું ચર્ચમાં આવ્યો ત્યારે આ પાદરી પ્રભુનો સંદેશો આપીને સમજાવતા હતા કે ભાઈ, દરેક માનવ પ્રભુનું સંતાન છે. એટલે તું પણ પ્રભુનું સંતાન અને હું પણ. અર્થાત્ આપણે બંને ભાઈઓ થયા. હું ઊભો થઈ તારી પાસે એટલા માટે આવ્યો કે તને એકલું ના લાગે ભાઈ.”

આમ, જો આપણને આપણા પરિવારના દરેક સભ્ય મહારાજના અનાદિમુક્ત મનાય તો તેમનો વિપરીત સ્વભાવ દેખાવા છતાં તેમનો સહર્ષ સ્વીકાર થાય. વ્હાલા ગુરુજી સ્વયં સંપૂર્ણ હોવા છતાં, સંતો-ભક્તોમાં રહેલા દોષ-સ્વભાવને જાણવા છતાં સૌને પ્રેમથી ભેટે, મળે, વ્હાલ આપે, નિકટ લે, આનંદ-કિલ્લોલ કરાવે, પ્રસાદી આપી રાજી કરે છે. કારણ કે સૌમાં મહારાજનાં દર્શન કરે છે.

આપણામાં વ્યક્તિ અને પરિસ્થિતિ માટે સ્વીકૃતિની ભાવના નથી જાગતી તેનાં કેટલાંક કારણો આ રહ્યાં. પોતાનું ધાર્યું કરવાનો સ્વભાવ, સામેનાની ક્ષમતાથી અધિક અપેક્ષાનું સેવન, અન્યની ક્ષતિ-દોષ લક્ષ્ય પર લેવાની દૃષ્ટિ, અન્યની સારી બાબતો પ્રત્યે દુર્લક્ષ, પડી ગયેલો પૂર્વાગ્રહ, તેમના આપણી પરના ઉપકારની વિસ્મૃતિ વગેરે.

પરંતુ જો સૌના સ્વભાવ-અંગને ઓળખી રાખીએ, સૌની ક્ષમતાને જાણી રાખીએ, સૌની મર્યાદાને જાણી રાખીએ, સૌને મહારાજના મુક્ત સમજીએ તો સહેજે સહેજે તેમનો સ્વીકાર કરી પરિવારમાં સુખ-શાંતિભર્યું જીવન જીવી શકીએ. માટે આજે જ સ્વીકૃતિનાં દ્વાર ખોલી હળવાશનો શ્વાસ લઈએ.

સંસ્થા ગૌરવ

વૈરાગ ધનસુખભાઈ રામાણી - ઉના

ઉના સેન્ટરના કિશોરમુક્ત વૈરાગ રામાણીએ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ચાર્ટર્ડ અકાઉન્ટન્ટ ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા લેવાયેલ સી.એ. ફાઇનલની પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થઈ યશસ્વી સફળતા પ્રાપ્ત કરી સંસ્થાનું ગૌરવ વધારેલ છે. મહારાજ, બાપા, ગુરુદેવ તથા ગુરુજીના ચરણોમાં એ જ પ્રાર્થના કે તેઓ પોતાની ઉજ્જવળ કારકિર્દીમાં આગળ વધતા રહે.

નીરવ દિનેશભાઈ પટેલ - સુરત

સુરત (વરાછા) સેન્ટરના કિશોરમુક્ત નીરવભાઈએ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ચાર્ટર્ડ અકાઉન્ટન્ટ ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા લેવાયેલ સી.એ. ફાઇનલની પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થઈ ઝળહળતી સફળતા પ્રાપ્ત કરી સંસ્થાનું ગૌરવ વધારેલ છે. મહારાજ, બાપા, ગુરુદેવ તથા ગુરુજીના ચરણોમાં એ જ પ્રાર્થના કે તેઓ પોતાની ઉજ્જવળ કારકિર્દીમાં આ જ રીતે યશકલગી ઉમેરતા રહે.

પ્રેમ કરવો એટલે બીજાના સુખમાં પોતાનું સુખ ભેળવી દેવું.

एडजस्ट होना सीखे

नदी में गिरने से किसीकी जान नहीं जाती;
जान तभी जाती है जब की तैरना नहीं आता।
वैसे ही,
परिस्थितियाँ कभी समस्या नहीं बनती।
समस्या तभी बनती है जब हमें उसे एडजस्ट होना नहीं आता।
किसीके बारे में पहले से ही मन में आंट नहीं होती;
आंट तो तब हो जाती है जब हमें उसे एडजस्ट होना नहीं आता।
संयुक्त परिवार में साथ रहने से कभी रिश्ता नहीं बिगडता;
रिश्ता तब बिगडता है जब हमें स्वभाव से एडजस्ट होना नहीं आता।

वહેતી નદીનું પાણી સતત આગળ વધતું રહે છે. પાણીને જ્યારે, જ્યાં, જેવી જગ્યા મળે ત્યાં અનુકૂળ થઈને વહેવા માંડે છે તો સાગરને મળી જાય છે. પાણીની જેમ આપણા જીવનમાં

પણ સતત પરિસ્થિતિ-સંજોગ બદલાતાં રહે છે. ગઈ કાલે જે સંજોગ-પરિસ્થિતિ હતાં તે આજે નથી અને આજે છે તે આવતી કાલે ન પણ હોય. કારણ, સંજોગ-પરિસ્થિતિ પરિવર્તનશીલ છે પરંતુ આપણે નદીના પાણીની જેમ તેની સાથે એડજસ્ટ થતા શીખી જઈશું તો સરળતાથી સંસાર સાગરને પાર ઊતરી શકાય. બહુધા આપણા જીવનમાં બે જગ્યાએ અનુકૂળતા (Adjustment) કરવાની હોય છે : (૧) સંજોગ-પરિસ્થિતિ સાથે, (૨) વ્યક્તિ સાથે.

આજે સુવિધાસજ્જ અને સગવડતાભર્યા આધુનિક યુગમાં ‘મારું બધું સારું હોવું જોઈએ અને સારું બધું મારું જ હોવું જોઈએ.’ આ વિચારધારાના કારણે કોઈનેય તકલીફ-મુશ્કેલી વેઠવી ગમતી નથી. તેથી તો ઈચ્છિત પદાર્થ, વ્યવસ્થા કે વ્યક્તિ ન મળે તો ધૂંવાંપૂવાં થઈ જવાય છે. જે મળ્યું હોય તેની સાથે એડજસ્ટ ન થવાથી ઉદ્વેગ, અશાંતિ અને અનેક ઝઘડા થાય છે. જે જીવનમાં દુઃખનું કારણ બને છે.

ક્ષમા આપવી ઉત્તમ છે પણ ભૂલી જવું એના કરતાંય ઉત્તમ છે.

એકબીજા સાથે એડજસ્ટ થવામાં નડતરરૂપ બાબતો કઈ હોય છે ? તો ધાર્યું કરવા અને કરાવવાનો સ્વભાવ, માની સ્વભાવ, સ્વાર્થી જીવન, બીજાના સ્થાને બેસવા-વિચારવાનો અભાવ, નકારાત્મક વિચારધારા આ બધી બાબતોના કારણે આજે બહુધા એકબીજા સાથે એડજસ્ટ થઈને રહી શકતા નથી. પરંતુ જ્યાં ત્યાં, જેમ તેમ ચલવી લેવાની ભાવના કેળવાય તો મોટાભાગના પ્રશ્નો જ રહેતા નથી. ગમે તેવું મળે, ગમે તેવું બને તો પણ સદા આનંદમાં રહી શકાય છે. મહાન વ્યક્તિના જીવનમાં આ ગુણ સહેજે જોવા મળતો હોય છે.

તા. ૧૦, ૧૧-૧-૨૦૨૨ એમ બે દિવસ ગુરુવર્ચ પ.પૂ. સ્વામીશ્રી STKના સમર્પિત મુક્તોને લઈ મહેમદાવાદ સેવાદળ એકેડેમી ખાતે પધાર્યા હતા. જ્યાં અગાઉ સંસ્થાના હરિભક્ત સમાજની ગ્રીષ્મ શિબિરો થતી હતી. તેની સ્મૃતિ તાજી કરવા અને ગુરુજી પ.પૂ. સ્વામીશ્રીનો વિશેષ લાભ મળે તે માટે બે દિવસનો વિશિષ્ટ પ્રોગ્રામ રાખ્યો હતો. આ દિવસોમાં ગુરુજી ચરીમાં સવારમાં સૂંઠ-જીરાનો પાઉડર અને ગ્રીન જ્યૂસ લેતા હતા. મહેમદાવાદ ફાર્મમાં રસોડાની પણ કંઈ વ્યવસ્થા ન હતી. પૂ. સંતો માટે કામચલાઉ રસોડાનો સામાન મૂકી રસોઈ બનાવવાની વ્યવસ્થા કરી હતી. સવારમાં જ ગુરુજીએ પૂ. સંતોને બોલાવી કહ્યું, “સંતો, આજે અમને ઉદરમાં ઠીક નથી માટે લીલું પાણી ન બનાવતા.” પૂ. સંતોએ કહ્યું, “દયાળુ, આપને અનુકૂળ આવે તેવું બનાવીએ.” “ના... ના... જરૂર નથી; ચાલશે.” પૂ. સંતોએ કહ્યું, “દયાળુ, આપ સૂંઠ-જીરાનો પલાળેલો પાઉડર લો છો તે પણ અમે ભૂલી ગયા છીએ તો બનાવવા દો.” “ના... ના... એકાદ દિવસ ચાલી જાય. એમાં શું?”

બપોરે ઠાકોરજી જમાડવા બિરાજયા ત્યારે પૂ. સંતોએ પૂછ્યું, “દયાળુ, અત્યારે ઉદરમાં કેવું છે ?” ગુરુજીએ કહ્યું, “એકદમ બરાબર જ છે. કશું નથી થયું.” ત્યારે પૂ. સંતોએ કહ્યું, “સવારમાં ઠીક નહોતું એમ કહેતા હતા તો ?” “એ તો સંતો અહીં તમારે લીલું પાણી કાઢવામાં કેટલી તકલીફ પડે એટલે ના પાડતા હતા.” પૂ. સંતોએ પ્રાર્થના કરી, “દયાળુ, આપ સવારમાં કંઈ અલ્પાહાર પણ ગ્રહણ કરતા નથી તો બનાવવા દીધું હોત તો.” “જ્યાં ત્યાં, જેમ તેમ ચલવી લેવું એ જ સાધુતા છે. સમય-સંજોગ અનુસાર બધે એડજસ્ટ થઈ જવું જોઈએ.” જોયું મુક્તો, ગુરુજીનું જીવન જ એડજસ્ટમેન્ટનો દિવ્ય સંદેશ છે. હવે આપણે એમનામાંથી પ્રેરણા લઈ આપણા થકી બીજાને તકલીફ ના પડે એ વિચારે એમની સાથે એડજસ્ટ થઈએ.

એક વખત STKના મુક્તોને લાભ આપતાં ગુરુજીએ વાત કરી હતી કે, “મુક્તો, અમારે તો રોજ નવાં સેન્ટર, રોજ નવી પથારી, રોજ નવું ઓશીકું, રોજ નવું બાથરૂમ, રોજ નવાં રસોડાં અને રસોઈ બનાવનાર પણ નવા પરંતુ અમે બધું એડજસ્ટ કરી લીધું છે એટલે તો કોઈ તકલીફ પડતી નથી. કદી કોઈ અપેક્ષા નથી રહેતી કે ઉપેક્ષા થતી નથી. તમારા જીવનની પણ શરૂઆત છે તો આવો એડજસ્ટ કરવાનો સ્વભાવ અત્યારથી કેળવવો.”

આપણા જીવનને જોઈએ તો ચાર-પાંચ દિવસ બહારગામ ગયા હોઈએ, જ્ઞાનસત્ર જેવા સત્સંગના પ્રોગ્રામમાં આવ્યા હોઈએ તો ઘરે જઈએ, રોજની પથારી, ઓશીકું અને બાથરૂમ મળે ત્યારે હાશ થાય. એમાંય જો ક્યાંક સહેજ જમવામાં-રહેવામાં સગવડ ન સચવાય તો કલેશ કરી મૂકીએ. સહેજ જ્યાં ત્યાં, જેમ તેમ ચલવી ન શકીએ. ક્યાં આપણે અને ક્યાં ગુરુજી ! સંસ્થાના ગુરુ પદે બિરાજતા હોવા છતાં બધું એડજસ્ટ કરી લે, જ્યારે આપણે કશું ન હોવા છતાં કશું એડજસ્ટ ન કરી શકીએ. ગુરુજીના જીવનમાંથી શીખ લઈ આપણા જીવનમાં પણ નક્કી કરીએ : Adjust every where - બધે જ અનુકૂળ થઈ જઈએ.

ખરેખર આપણા જીવનને જોવા જઈએ તો જીવનમાં આવતાં સંજોગ-પરિસ્થિતિ સાથે અનુકૂળતા ન સાધી શકીએ તો તેની અકળામણ-ગુસ્સો પરિવારના સભ્યો ઉપર કે પોતાનાથી નીચેના ઉપર ઊતરતો હોય છે.

મિસ્ત્રીકામ કરનાર યુવક મોહનને મિ. ખાનના ફાર્મ હાઉસનું સમારકામ કરી નવું ફર્નિચર કરવાનો ઓર્ડર મળ્યો. બીજા દિવસે મોહન તેના ફર્નિચરનો સામાન નાના ટેમ્પામાં ભરી ફાર્મ પર જવા નીકળ્યો. ફાર્મથી ૨૦૦ મીટર દૂર ટેમ્પાને પંકચર પડ્યું. દોરડા વડે ટેમ્પો જેમ તેમ ખેંચી ફાર્મ પર લાવ્યો. એકલાહાથે સામાન ઉતાર્યો. પ્રભુ પ્રાર્થના કરી મિસ્ત્રીકામ કરવાનું ચાલુ કર્યું. થોડું કામ કર્યું હતું એટલામાં તેની ઈલેક્ટ્રિક કરવત તૂટી ગઈ. તેથી હાથની કરવતથી લાકડું કાપવું પડ્યું. બપોરે ટિફિન લઈ જમવા બેઠો તો ટિફિનમાં કીડીઓ ચડી ગઈ હતી. તેથી ભાખરી લૂછી માત્ર પાણી અને ભાખરી જમાડ્યાં. પછી ટાયર પંકચર કરાવવા ગયો. બપોર પછી મોહનના જ હાથનું ઠેબું વાગતાં ફેવિકોલનો ડબ્બો કચરામાં ઢોળાઈ ગયો. મોહને કામકાજનો આખો દિવસ જેમ તેમ પૂરો કર્યો. મોં ઉપર

ખૂબ કંટાળો દેખાતો હતો. રાત્રે ઘરે જવા ટેમ્પો ચાલુ કરવા ખૂબ પ્રયાસ કર્યા પણ ખખડેલો ટેમ્પો ચાલુ જ ન થયો. ધક્કા મારી પરસેવે રેબઝેબ થઈ ગયો તોય ટેમ્પો ચાલુ ન થયો.

મિ. ખાન દૂર ઊભા ઊભા જોતા હતા. તેમને દયા આવી તેથી પોતાની કાર લઈ આવ્યા અને કહ્યું, “ગાડીમાં બેસી જા, રસ્તો બતાવ; તારા ઘરે મૂકી જઈ.” મોહન ગાડીમાં બેસી ગયો. ગાડીમાં પણ રસ્તો બતાવવા સિવાય એક શબ્દ ન બોલ્યો. ઘર આવતાં મોહન નીચે ઊતર્યો. મિ. ખાનને પણ ઘરમાં આવવા આવકાર આપ્યો. મોહન ઘરમાં પ્રવેશતા પહેલાં આંગણમાં રહેલા એક ઝાડ પાસે ગયો. મિસ્ત્રીકામનો થેલો ઝાડની ખીંટીએ લટકાવ્યો. ઝાડના થડને ભેટ્યો. ત્યારપછી ઘરના દરવાજામાં પ્રવેશ્યો. દિવસભરની ઘટનાઓથી કંટાળેલા મોહનના મોં ઉપર અનેરી પ્રસન્નતા દેખાતી હતી. ઘરમાં પ્રવેશતાં જ તેનાં બે બાળકો ગળે વળગી પડ્યાં. તેમને ખૂબ વ્હાલ કર્યું. મિ. ખાનનું સ્નેહભીનું સ્વાગત કરી નાસ્તો કરાવ્યો. મોહન મિ. ખાનને વિદાય આપવા તેમની કાર સુધી ગયો.

મિ. ખાને કુતૂહલવશ મોહનને પૂછ્યું કે, “તેં ઘરમાં પ્રવેશતા પહેલાં આ ઝાડ જોડે જઈ એવું તો શું કર્યું કે તારામાં પ્રસન્નતાનો, અજબની તાજગીનો સંચાર થયો.” મોહને સ્પષ્ટતા કરતાં કહ્યું, “શેઠ, આ ઝાડ તો મારી મુશ્કેલીઓ ટિંગાડવાની ખીંટી છે. હું કામે જાઉં ત્યારે દિવસભરમાં કેટકેટલાય વિપરીત સંજોગ-પરિસ્થિતિ આવતાં હોય છે. તેમાં એડજસ્ટ થયા જ કરવાનું હોય. ક્યારેક મુશ્કેલીઓ હદ વટાવી દે તો તેને થેલામાં ભરીને આ ખીંટીએ લટકાવી દઉં. કામની મુશ્કેલીઓને મારાં બાળકો કે પત્ની સાથે શું લેવાદેવા? હું કદી મુશ્કેલીઓ સાથે ઘરમાં પ્રવેશતો જ નથી અને મારી પત્ની અને બાળકો સાથે બધી રીતે એડજસ્ટમેન્ટ કરીને આનંદથી જીવન જીવું છું. સાચું કહું તો શેઠ, પારિવારિક શાંતિના કારણે બીજા દિવસે હું કામ પર જતા પહેલાં થેલો લેવા જઈ ત્યારે ઘણીબધી મુશ્કેલીઓ તો રાતમાં જ ગાયબ થઈ ગઈ હોય છે.” મિ. ખાન મોહનના એડજસ્ટમેન્ટના સ્વભાવને જોઈ ખૂબ રાજી થયા અને સ્વતઃ બોલ્યા કે, ‘હું શેઠ છું છતાંય મોહન જેટલો સુખી નથી. કારણ, મારી ક્યાંય એડજસ્ટ થઈને રહેવાની પ્રકૃતિ નથી એટલે તો આટલા મોટા ફાર્મમાં પરિવારથી જુદો એકલો રહું છું.’ આપણા પરિવારમાં પણ સુખી જીવન જીવવા ઈચ્છતા હોઈએ તો પ્રભુમરજીથી જ્યારે, જ્યાં, જે પરિસ્થિતિ આવે તેમાં એડજસ્ટ થઈને રહેતા શીખી જવું. પરિસ્થિતિ કરતાં વ્યક્તિ સાથે, તેમના સ્વભાવ સાથે એડજસ્ટ થઈને રહેવું વધારે

મહત્વનું છે.

એડજસ્ટમેન્ટ કરવાની શીખ આપતાં ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રી હરિને ગમે એવા થવું જ છે-૧ના કૃપાવચન નં. ૮૮માં કહે છે કે, “છૂંદામાં કેટલું એડજસ્ટમેન્ટ છે ! કેરીનો સ્વભાવ ખટાશનો છે. મરચાનો સ્વભાવ તીખાશનો છે. મીઠાનો સ્વભાવ ખારાશનો છે. ખાંડનો સ્વભાવ ગળપણનો છે પણ છૂંદાએ કેવું એડજસ્ટમેન્ટ કરી લીધું છે કે સૌને વ્હાલો લાગે. તેમ અન્યના સ્વભાવને બદલવા કરતાં આપણા સ્વભાવને એવો કરવો કે જેથી સૌની સાથે સેટ થઈ જવાય, તો સૌને વ્હાલા લાગીએ.” છૂંદાના એડજસ્ટમેન્ટ કરવાના સ્વભાવના કારણે જ તે આબાલવૃદ્ધ સૌને વ્હાલો લાગે છે. જો આપણે પણ છૂંદા જેવું એડજસ્ટમેન્ટ કરતા શીખી જઈએ તો સૌને વ્હાલા લાગીએ.

સૌરભ અને તેના પિતા મનોજભાઈ ૬:૩૦ વાગે ઘરે આવી ગયા હતા. સૌરભનાં મમ્મી શિલાબેન દરરોજ ૫:૪૫ વાગે નોકરી પરથી છૂટી ઘરે આવી જતાં હતાં, પરંતુ આજે હજુ સુધી આવ્યાં ન હતાં. સૌરભને કકડીને ભૂખ લાગી હતી. તેથી બાપ-દીકરાએ ઘરમાં ડબ્બા ફંફોડ્યા તોપણ કંઈ નાસ્તો ન મળ્યો. ફિજમાં જોયું તો ફૂટ પણ ન હતું. તેથી મનોજભાઈએ સૌરભ આગળ અવનવી વાતો કરવા માંડી.

શિલાબેનને સ્કૂલમાં પ્રિન્સિપલ જોડે થોડી ચડત્તડ થઈ હતી. સ્કૂલનું કામ પૂરું કરીને નીકળતાં શિલાબેનને ખૂબ મોડું થઈ ગયું. નાસ્તા માટેનું સીધું, ફૂટ-શાકભાજી લઈ શિલાબેનને ઘરે પહોંચતાં ૮ વાગી ગયા. તેઓ ખૂબ થાકી ગયાં હતાં છતાં આવીને સીધું રસોડું સંભાળ્યું. સૌરભ મમ્મી ઉપર અકળાઈને કંઈક બોલવા જતો હતો ત્યાં તો મનોજભાઈએ હળવા સ્વરે કહ્યું, “ટેક ઈટ ઈઝી. લાવો, અમે રીંગણનું શાક સમારી આપીએ.” એમ કહી મનોજભાઈ રસોડામાંથી રીંગણ-બટાકા લાવી સમારવા માંડ્યા.

સૌરભ અકળાઈને કંઈ બોલે તેમ લાગતો હતો તેથી મનોજભાઈએ કહ્યું, “તમે ચિંતા કર્યા વગર શાંતિથી રસોઈ બનાવો. ત્યાં સુધીમાં અમે ટેરેસ ઉપરથી કપડાં લઈ આવીએ.” સૌરભ ભૂખનો માર્યો ખૂબ અકળાયો હોવા છતાં પપ્પાનું ઢીલું વલણ જોઈ કંઈ બોલી શક્યો નહીં.

થોડી વારમાં શિલાબેને ભૂમ મારી કે, “ચાલો, ખીચડી અને શાક થઈ ગયાં છે. ગરમ ગરમ ભાખરી કરું છું. જમવા બેસી જાવ.” મનોજભાઈએ કહ્યું, “એમ નહિ; તમે બધી ભાખરી બનાવી દો; પછી સાથે બેસીશું.” સૌરભ મનમાં ઘણો ચિડાયો

પણ બોલી ન શક્યો. ત્રણેય સાથે જમવા બેઠાં. પીરસતી વખતે અપરાધભાવ સાથે શિલાબેન બોલ્યાં, “સૌરી, આજે તમને જમાડવાનું આપવામાં મોડું થઈ ગયું. કૂકરમાં સીટી ફટાફટ વગાડવામાં શાક સહેજ દાઝી ગયું છે.” મનોજભાઈ તરત બોલ્યા, “ઓહ ઘેટ ઈજ ગ્રેટ. મને દાઝેલું શાક બહુ ભાવે છે. સૌરભ, જો એમાં થોડું દહીં નાખી દઈએ તો નવો જ ટેસ્ટ આવે.”

જમાડ્યા બાદ ખુશ થતાં થતાં શિલાબેન ઘરનું કામ આટોપતા હતાં. સૌરભે લેસન કરતાં કરતાં મનોજભાઈને પૂછ્યું, “શું પપ્પા, તમને ખરેખર દાઝેલાં રીંગણાં બહુ ભાવે છે?” મનોજભાઈએ કહ્યું, “બેટા, એ તો કોઈ પણ નવો ટેસ્ટ વિકસાવીએ એટલે આપણને ભાવવા માંડે. જો બેટા, અત્યારે આપણે ઘરમાં આર્થિક કટોકટી છે એટલે તારી મમ્મીને નોકરી કરવી પડે છે. એ ઉપરાંત તેમને ઘરનું કામ કરવાની જવાબદારી છે. મારા કરતાં ડબલ કામનો બોજો છે. તો આપણે થોડુંઘણું ચલવી લઈ તેમને એડજસ્ટ થઈ જવું જોઈએ. બેટા, માત્ર પરિવારના સભ્ય જ નહિ, જીવનમાં આપણે જેની સાથે રહેવાનું થતું હોય તેમના સ્વભાવ, રીત-રસમ, વિચારધારા સમજીને

તેની સાથે એડજસ્ટ થતા શીખવું તો કાયમ બધાની સાથે આપણો સ્નેહભર્યો વ્યવહાર રહે.”

“સૌરભ, મેં મારા જીવનમાં પાંચ બાબત બધા સાથે એડજસ્ટ થવા માટે નક્કી કરી છે તો કોઈ પ્રશ્નો સર્જતા નથી :

- (૧) પોતાની જ વિચારધારા અને માનીનતામાં બંધાયેલા રહેવા કરતાં સામેનાની વિચારધારા અને માનીનતાને સ્વીકારવી, પોતાના સ્વભાવ છોડી સૌની ભેગા ભળવું, સૌને ભેગા ભેળવવા.
- (૨) પહેલાં બીજાના હિતનો વિચાર કરવો. બીજાના સ્થાને બેસતા શીખવું.
- (૩) પોતાનું ધાર્યું કરવા-કરાવવાનું છોડી અન્યનો સ્વીકાર કરવો.
- (૪) જ્યાં ત્યાં, જેમ તેમ, જે તે ચલવી લેવાનો પ્રયત્ન કરવો. સહનશીલતા કેળવવી.
- (૫) કંઈ પણ બને તેમાં હું ક્યાં કારણભૂત છું તે ચકાસી હવે માટે ક્યાં કેવી રીતે અનુકૂળ થવું જોઈએ તે વિચાર કરું છું.”

મનોજભાઈએ નક્કી કરેલી આ પાંચ બાબતો આપણા જીવનમાં પણ કેળવી સૌની સાથે એડજસ્ટ થવાની શરૂઆત આજથી જ કરીએ.

SBS સ્પિરિચ્યુઅલ કેમ્પ

તા. ૨૪, ૨૫-૧૨-૨૦૨૩ એમ બે દિવસ SBSના પ્રાઈમરી તથા સેકન્ડરી ગ્રૂપનો તથા તા. ૩૦, ૩૧-૧૨-૨૦૨૩ એમ બે દિવસ સિનિયર ગ્રૂપનો કેમ્પ ગોઠવવામાં આવ્યો હતો. આ કેમ્પમાં બાળકોને વિડિયો દર્શન, એક્ટિવિટીઝ, સ્વનિરીક્ષણ, એકાંત, સંત પ્રવચન, પૂ. સંતો દ્વારા પિરસણ લીલા, ગ્રૂપસભા તેમજ અંગત બેઠકનો લાભ જેવી વિધ વિધ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા ગમ્મત સાથે જ્ઞાન પીરસવામાં આવ્યું હતું. વળી, વ્હાલા ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રીએ પણ બાળસહજ શૈલીમાં દિવ્યવાણીનો લાભ આપી સૌ બાળકોને લાડ લડાવ્યા હતા. સૌ બાળકોએ વ્હાલા ગુરુજીને સાંસાગોટિલા કરી રાજી કર્યા હતા. સામે વ્હાલા ગુરુજી પણ બાળકોને હસ્તમાં પ્રસાદી સહ સ્મૃતિ આપી સુખિયા કરી રહ્યા હતા.

બાલિકા વિભાગમાં તમામ બાલિકાઓને આ જ રીતે પૂ. ત્યાગી મહિલામુક્તોનો લાભ મળ્યો હતો. આમ, આ વિન્ટર કેમ્પમાં ૧૮૦થી પણ વધુ બાળ-બાલિકાઓ પ્રત્યક્ષ તથા ઓનલાઈન લાભ લઈ રાજી કરવાના સંકલ્પમાં બળિયા બન્યાં હતાં.

જે તમારા દોષોને દેખાડે તેને દાટેલું ધન સમજો.

SKS સ્પિરિચ્યુઅલ કેમ્પ

તા. ૨૩, ૨૪, ૨૫-૧૨-૨૦૨૩ દરમિયાન સ્વામિનારાયણ ધામ ખાતે ત્રિ-દિવસીય SKS કેમ્પનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ કેમ્પ દરમિયાન કિશોરમુક્તોને પૂ. સંતોના સાંનિધ્યમાં વિવિધ વિષયો પર પ્રવચન દ્વારા લાભ, એક્ટિવિટી, અંગત બેઠક, ગ્રૂપ બેઠક, એક્ઝિબિશન આદિ માધ્યમો દ્વારા સત્સંગનું સવિશેષ બળ પ્રાપ્ત થયું હતું.

વળી, વ્હાલા ગુરુજીએ પણ અતિ વ્યસ્ત શિડ્યૂલમાંથી સમય કાઢી પોતાના વ્હાલસોયા કિશોરમુક્તોને બળપ્રેરક દિવ્યવાણીનો લાભ આપી માતૃવાત્સલ્યનાં દર્શન કરાવ્યાં હતાં. તમામ કિશોરોને વ્હાલા ગુરુજીએ પોતાના સ્વહસ્તે પ્રસાદી આપી રાજીપો વરસાવ્યો હતો. સર્વે મુક્તો પણ આ સ્મૃતિને વાગોળતા થકા આનંદ પામી ધન્ય બન્યા હતા. આમ, આ SKS કેમ્પમાં સંસ્થામાંથી ૧૦૦થી પણ વધુ સિલેક્ટેડ કિશોરોએ ‘ગુરુજીના રાજીપામાં રહેવું છે, એસ.એમ.વી.એસ. માટે જ જીવવું છે’ એવો જીવનધ્યેય નક્કી કરી ઉત્સાહભેર લાભ લીધો હતો.

ગૂંચો ઉકેલો, દોરો ન તોડો

“ભૂલી જવી જોઈએ એ વાત યાદ છે,
બસ એટલે તો આપણી વચ્ચે વિવાદ છે.”

ઉપરોક્ત પંક્તિમાં સાહજિક માનુષી સ્વભાવનું દર્શન કરાવ્યું છે. મનુષ્ય સ્વભાવની એક સાહજિકતા છે કે કોઈ વ્યક્તિએ કરેલી મદદ, આપેલ હૂંફ-પ્રેમ, કરેલ ઉપકારને યાદ રાખવાના છે તેને તે ક્ષણમાં વીસરી જાય છે. પણ કોણ જાણે કેમ? વ્યક્તિ સાથે બનેલા કટુ પ્રસંગો જે ખરેખર ભૂલી જવાના છે તેને કાયમ યાદ રાખે છે કારણ કે ખરેખર તે પોતે તેને ભૂલવા માગતો જ નથી.

દોરામાં પડી ગયેલી ગૂંચને ઉકેલવા કે ગાંઠને છોડવાને બદલે આપણે દોરાને જ તોડી નાખતા હોઈએ છીએ. તેમ વ્યક્તિ પ્રત્યે પડી ગયેલી પૂર્વાગ્રહની ગાંઠને ઉકેલવા કે છોડવાના પ્રયત્ન કરવાને બદલે તેની સાથેના સંબંધો પર કાતર મૂકી દેતા હોઈએ છીએ.

“મારા હિસ્સાના પૈસા તેં પચાવી પાડ્યા છે. જે મને અઠવાડિયામાં નહિ મળે તો હું કોર્ટે ચડીશ.”

“મારી દીકરીએ ઘરમાં જમીને ડિશ પણ ઊંચકી નથી અને તમે તેની પાસે આખા ઘરનું કામ નોકરાણીની જેમ કરાવો છો? મારી દીકરી હવે એ ઘરમાં પગ નહિ મૂકે.”

“જો આપણે આ ઘર છોડી જુદા બીજા મકાનમાં રહેવા ન જવાનું હોય તો રિવોર્સ લેવા તૈયાર રહેજો.”

આવા તો કંઈક ઉદ્દગારો ઘર ઘરમાંથી સંભળાતા હોય છે. જતું કરવાની, ભૂલોને ભૂલી જવાની, માફી માગવાની અને માફી આપવાની ભાવના ભૂંસાતી જઈ રહી છે. આપણે સ્ટેથોસ્કોપ દ્વારા હૃદયના ધબકારાને માપી શકીએ છીએ પરંતુ હૃદય વડે એકબીજાના અંતરની લાગણીઓને માપી શકતા નથી. એટલે જ તો આપણી વચ્ચે સંઘર્ષ અને ઘર્ષણ ઊભાં થાય છે. જેમાં સમાધાન કરવા કોઈ સંજોગોમાં તૈયાર થતા નથી.

સમાધાન એટલે જતું કરી દેવું, માફી માગી સુમેળ સાધવો, માફી આપી ભૂલોને ભૂલી જવી, નવેસરથી જિંદગી જીવવાની શરૂઆત કરવી.

કાલુપુરની મામુનાયકની પોળમાં રહેતા બે સત્સંગી ભાઈઓની આ વાત છે. બાપ-દાદાના વારસામાં મળેલા મકાનમાં બંને ભાઈઓ મોટા થયા. આર્થિક દુર્બળતાના કારણે મોટા ભાઈ બહુ ભણી ન શક્યા પરંતુ મોટા ભાઈએ નાના ભાઈને ખૂબ ભણાવ્યો. નાનો ભાઈ એન્જિનિયર થયો. ગવર્નમેન્ટની સારી જોબ મળી. થોડા વર્ષોમાં નાના ભાઈએ રાણીપ વિસ્તારમાં દોઢ-બે કરોડનો મોટો બંગલો બનાવ્યો. વર્ષોથી એક છત નીચે ઊછરેલા ભાઈઓ આજે વિખૂટા પડ્યા. નાનો ભાઈ બંગલામાં અને મોટા ભાઈ પોળના મકાનમાં !

થોડા સમય બાદ નાના ભાઈએ દાવો કર્યો કે, “ભાઈ, આ મકાન બાપ-દાદાનું સહિયારું છે. તેમાંથી અડધો ભાગ મને મળવો જોઈએ.” મોટા ભાઈએ તેને સમજાવવા પ્રયત્ન કર્યો કે, “મેં તને ભણાવી-ગણાવી મોટો કર્યો એનું કાંઈ નહીં? અત્યારે મારી પાસે તારી જેમ રહેવા માટે બીજું ઘર નથી. દીકરા-દીકરી મોટાં થયાં છે. મોટો પરિવાર છે. અત્યારે આ મકાન ખાલી નહિ કરી શકું. ભવિષ્યમાં બીજી સગવડ થાય એટલે અડધો ભાગ તને આપી દઈશ.” મોટા ભાઈએ ઘર ખાલી ન કરતાં નાનો ભાઈ કોર્ટે ચડ્યો. મોટા ભાઈ વિરુદ્ધ કેસ દાખલ કર્યો. બંને વચ્ચેના સંબંધો વણસ્યા. એકબીજા સાથે અબોલા લેવાયા. તમામ પ્રકારના વ્યવહારો પર પૂર્ણવિરામ મુકાઈ ગયું.

બંને ભાઈઓ મંદિરે આવે પરંતુ જુદા જુદા ખૂણામાં બેસે. આ વાત બન્યાને દસ-બાર વર્ષ પછી વાસણા ખાતે શિબિરનું આયોજન થયેલું. સભામાં ગુરુજી પ.પૂ. સ્વામીશ્રીએ ‘આત્મીયતા’ વિષય પર લાભ આપ્યો હતો. બંને ભાઈઓને અંદરથી ખૂબ પશ્ચાત્તાપ થયો. મોટા ભાઈ ડાયાબિટીસની તકલીફના કારણે રિસેસમાં ઘરે જમવા ગયા. નાના ભાઈ વ્હાલા ગુરુજી પાસે જઈ ધ્રુસકે ને ધ્રુસકે રડવા લાગ્યા, “સ્વામી, હું સત્સંગી નથી. કુસંગીનો કાકો છું. મેં મારા સગા ભાઈ વિરુદ્ધ કેસ કરી બહુ ખોટું કર્યું છે. એમનું દિલ દૂભવ્યું છે. એમના ઉપકારોનો બદલો મેં અપકારથી વાળ્યો છે. સમયે એમની પડબે ઊભા રહેવાને બદલે મારા અમીરાઈના તોરમાં તેમને દૂભવ્યા છે. મારે મહારાજને રાજી કરવા છે. આજે બધી વાત મારા માટે જ થઈ છે. હું કેસ પાછો ખેંચું છું.”

વ્હાલા ગુરુજીએ રાજી થઈ તેમને કહ્યું, “ભાઈ, તમે આત્મીયતા માટે સમાધાન કરવા જ માગતા હોય તો અહીં જમાડશો પણ નહીં. તમારા ઘરના સભ્યોને લઈ પહેલાં તમારા મોટા ભાઈના ઘરે જાવ. એમના પગે પડી માફી માગો. એમને રાજી કરી લો અને ત્યાં જ જમાડજો.”

નાના ભાઈ સપરિવાર મોટા ભાઈના ઘરે પહોંચ્યા. પગે પડી ખૂબ માફી માગી, “મોટા ભાઈ, મને માફ કરો. હું અજ્ઞાની, તમે મારી પર નર્યા ઉપકારો કર્યા અને મેં તમારી વિરુદ્ધ કેસ દાખલ કર્યો ! મારી આંખ આજે ખૂલી ગઈ છે. મને માફ કરો.” કહેતાં બંને ભાઈઓ રડતાં રડતાં ભેટી પડ્યા.

બીજા દિવસે બંને ભાઈઓને મંદિરમાં એકસાથે બેઠેલા જોઈ વ્હાલા ગુરુદેવ પ.પૂ. બાપજી ખૂબ રાજી થઈ અંતરના આશિષ વહાવતાં બોલ્યા, “તમને બેયને હું જોડે જોડું છું તો ખૂબ રાજી થવાય છે. જાવ, તમને બંનેને એક એક શિખરબદ્ધ મંદિર કર્યાનો રાજીપો આપીએ છીએ.”

આપણે એવી ગેરમાનીનતામાં જીવતા હોઈએ છીએ કે ખુશી માટે ઘણુંબધું ભેગું કરવું પડે છે. પણ હકીકતમાં ખુશી માટે તો ઘણુંબધું જતું કરવું પડે છે. ભલે ને સામેવાળાનો વાંક હોય પરંતુ જો આપણે ઉદ્દેગ રહિત, ભાર રહિત, આનંદભરે જીવન વિતાવવું હોય તો આપણી સાથે સંકળાયેલા તમામ સભ્યો સાથે પ્રેમભર્યો વ્યવહાર કરવો જોઈએ. જે કાંઈ બને તેમાં જતું કરવાની ભાવના કેળવવી પડે કારણ કે લાગણી માપવાથી નહિ, આપવાથી વધે છે.

મરણપથારીએ સૂતેલા ચીમનભાઈએ ડોક્ટર થયેલા દીકરા નિકુંજને પોતાની પાસે બોલાવી કહ્યું, “બેટા, મારી છેલ્લી ઈચ્છાને તું પૂરી કરજે તો મારો આત્મા ભગવાનના ઘરે બેઠા થકા શાંતિ અનુભવશે.” દીકરા નિકુંજે પિતાશ્રીને છેલ્લી ઈચ્છા જણાવવા પ્રાર્થના કરી ત્યારે ચીમનભાઈ બોલ્યા, “બેટા ! તારા કાકા સાથે મારે વર્ષોનું વેર છે. હું તેને ત્રાસ આપવાની બધી રમતમાં નિષ્ફળ ગયો છું. હવે તો તું ડોક્ટર થઈ ગયો છે. તે માંદા પડે ત્યારે તેમના ઉપચારના બહાને તેને ઝેર દઈને ખતમ કરજે ત્યારે મને શાંતિ થશે.” આટલું બોલતાં ચીમનભાઈએ દેહ છોડી દીધો.

ચીમનભાઈ જીવનના છેલ્લા શ્વાસ સુધી પોતાના નાના ભાઈના સ્વભાવો, ભૂલોને જતું ન કરી શક્યા પરિણામે વેરને વસૂલ કરવા પોતાના જીવનની છેલ્લી ભલામણ પણ નાના

ભાઈને મારી નાખવાની કરી. જ્યારે દીકરા નિકુંજે પિતાની ભલામણ ન અનુસરતાં, 'વેરથી કદી વેર શમતું નથી. અવેરથી જ વેર શમે છે.' એ સિદ્ધાંતને અનુસરવાનું નક્કી કર્યું. શિક્ષણ, ડોક્ટરની ડિગ્રી પામી તેને યોગ્ય દિશા આપવાનું નક્કી કર્યું.

યોગાનુયોગ થોડા જ મહિનામાં નિકુંજના કાકા ગંભીર માંદગીમાં સપડાયા. ડૉ. નિકુંજ પોતાના કાકાની સારવારમાં જોડાયા. ડોક્ટરે તો પોતાના પિતાના જેવા જ ભાવથી કાકાની સારવાર કરી અત્યંત આત્મીય બનાવી દીધા ! કાકાને પોતાના કરેલા કરતૂતની સામે પણ ભત્રીજાની આ અભૂતપૂર્વ આત્મીયતા જોઈને ખૂબ આશ્ચર્ય થયું અને પશ્ચાત્તાપ સાથે માફી માગી કાયમને માટે નિકુંજના બાપ બની ગયા. જીવન પર્યંત બાપ તરીકેની ફરજ અદા કરી પરિવારને હર્ષોભર્યો કરી દીધો. આમ, ડોક્ટરે કાકાની શત્રુતાને મારીને કાકાને માત્ર મિત્ર નહિ, બાપ સમા બનાવી દીધા.

આપણને આવી પારિવારિક એકતા ગમે તો છે પરંતુ જ્યારે સમાધાન કરવાનું થાય ત્યારે, પોતાનું ગમતું છોડવાનું થાય ત્યારે કે બીજાનું સ્વીકારવાનું થાય ત્યારે અઘરું પડે છે. રીત-રસમ, સ્વભાવગત બાબતોમાં કંઈક મતભેદ ઊભા થાય તેમાં સમય જતાં વિવાદ ઊભા થઈ જતા હોય છે. અરે, સંબંધો પણ કપાઈ જતા હોય છે. માટે સમયે આપણું છોડી એકતાના અનુગ્રહી બનીએ.

મુંબઈના દાદર વિસ્તારમાં રહેતા મનસ્વીબેન અને વિશ્વેશભાઈના જીવનમાં પણ કંઈક આવું જ બન્યું. લગ્ન બાદ માંડ એક વર્ષ સાથે રહ્યાં હતાં. બંનેની વિચારધારા, જીવનશૈલી, ચોઈસ, રીત-રસમ એકબીજાથી તદ્દન જુદાં જ હતાં. તેથી એક વર્ષ તો માંડ પૂર્ણ કર્યું; પછી બંને જુદા રહેવા જતાં રહ્યાં. છૂટાછેડા કર્યા વગર પોતપોતાની રીતે જીવન જીવવા લાગ્યાં.

૬૧ વર્ષીય દંપતી રેખાબેન અને શૈલેશભાઈ દીકરી મનસ્વીને પત્ર લખે છે :

વ્હાલી દીકરી મનસ્વી,
જય સ્વામિનારાયણ.

અમારું આ પત્ર લખવાનું પ્રયોજન એ જ છે કે હવે અમે બંને સાઈટી વટાવી ચૂક્યાં છીએ. ખીલતાં ફૂલ જેવી યુવાની અવસ્થા તો પ્રભુને ન અર્પી શક્યા પરંતુ હવે શેષ જીવન શ્રીજી અર્થે જીવી જવું છે. વ્હાલા ગુરુજીના સંકલ્પે અમે બંને અહીં અમદાવાદનો

તમામ કારોબાર સમેટી કાયમને માટે પ્રભુભક્તિ કરવા ગુરુચરણોમાં આજીવન સમર્પિત થવા જઈ રહ્યાં છીએ. અમારા આ શુભ સંકલ્પથી તું રાજી થઈ હોઈશ.

બેટા, પ્રભુકૃપાથી અમને હવે કોઈ ચિંતા નથી. ભગવાને અમને સંતાનમાં તારી એકની જ ભેટ આપી છે. તને પણ પ્રભુકૃપાથી સારો પરિવાર મળ્યો છે. બસ અમારા બંનેની છેલ્લી ઈચ્છા એ છે કે, સેવામાં જતા પૂર્વે અમે બંને તારે ત્યાં મુંબઈ એક મહિના માટે રહેવા આવીએ. જીવનમાં છેલ્લી વખત સાથે રહી લઈએ. વળી તારું પ્રસન્ન દાંપત્ય જીવન નિહાળી અમને કાયમી હાશ થઈ જાય માટે તું કહે ત્યારે અમો આવીએ. અમારો વિચાર તો આવતા મહિને આવવાનો છે છતાં તારી તથા જમાઈરાજની જેમ મરજી હોય તેમ. જવાબની આશા સહ ખૂબ સ્નેહભર્યા જય સ્વામિનારાયણ.

મનસ્વીબેન આ પત્ર વાંચી ખૂબ દુઃખી થઈ ગયાં. કારણ, પોતે માતાપિતાની ઈચ્છાનુસાર વિશ્વેશભાઈ સાથે લગ્ન તો કર્યાં હતાં પરંતુ સાથે રહેતાં ન હતાં. જેની માતાપિતાને ખબર પડવા દીધી ન હતી.

મનસ્વીબેન આ પત્ર લઈ વિશ્વેશભાઈના ઘરે ગયાં અને પત્ર વંચાવી કહ્યું, “ભલે આપણે બંને છેલ્લા ૨ વર્ષથી અલગ રહીએ છીએ પરંતુ મારા માતાપિતાને ખબર પડશે તો તેઓ ખૂબ દુઃખી થશે. મારી ચિંતા થશે. માટે હું તમને હૃદયપૂર્વક વિનંતી કરું છું કે મારાં માતાપિતા મારા ઘરે આવે ત્યારે આપણે એક મહિના માટે ભેગા થઈ જઈએ. નાટ્યાત્મક રીતે પ્રેમથી રહીએ. મમ્મી-પપ્પા જાય પછી અત્યારની જેમ અલગ થઈ જઈશું. પ્લીઝ મને આટલો સહકાર આપશો ? મમ્મી-પપ્પા મને તમારી સાથે ખુશ જોશે તો નિશ્ચિતપણે પ્રભુભક્તિ કરી શકશે.” વિશ્વેશભાઈને મનસ્વીબેનની વાતમાં તથ્ય લાગ્યું. તેઓ બોલ્યા, “ઠીક છે. તારાં મમ્મી-પપ્પા ખુશ થતાં હોય તો મને એક મહિના માટે તારી સાથે રહેવામાં કાંઈ તકલીફ નથી. પણ આપણે ૨ વર્ષથી જુદાં રહીએ છીએ તો વર્ષોથી સાથે જ રહેતા હોઈએ તેવું દેખાડવા રિહર્સલ (પ્રેક્ટિસ) નહિ કરવી પડે ?” મનસ્વીબેને કહ્યું, “હા, તમારી એ વાત સાચી છે. સારું, મમ્મી-પપ્પાને આવતા મહિને બોલાવીએ; તે પૂર્વે એક અઠવાડિયું સાથે રહીએ.” વિશ્વેશભાઈએ કહ્યું, “પણ મારા ઘરે ! હું તારા ઘરે નહિ આવું.”

(અનુસંધાન પેજ નં. ૨૮ પર...)

સર્જન કરવું હોય તો આપણી જાતનું વિસર્જન કરવું પડે.

અયોગ્ય સ્વભાવ રહેવા દેવો નથી

ધરતીકંપ, સુનામી, અતિવૃષ્ટિ, દુષ્કાળ, વાવાઝોડાં આવા અનેક પ્રકૃતિના તાંડવને નજરે નિહાળીએ છીએ. જેની નોંધ વિશ્વભરની તમામ વ્યક્તિઓ લે છે. આવા કુદરતી તાંડવે ઊભી કરેલી વિનાશક સ્થિતિને પૂર્વવત્ થાળે પાડવા દરેક દેશ, સમાજ, સંસ્થા અને વ્યક્તિ મથતી રહે છે. પરંતુ મનુષ્યની પ્રકૃતિ અને સ્વભાવોને લીધે ઘર-પરિવાર, સમાજ, દેશ તથા સમગ્ર વિશ્વમાં જે તાંડવ સર્જાય છે તે નજરે દેખવા છતાંય તે તરફ બહુધા દુર્લક્ષ્ય સેવાય છે.

કારણ, પ્રત્યેક જીવ પોતાના સ્વભાવને વશ થઈને જ બધી ક્રિયા કરે છે. સદ્. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ મનુષ્ય પોતાની પ્રકૃતિને કેટલો વશ છે ! તેનું તાદૃશ્ય વર્ણન કર્યું છે કે, “તપાસીને જુએ તો આ જીવ પ્રકૃતિને જ ભજે છે પણ દેહ-ગુજરાન ઉપર સરત રહેતી નથી. અને અવશ્ય હોય એટલું તો કરવું પડે પણ આ તો પ્રકૃતિને વશ થઈને બોલે છે, સાંભળે છે,

જુએ છે, ખાય છે, ફરતો ફરે છે, બેસી રહે છે, સૂઈ રહે છે ઇત્યાદિક સુવાણ (પોતાને અનુકૂળ હોય તેમ) કરે છે.” અહીં સદ્. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ પ્રકૃતિ શબ્દથી સ્વભાવનું નિદર્શન કર્યું છે.

જગતના અજ્ઞાની જીવો તો સ્વભાવને વશ થઈને જ બધી ક્રિયાઓ કરે છે પરંતુ જ્ઞાનીઓ અને વિદ્વાન પણ સ્વભાવ આગળ લાચાર છે. શ્રીહરિએ ગઢડા મધ્યના ૩૭મા વચનામૃતમાં કહ્યું છે કે, “જે જ્ઞાની હોય તે પણ પોતાની પ્રકૃતિ (સ્વભાવ) સરખું જ આચરણ કરે, અને શાસ્ત્રે કહ્યો એવો જે નિગ્રહ તેનું જોર ચાલે નહીં.” એટલે જ કહેવાયું છે કે, ‘Aman is temperamental animal.’ અર્થાત્ ‘મનુષ્ય એ સ્વભાવયુક્ત પ્રાણી છે.’

ખરેખર સ્વભાવ શું છે ? તો ગુરુજી પ.પૂ. સ્વામીશ્રી સ્વભાવની વિભાવના કરતાં કહેતા હોય છે, “જે ન કરવું હોય

છતાં સાહજિકતાથી થઈ જાય તેને સ્વભાવ કહેવાય.”

‘શું કરું ? મારે તો ઘણુંય વહેલું ઊઠવું છે પણ ઉઠાતું નથી.’
આ આળસુ સ્વભાવ.

‘મારે કંઈ બોલવું નથી પણ સમયે હું મારી જાત પર સંયમ
નથી કેળવી શકતો અને ન બોલવાનું બોલી નાખું છું.’ આ ક્રોધી
સ્વભાવ.

‘કેટલી વાર નક્કી કર્યું કે હવે મારે કોઈના અવગુણ જોવા
નથી તોય તે તરફ દૃષ્ટિ થઈ જ જાય છે.’ આ અવગુણિયો/
પરદર્શન કરવાનો સ્વભાવ.

‘ખબર છે કે વિચાર્યા વિના લીધેલા નિર્ણયોનું પરિણામ
ખોટું આવે છે છતાંય સમયે નાપાસ થઈ જઈ છે.’ આ
ઉતાવળિયો સ્વભાવ. આવા અનેક દુઃસ્વભાવોને આપણા
જીવનમાં આમંત્રણ આપી આપણે પોતે તો દુઃખી થઈએ છીએ
સાથે પરિવારના સભ્યોને પણ દુઃખી કરીએ છીએ. સ્વભાવોની
કર્કશતા સમાજમાં કેવી દૃશ્યમાન છે !!

મંદિરે દર્શન કરવા આવેલા એક મહિલા અગ્રેસર હરિભક્તને
એક નવા સત્સંગમાં જોડાયેલા બહેનને પૂછ્યું, “દયાળુ, પહેલાં
તો ક્યારેક ક્યારેક મંદિરે, સભામાં આવતા. કોરોના પછી તો
તમારાં દર્શન જ થતાં નથી. નોકરી ચાલુ કરી છે કે પછી ઘરના
કામમાં બહુ વ્યસ્ત રહો છો ?” ત્યારે પેલા બહેને અભાવ સાથે
કહ્યું, “દયાળુ, મંદિરમાં આવીનેય સ્વભાવમાં સુધારો ન થાય
તો મંદિરે શા માટે આવવું ?” “કેમ બેન આવું બોલો છો ?
સભામાં આવતા થશો તો તમારામાં ફેર પડશે જ. તમે આવતા
તો થાવ.” ત્યારે પેલા બહેને કહ્યું, “હું મારી વાત નથી કરતી;
મારા પતિદેવની વાત કરું છું. તેઓ મંદિરમાં કેટલી સેવા કરે
છે ! સંતોનાં પડ્યાં બોલ ઝીલે છે પણ સ્વભાવ સુધારવાનું નામ
નહીં. મારા પપ્પાને કોરોના થયેલો. મારો એકનો એક ભાઈ
વિદેશ હતો તેથી ભાઈએ ફોન કરી પપ્પાની દેખભાળ રાખવા
અમને કહ્યું. મેં પણ કહ્યું, ‘આ સમયે પપ્પાની સેવા આપણે
નહિ કરીએ તો કોણ કરશે ?’ પણ આ સ્વાર્થઅંધી દુનિયા કેવી
છે ! તરત જ તેઓએ કહી દીધું, ‘તારા પપ્પાની સેવાથી મને શું
મળવાનું છે ?’ સારા ભગત થયા પણ સ્વાર્થી સ્વભાવ ન
છોડ્યો.” આપણે પણ જરા વિચારવા જેવું ખરું કે આપણા
આવા અયોગ્ય સ્વભાવને લઈને સત્સંગનું હીણું તો નથી
દેખાતું ને ?

●●●

એક સત્સંગી બહેન મંદિરની સેવા કરતાં સદ્. નિષ્કુળાનંદ
સ્વામી રચિત વૈરાગ્યના પદોનું નિત્ય ગાન કરતા થાકે નહીં.

ઊંચે સાદે ગાય ત્યારે તેમનાં દર્શન કરનારને તેમનો બહુ ગુણ
આવી જાય પણ શંકાશીલ સ્વભાવના કારણે પરિવારમાં કોઈને
ગમે નહીં. દીકરાનું પાકીટ ચેક કરવું, વહુની ગેરહાજરીમાં
તિજોરી ફંફોસવી, વહુ નોકરીએથી આવે પછી યુક્તિપૂર્વક
ગાડીનું મીટર ચેક કરવા પાર્કિંગમાં પહોંચી જવું, પૌત્ર-પૌત્રી
ઊંઘી જાય પછી તેમની સ્કૂલબેગ ચેક કરવી. મંદિરમાં
હરિભક્તોને ઘરના સભ્યોની સેવા માટે, વ્યવહાર માટે
પૂછતાછ કર્યા કરે. ગમે તેવા સત્સંગી હોય તોપણ આવા
સ્વભાવો સત્સંગમાં લાંછનરૂપ હોય છે.

●●●

એક સુંદર, સુશિક્ષિત તથા સંસ્કારી યુવકે પોતાના
જીવનસાથી તરીકે તેની સરખામણીમાં ઓછું ભણેલી તથા
સામાન્ય દેખાવવાળી મધ્યમવર્ગીય યુવતીની પસંદગી કરી.
મિત્રોએ ગોઠવેલ સ્નેહમિલન સમારોહમાં આ યુવક પત્નીને
લઈને ગયા. મિત્રએ પૂછ્યું, “ભલા, તેં આવું કજોડું કેમ પસંદ
કર્યું ? તારા રૂપ આગળ તારી પત્ની કેટલી ઝાંખી પડી જાય છે !”
ત્યારે બીજા મિત્રએ પૂછ્યું, “તારા માબાપની બળજબરીથી આ
પાત્રની પસંદગી કરી છે કે શું ?” ત્યારે યુવકે ખૂબ શાણપણથી
જવાબ આપ્યો, “મિત્રો, મેં એમનું રૂપ જોઈને એમની પસંદગી
નથી કરી. મેં તો તેમનો સ્વભાવ જોઈને પસંદગી કરી છે. તમે જ
કહો માત્ર રૂપમાં મોહી લગ્નગ્રંથિથી જોડાતાં કેટલાયના જીવન
ખુવાર થતાં આપણે નથી જોયાં ? ભલે રૂપ ગમે તેવું હોય પણ
સ્વભાવ સરળ, મૂઠુ, એકબીજાને સમજીને સંસારનું ગાડું
ચલાવવાની તૈયારીવાળો હશે તો ખુશીથી જીવન વ્યતીત થશે.
હું એક બહોળા કુટુંબમાં રહું છું. મારા પરિવારને એક તાંતણે
જોડી રાખવા મિલનસાર સ્વભાવવાળા જીવનસાથીની મારે
જરૂર હતી જે મને મળી ગયા. આજે તેમના આવા સ્વભાવથી
પરિવારના દરેક સભ્યો ખૂબ ખુશ છે. રૂપને શું કરવાનું ?”

●●●

સરળ અને સહજ સ્વભાવવાળું જીવન જીવનાર કેટલા
આનંદિત રહે છે ! તેનું બેનમૂન દૃષ્ટાંત એટલે જ આ
આનંદભાઈ.

જીવનસંઘ્યાએ પહોંચેલા એક ૭૦ વર્ષીય વૃદ્ધ
આનંદભાઈનું જીવન ખુશાલીથી ભરેલું જોઈ કોઈ વૃદ્ધે પૂછ્યું,
“આનંદભાઈ, આ ઉંમરે તમે ખૂબ સંતુષ્ટતાપૂર્વક આનંદથી
જીવન વ્યતીત કરી રહ્યા છો. દેહથી-મનથી એકદમ સ્વસ્થ છો
તેનું રહસ્ય જણાવશો ?”

આનંદિત જીવન વિતાવતા આનંદભાઈએ કહ્યું, “હા, કેમ

નહીં? મારા જીવનનું રહસ્ય એટલું જ છે — કોઈને નડે નહિ એવો સ્વભાવ કેળવ્યો છે.” “એ કેવી રીતે?” “હું નાનો હતો ત્યારે પિતાજી ભગવાનના ઘરે સિધાવી ગયા. જતાં જતાં મને આનંદિત જીવન જીવવાની જડીબુટ્ટી આપતા ગયા કે, ‘આનંદ, કદી કોઈને નડે એવો સ્વભાવ ન રાખતો તો બધે જ તારી જીત છે.’ બસ, પિતાજીની આ છેલ્લી ભલામણ જીવનમાં આરપાર ઉતારી દીધી. બાળ અવસ્થામાં માતૃશ્રીને નડતરરૂપ નહિ પણ બધી જ બાબતમાં મદદ કરવાનો સ્વભાવ કેળવ્યો. મોટા થયા પછી ઘરની જવાબદારી, કુટુંબકબીલાને સાચવવાના હતા ત્યારે ગમ ખાવો, સહન કરી લેવું, દરેકના સ્થાને બેસી દરેકની જરૂરિયાતને પૂરી કરવી. લીંબુના પાણીની જેમ પરિવારના સભ્યો સાથે ભળી જવું; તેવો સ્વભાવ કેળવેલો પણ કોઈને નડવાનું નામ નહીં.”

વૃદ્ધે પૂછ્યું, “અત્યારે કંઈ મુશ્કેલી પડે ખરી?”

આનંદભાઈએ આનંદથી કહ્યું, “ના રે. મારા પુત્રોને પરિવારની બધી જવાબદારી સોંપી દીધા પછી હું ખૂબ નિશ્ચિંત થઈ ગયો છું. પુત્રવધૂ જે જમવાનું આપે તે જમી લઉં છું. સંતાનો કંઈ ભૂલ કરે તો મૌન રહું છું. એમના કામમાં દખલ કરવાનું મારા નિત્યક્રમમાં નથી. વળી, તેઓ મારી પાસે સલાહ લેવા આવે તો મારા જીવનના અનુભવનો નિયોડ તેમને કહી છૂટી જઉં છું. પછી મારી સલાહ પ્રમાણે તે અમલ કરે છે કે નહિ તે જોવામાં મને જરિયે રસ નથી. ઘરમાં કોઈ સારા-નરસા પ્રસંગે, કોઈ નિર્ણય લેવાના થાય તો ‘મને કેમ કહ્યું નહીં? હું વડીલ છું.’ એવું અભિમાન હું કદી કરતો નથી. સો વાતની એક વાત — કદી કોઈને નડીએ એવા સ્વભાવ રાખવા નહીં. આ જ મારા આનંદિત જીવનનું રહસ્ય છે.”

આનંદભાઈના જીવનમાંથી આપણે એટલું તો દઢ કરીએ કે, ‘ગમે તે થાય પણ કોઈને નડીએ તેવો સ્વભાવ ન રાખવો.’ તો પણ જીવનના બહુધા પ્રશ્નોના સમાધાન આપમેળે થઈ જશે.

‘પ્રાણ ને પ્રકૃતિ સાથે જ જાય.’ એ પ્રમાણે તો એવું જ ફલિત થાય કે પોતાના કે બીજાના જેવા સ્વભાવ હોય તે સ્વીકારી લેવા; તેમાં કદી સુધારો શક્ય નથી. પરંતુ ખરેખર સ્વભાવ ટાળી શકાય છે. સ્વભાવો આત્માના મૂળભૂત ગુણધર્મ નથી, આગંતુક છે અર્થાત્ બહારથી આવેલા છે. જે બહારથી આવેલા હોય તે સ્વભાવો બહાર જઈ પણ શકે છે. ક્યાંક અજાગૃતિથી, ગંભીરતાના અભાવે કે કુસંગના જોરે પેટેલા દુઃસ્વભાવો ટાળી શકાય છે અને સારા સ્વભાવો કેળવી શકાય છે.

સ્વયં શ્રીહરિ પણ અયોગ્ય સ્વભાવ ટળાવવા કેટલા સજાગ

હતા જેની ખાતરી ગઢડા મધ્યનું ઝપમું વચનામૃત આપે છે : “અમારે તમારામાં કોઈ જાતનો અયોગ્ય સ્વભાવ તે રહેવા દેવો નથી.” એક વાર શ્રીહરિએ દાદાખાચરને કહ્યું, “દાદા! તું આ દરબારીનો વેષ મૂકી સંન્યાસીનો વેષ ધારણ કર. ટીલાં-ટપકાં કરી હાથમાં ઢોલ-મંજીરા વગાડતો વગાડતો ભાવનગર નરેશ વજેસિંહના દરબારમાં જા.” દાદાખાચર તો શ્રીહરિની મરજી જાણી તત્કાળ સંન્યાસી વેષ ધારણ કરી નીકળી પડ્યા. ગઢપુરની સીમમાં દાદાને આવા વેષમાં જોઈ કેટલાક વૃદ્ધો શ્રીહરિ પાસે ગયા અને કહ્યું, “મહારાજ, દાદો તો દરબારી છે. આવા વેષમાં ફરે એ યોગ્ય નથી માટે તેને પાછો બોલાવો.” શ્રીહરિએ કહ્યું, “એમ! અમારી ભૂલ થઈ ગઈ. બોલાવો એમને પાછા. અમે તો કહ્યું પણ તેને શરમ આવવી જોઈએ ને આવા વેષે નીકળતા.” ત્યારે દાદાખાચર બોલ્યા, “મહારાજ! શરમ તો મને ત્યારે આવે જ્યારે તમારી મરજીથી હું મારી પ્રકૃતિ ન મરોડું.”

સંપ્રદાયના શ્રેષ્ઠ અને શિરોમણિ પાત્ર દાદાખાચર પર શ્રીહરિની અપરંપાર પ્રસન્નતાનું રહસ્ય આ જ હતું.

‘હરિને ન ગમે એવો એકેય સ્વભાવ નથી રાખ્યો...’

વર્તમાનકાળે વ્હાલા ગુરુજી પ.પૂ. સ્વામીશ્રીએ એસ.એમ.વી.એસ. સમાજના દરેક પરિવાર આનંદભર્યા, હસતા-રમતા રહે તે માટે જેહાદ જગાવી છે. ગુરુજી અતિ આગ્રહપૂર્વક સંત-હરિભક્ત સમાજને કહે છે કે, “અમે તમને મહારાજ-બાપાના સંકલ્પમાં ભેળવવા લાવ્યા છીએ, તમને સૌને અનાદિની સ્થિતિ કરાવી મૂર્તિમાં રમતા કરવા છે. આવા પરભાવમાં સુખિયા થવા માટે અવરભાવનો આપણો પરિવાર આનંદથી ભર્યો, સુખી હોવો ફરજિયાત છે. તે માટે અનાદિકાળથી પડેલા વિચિત્ર સ્વભાવોને તિલાંજલિ આપવી જ પડશે.”

આવા દુઃસ્વભાવોને ટાળવા વ્હાલા ગુરુજીએ ચાર ઉપાયો આપ્યા છે : (૧) મહારાજ અને મોટાના રાજીપાનો સ્વાર્થ કેળવવો, (૨) અન્યને રોકટોક કરવાનો અધિકાર આપવો, (૩) મનગમતું મૂકી સરળ થવું, (૪) નિજદર્શન લેખન કરી સ્વભાવો ઓળખીને ટાળવા.

આવો, આજે આપણે સૌ દઢ સંકલ્પ કરીએ :

“સ્વભાવ છે મૂળ દુઃખનું કારણ, સ્વભાવ ટાળવા પડશે; મનધાર્યું કરી ડખા કર્યા છે, સરળ થવાનું રહેશે; કોધ કરી બહુ દુખવ્યા છે, નહિ શાંત થવું તો બહુ નડશે.”

રાજપાના સ્વાર્થી

લૌકિક માર્ગ હોય કે અલૌકિક માર્ગ... વ્યવહાર હોય કે અધ્યાત્મ...

કંઈક મેળવી લેવાનો સ્વાર્થ જાગૃત થાય ત્યારે તે વ્યક્તિ કંઈ પણ કરી છૂટવા તૈયાર થઈ જાય છે. પોતાના સાહજિક સ્વભાવ પણ દબાઈ જાય છે.

દિલ્લીની એક નામાંકિત કંપનીના CEOએ આકસ્મિક રીતે આ લોકમાંથી વિદાય લઈ લીધી. કંપનીના ટ્રસ્ટી બોર્ડ સામે બહુ મોટો પ્રશ્ન ખડો થઈ ગયો. હવે તાત્કાલિક ધોરણે કંપનીના CEOની પોસ્ટ પર કોને મૂકવા? દરેકની નજર કંપનીના જનરલ મેનેજર વિમલભાઈ પર ઠરતી હતી. વિમલભાઈમાં CEO તરીકેની બધી જ લાયકાત હતી પરંતુ તેમના કોધી સ્વભાવની જવાબમાં ભલભલા દાઝી જતા. તેથી કંપનીના

ટ્રસ્ટી બોર્ડે વિમલભાઈને બોલાવી કહ્યું, “વિમલભાઈ, હવે પછી કંપનીના CEO તરીકે અમે તમને પ્રસ્થાપિત કરવા માગીએ છીએ. હાલ તમને જે મહેનતાણું મળે છે તેના કરતાં ત્રણ ગણું વધી જશે. સાથે જવાબદારી પણ... પરંતુ તમારો કોધી સ્વભાવ આ પોસ્ટને લાયક નથી. અમે તમને છ મહિનાની મુદત આપીએ છીએ. છ મહિનામાં તમારો સ્વભાવ સુધારી દેશો તો તમને કંપનીમાં CEOનું પદ આપવામાં આવશે.”

વિમલભાઈને કોઈ પણ ભોગે CEOની પોસ્ટ લેવાનો સ્વાર્થ જાગ્યો. તેમણે વિચાર્યું, ‘મળેલી સુવર્ણ તક એક તુચ્છ જેવા કોધી સ્વભાવને કારણે જવા થોડી દેવાય! સ્વભાવને ગમે તેમ કરી કાબૂમાં કરીશ પણ આ પદ છોડવું નથી! તેમણે સ્વભાવ પર કાબૂ મેળવવા ઘણા પ્રયત્નો શરૂ કર્યા. આખરે

તેઓને ધ્યાનમાં આવ્યું કે અમેરિકામાં એક યોગ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ છે.

જેમાં એકવીસ દિવસનો કોર્સ ભરવાથી ગમે તેવા સ્વભાવો પર કાબૂ મેળવી શકાય છે. વિમલભાઈ કંપનીમાં એક મહિનાની રજા લઈ અમેરિકા ગયા. સ્વભાવ પર કાબૂ મેળવવા કોર્સ કર્યો, પાછા આવ્યા.

એક દિવસ કંપનીના તમામ ઓફિસ સ્ટાફની વિમલભાઈ સાથે મિટિંગ હતી. નવા પ્રોજેક્ટની ચર્ચા દરમ્યાન ખ્યાલ આવ્યો કે માર્કેટિંગ વિભાગના મેનેજર કૌશિકભાઈથી બહુ મોટી ભૂલ થયેલી. જે ભૂલના પરિણામે નવો પ્રોજેક્ટ ફેઈલ ગયો. કરોડોની નુકસાની આંખ સામે તરવરતાં થોડી વાર તો વિમલભાઈ અંદરથી કોપિત થઈ ગયા. મિટિંગમાં બેઠેલા દરેક સભ્યને એવું થયું કે, ‘આજે કૌશિકભાઈને નક્કી કંપનીમાંથી રજા મળી જશે અને વિમલભાઈના કોપની જવાળાનો વરસાદ કૌશિકભાઈ પર વરસશે.’ પરંતુ વિમલભાઈએ પાંચ મિનિટ આંખ બંધ કરી, ધીમા ઊંડા શ્વાસોશ્વાસની ક્રિયાથી પોતાના કોપને કાબૂમાં લીધો. પછી બહુ શાંત ચિત્તે બોલ્યા, “કંઈ વાંધો નહિ, માણસમાત્ર ભૂલને પાત્ર, જે થયું તે. તમે ભૂલ કરી છે; હવે ભૂલ તમારે જ સુધારવાની છે.”

વિમલભાઈના કોપી સ્વભાવમાં આમૂલ પરિવર્તન જોઈ બધાને આશ્ચર્ય થયું. આ પ્રસંગ બાદ કંપનીના ટ્રસ્ટી બોર્ડે વિમલભાઈને CEOનું સર્વોચ્ચ પદ આપી દીધું.

એક લૌકિક પદ મેળવવાનો સ્વાર્થ જાગ્યો તોપણ સ્વભાવ પર કાબૂ મેળવી શકાયો તો આપણને જો મહારાજ અને મોટાના રાજાપાનો સ્વાર્થ જાગે તો જરૂર સ્વભાવ ટળે. સ્વયં શ્રીજીમહારાજે ગઢડા છેલ્લાના ૨૪મા વયનામૃતમાં કહ્યું છે કે, “પ્રકૃતિ જે જાવી તે જીવને બહુ કઠણ છે, તથાપિ જો સત્સંગમાં સ્વાર્થ જણાય તો પ્રકૃતિ ટળવી કઠણ ન પડે, જેમ દાદાખાચરના ઘરના માણસોને અમને રાખવાનો સ્વાર્થ છે તો અમને જે પ્રકૃતિ ન ગમે તે રાખતા નથી. તેમ સ્વાર્થે કરીને પ્રકૃતિ ટળે છે.”

એમાંય મહારાજ અને મોટાના રાજાપાનો વિચાર...

માયાથી પરનો ગુણાતીત વિચાર છે.

ભૂંડા કર્મને બાળનાર વિચાર છે.

અંતર આનંદ અને સુખથી ભરી દેનારો વિચાર છે.

જીવનને સ્થિતપ્રજ્ઞ રાખનાર વિચાર છે.

સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના સંત શિરોમણિ સદ્. મુક્તાનંદ સ્વામીની રગેરગમાં શ્રીહરિની પ્રસન્નતા પામવાનું તાન હતું. જેની ગવાહી ગઢડા મધ્યનું ૨૭મું વયનામૃત પૂરે છે : “પછી શ્રીજીમહારાજે મુક્તાનંદ સ્વામીને પ્રશ્ન પૂછ્યો જે, તમારે કોપ થાય છે તે શે નિમિત્તે થાય છે? પછી મુક્તાનંદ સ્વામીએ કહ્યું જે, કોઈક પદાર્થને યોગે તથા કોઈકની અવળાઈ દેખાય તેને ઉપર કોપ થાય, પણ તત્કાળ શમી જાય છે... ત્યારે શ્રીજીમહારાજ બોલ્યા જે, એવું તમારે વિચારનું બળ રહે છે તે શાને યોગે રહે છે? ત્યારે મુક્તાનંદ સ્વામીએ કહ્યું જે, એક તો આપનું (ભગવાનનું) મહાત્મ્ય વિચારીને એમ સમજાય છે જે, જે રીતે આપનો કુરાજીપો થાય તે સ્વભાવ રાખવો નથી.”

સદ્ગુરુ મુક્તાનંદ સ્વામી તો મહારાજના ધામમાંથી પધારેલ અનાદિમુક્ત હતા. એમને વળી સ્વભાવ કેવો? એ તો આપણને પ્રેરણા આપવા માટે મહારાજે સદ્. મુક્તાનંદસ્વામીને નિમિત્ત કર્યા. અહીં સદ્. મુક્તાનંદસ્વામી આપણને પ્રેરણા આપે છે કે ગમે તેવો સ્વભાવ હશે પરંતુ મહારાજ અને મોટાપુરુષના મહિમાના અને રાજાપાના વિચારે જરૂરથી ટળી જશે. રાજાપાના વિચારનો આધાર મહિમાના વિચાર પર છે. જેટલો મહિમા હશે તેટલો રાજાપાનો વિચાર અસરકારક નીવડશે.

એક સત્સંગી પરિવારમાં સાસુ-વહુ વચ્ચે વર્ષોથી અબોલા હતા. બંનેને એકબીજાને જય સ્વામિનારાયણ કરવાનો વ્યવહાર નહીં. સાસુ-વહુની એકબીજા માટેની ફરિયાદો સાંભળી તથા ઘરમાં કુસંપભર્યું વાતાવરણ જોઈ પરિવારના પુરુષ સભ્યએ ગુરુજી પ.પૂ. સ્વામીશ્રીને ઘરમાં સંપ થાય તે માટે પ્રાર્થના કરી. ગુરુજીએ કહ્યું, “તમે બેમાંથી એકને સમજાવો. એક નમતું મૂકશે તો ઘરમાં આત્મીયતા થશે.” ત્યારે હરિભક્તે કહ્યું, “ગુરુજી, બંને વચ્ચે આત્મીયતા કરાવવા હું બધા જ

પ્રયત્ન કરી ચૂક્યો છું; એટલું જ નહિ, અમારા સમાજના આગેવાનો, કુટુંબીજનો તથા સત્સંગી હરિભક્તોએ પણ બંને વચ્ચે સુલેહ કરાવવા પ્રયત્નો કર્યા, સમજાવ્યા પણ બેમાંથી એક પણ નમતું જોખવા તૈયાર નથી. બંનેના અહમ્ ટકરાય છે. કોઈ કોઈની વાત માનવા કે સાંભળવા પણ તૈયાર નથી. દયાળુ, દયા કરો.” ગુરુજીએ પૂછ્યું, “તમારાં ઘરનાં મનુષ્ય અને તમારાં માતૃશ્રી આ બેમાંથી મહારાજ-મોટાનો મહિમા અને રાજી કરવાનો આગ્રહ કોને વધુ છે ?” ત્યારે હરિભક્તે કહ્યું, “ગુરુજી, ઘરના મનુષ્યને મહારાજનો તથા આપનો મહિમા ખૂબ છે.” ત્યારે ગુરુજીએ કહ્યું, “તમારા ઘરના મનુષ્યને કહો કે મહારાજની તથા સ્વામીની આજ્ઞા છે કે ઘરમાં આત્મીયતા કરવાની જ છે. એ માટે તમારે નમતું જોખવાનું છે. તમારે ઘરમાં ઘરસભા શરૂ કરવાની છે અને માતૃશ્રીને ચરણસ્પર્શ કરી ‘જય સ્વામિનારાયણ’ કહી તમારે જ ઘરસભામાં બોલાવવાના છે.” ગુરુજીની આજ્ઞા હરિભક્તે પોતાના ધર્મપત્નીને કહી.

મહારાજ અને મોટાના રાજીપાના સ્વાર્થી એવાં મહિલા

હરિભક્ત વર્ષોથી પોતાનાં સાસુ સાથે પડેલી આંટી છોડવા તૈયાર થયાં. ગુરુજીની આજ્ઞા થતાં પહેલા જ દિવસે ઘરમાં ઘરસભા કરી. વહુ સાસુને બોલાવવા ગયાં તો તેઓએ મોં ફેરવી લીધું. સળંગ પંદર દિવસ સુધી વહુમુક્ત સાસુને ચરણસ્પર્શ કરી જય સ્વામિનારાયણ કરે અને ઘરસભામાં બોલાવે પરંતુ તેઓ આવે નહીં. મહારાજની કૃપાથી ધીરે ધીરે તેઓનાં સાસુ આવતાં થયાં. આજે બંને વચ્ચે સાસુ-વહુના સંબંધ તૂટી મા-દીકરીના સંબંધ બંધાઈ ગયા.

જે બે મુક્તોને એકબીજા સાથે બનતું ન હતું; આજે બંનેને એકબીજા વગર ચાલતું નથી. રાજીપાના સ્વાર્થી બંને વચ્ચેના વર્ષોથી લીધેલા અબોલા છૂટી ગયા. સદ્. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કહે છે કે, “જેણે સ્વભાવ મૂક્યો હોય ને મૂકતો હોય ને મૂકવાનો આદર હોય તે સર્વે ઉપર મોટાની દષ્ટિ રહ્યા કરે.”

સ્વભાવ ટાળવાથી મહારાજ ને મોટા રાજી થાય પરંતુ તેમના રાજીપાના સ્વાર્થી સ્વભાવ ટળે છે. બસ, એક રાજીપાનો સ્વાર્થી કેળવી સ્વભાવો ટાળવા યત્નશીલ બનીએ.

(અનુસંધાન પેજ નં. ૨૨ પરથી...)

બીજા મહિને રેખાબેન તથા શૈલેશભાઈ આવ્યાં. નાટકીય ઢબે ચાલતા બંનેના સુખી દાંપત્ય જીવનને જોઈ રેખાબેન અને શૈલેશભાઈના હૈયે હાશ થઈ. એક મહિના સુધી દીકરીના ઘરે રોકાયા બાદ તેઓ તીર્થસ્થાનમાં જવા રેલવે સ્ટેશને ગયાં. બંનેને વિદાય આપી મનસ્વીબેન અને વિશ્વેશભાઈ એક બાંકડા પર બેઠાં, “કેવું રહ્યું રિહર્સલ !” ત્યારે વિશ્વેશભાઈએ કહ્યું, “આમ તો બરાબર રહ્યું.” “તો પછી મને એમ થાય છે કે જો રિહર્સલ રિઅલ કરી દઈએ તો કેવું ?” વિશ્વેશભાઈએ કહ્યું, “મને પણ લાગે છે કે આપણે દોઢ મહિનો એકબીજાના સ્વભાવ, રીતિ-નીતિમાં સમાધાન કરીને અનુકૂળ થઈને રહી શક્યાં તો હવે કાયમ માટે કેમ ન રહી શકીએ ! આપણે એક જ ઘરમાં સાથે રહીએ તો !”

“હા, હું પણ એમ જ ઈચ્છું છું.” મનસ્વીબેને કહ્યું. આમ, વર્ષોથી જુદાં રહેતાં હતાં પણ જ્યારે પરસ્પર પોતાના સ્વભાવ, રીતિ-નીતિમાં સમાધાન કરી એકબીજાને અનુકૂળ થયાં તો

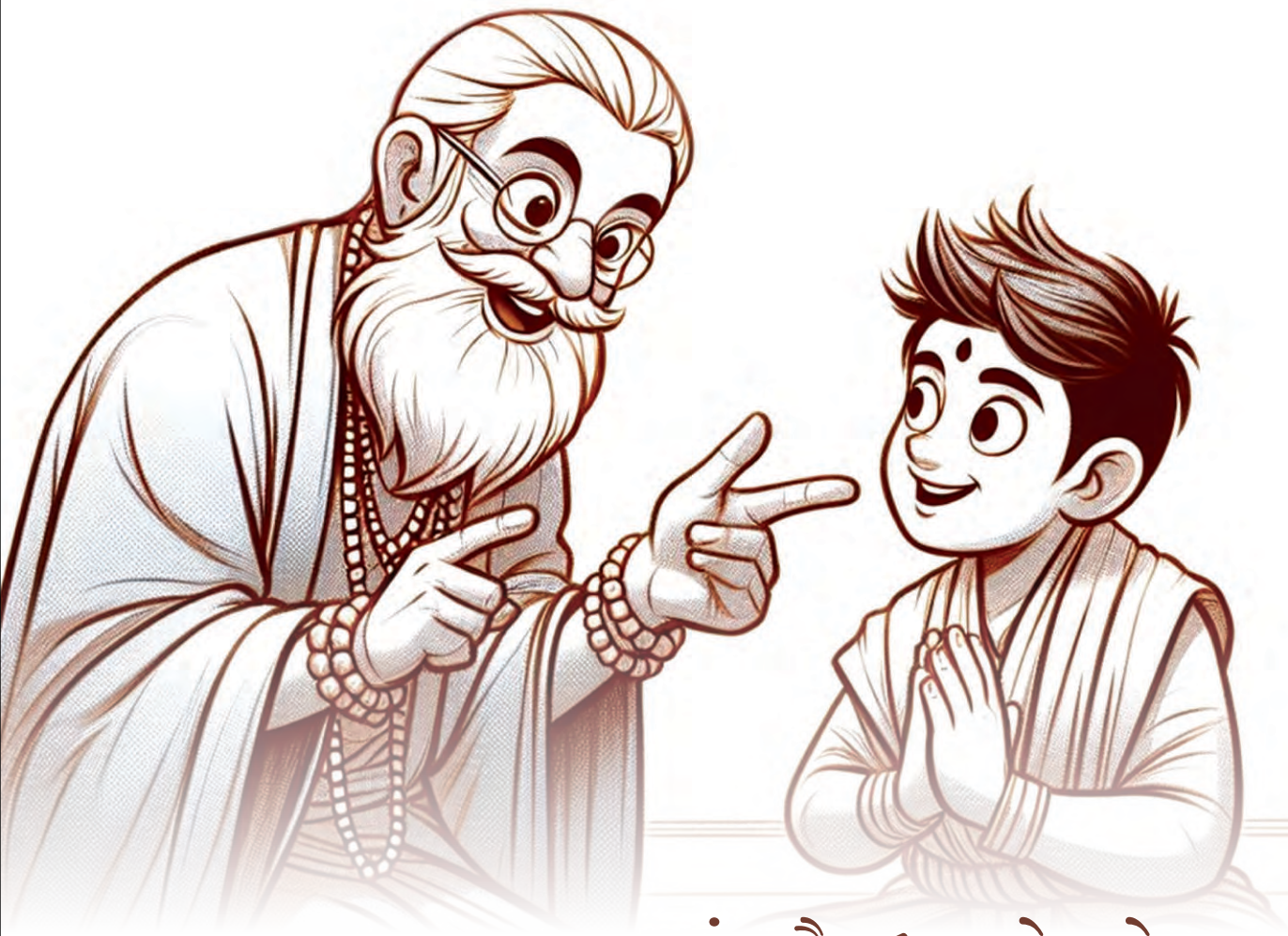
સુખી પરિવાર બની ગયો.

આપણે પણ આપણા પરિવારને Happy-સુખી જોવા ઈચ્છતા હોઈએ તો આજે જ દૃઢ સંકલ્પ કરીએ :

- (૧) જેની સાથે અબોલા છે તેમની પાસે જઈ દીનભાવે તેમની માફી માગી સમાધાન કરીએ.
- (૨) કોઈની ભૂલ થઈ ગઈ હોય તેને વિશાળ દિલે માફ કરી દઈએ.
- (૩) પરિવારમાં ખુશીને આમંત્રણ આપવા જે જતું કરતું પડે તે કરી દઈએ.
- (૪) નાટ્યાત્મક ઢબે અન્યની હાજરીમાં જેવો પ્રેમભર્યો વ્યવહાર પરિવારના સભ્યો સાથે કરીએ તેવો જ વ્યવહાર સદાને માટે કરીએ.

એક વાત યાદ રાખીએ, ‘જે વ્યક્તિ જતું કરવાની ભાવના રાખે છે તેનું કોઈ દિવસ કંઈ જતું નથી અને જે વ્યક્તિ ક્યારેય જતું ન કરે તેનું ક્યારેય કંઈ બચતું નથી.’ એટલે જ તો એક ભજનમાં કહ્યું છે ને,

“જતું કરે એનું કાંઈ નથી જાતું.”

કડવું ઔષધ : રોકટોક

કારિયાણીમાં કથાવાર્તા ચાલતી હતી તે દરમ્યાન સભામાંથી એક ખેડૂત ઊભા થઈ ખેતરે જતા હતા. તે જોઈ ખેતરના માલિકે બૂમ પાડી કહ્યું, “જોજે, ખેતરમાં બુડફૂંડાં આવે તે સંભાળજે; નહિ તો બળદની કાંધ ભાંગી જશે.”

શ્રીહરિએ આ સાંભળ્યું પણ અવરભાવની લીલા કરી. જાણે કંઈ સમજ્યા ન હોય તેમ પૂછ્યું, “પટેલ ! તમે આ બુડફૂંડાંનું કહ્યું તે શું?” ત્યારે ભગતે કહ્યું, “મહારાજ ! ખેતરમાં બોરડીનાં ઝાડ ઊગ્યાં હોય તે ઉપરથી કાપી નાખ્યાં હોય પણ તેના મૂળ ખૂબ ઊંડાં હોય, તેમાં હળની કોશ ભરાય તો બળદની કાંધ ખેંચાઈ જાય.” શ્રીહરિએ કહ્યું, “ભગત, ખેતરમાં બુડફૂંડાં હોય તે તો કોદાળીથી ખોદી કાઢવા જોઈએ; નહિ તો તકલીફ પડે. તેમ જીવનમાં સ્વભાવો છે તે બુડફૂંડાં જેવા છે. તે માંહી પડ્યા છે પણ દેખાતા નથી. પરંતુ સમયે સ્વભાવો દેખો દઈ દે છે માટે ખોદીને કાઢી નાખવા તો જ સુખ થાય.”

સ્વજીવનમાં ડોકિયું કરીએ કે પહેલાં તો આપણને આપણા

સ્વભાવ ઓળખાય છે ખરા ? ઓળખાય તો ખરાબ લાગે છે ખરા ? સ્વભાવ ટાળવા કે સુધારવાની ઈચ્છા રહે છે ખરી ? કદાચ સ્વભાવ ઓળખાય, ટાળવાની ઈચ્છા પણ થાય પરંતુ આપણે જ આપણા સ્વભાવોને પંપોળીને પુષ્ટ કર્યા છે. આજ સુધી સ્વભાવવશ વર્ત્યા છીએ. તેથી પોતાના સ્વભાવોને ઓળખીને સ્વયં તેને ટાળવા પ્રયત્નશીલ બનવું. તે માટે મુમુક્ષુતા જોઈએ. પોતાના અયોગ્ય સ્વભાવોને સુધારવા કે ટાળવા માટે અન્યની રોકટોક એ સરળ ઉપાય છે. જેમ પોતાના શરીર પરનું ગૂમડું ફોડવા માટે અન્યની સહાય લેવી પડે, આપણે સ્વયં તેના પર નસ્તર મૂકી ન શકીએ, તેમ પોતાના સ્વભાવો પર અન્યની રોકટોક દ્વારા નસ્તર મૂકી શકાય.

પરંતુ વરવી વાસ્તવિકતા એ છે કે આજ સુધી રોકટોક નહિ પણ વખાણ-પ્રશંસા જ દરેકની મનગમતી વાનગી બની રહી છે. બાળકથી માંડીને શાણા વડીલને પણ વખાણ-પ્રશંસાની જ ઈચ્છા રહે છે. કોઈને વિચારપૂર્વક વખાણની ઈચ્છા કે રોકટોક

પરત્વે અણગમો રાખવો પડતો નથી. આંતરજીવનમાંથી સહેજે સ્ફુરી આવતો વિચાર છે. વખાણ થાય ત્યારે મોં મલકાય અને રોકટોક થાય ત્યારે મુખના ભાવ બદલાય, અંદરથી કે બહારથી દલીલ થાય એ સાહજિકતા છે.

વખાણ અને વાહવાહ ભલે દરેકને સારાં લાગે છે પરંતુ તે 'હું જે છું તે બરાબર છું, I am ok.' આ વિચાર અહંકારનું પોષણ કરે છે. સ્વભાવોનું ઉપરાણું લઈ ઢાંકપિછોડો કરે છે. પરિણામે દોષો-સ્વભાવો ઘટવાને બદલે વધતા જાય છે. જ્યારે રોકટોક એ વ્યવહારિક અને આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ માટેનું યોગ્ય માર્ગદર્શન અને દિશાસૂચન છે. રોકટોકથી જીવન ઘડાય છે. ભલે રોકટોક લાગે કડવી પણ તેનાં પરિણામો ખૂબ મીઠાં હોય છે. સમૂહજીવનમાં સૌની સાથે સ્વાભાવિકપણે સ્વભાવોના ધર્મણો થતા રહે છે. પોતાના સ્વભાવો બીજાને નડતરરૂપ બને, તકલીફ પડતી હોય ત્યારે આવા સ્વભાવોને સુધારવાનું શ્રેષ્ઠ સાધન રોકટોક છે. ફંટાઈ જતા ધ્યેયને યોગ્ય દિશા રોકટોક દ્વારા મળે છે. અન્યની રોકટોક આપણને મળે ત્યારે તેને ગમાડી તે મુજબ સુધારો કરવો. જો ન થાય તો પાછળથી પસ્તાવાનો પાર ન રહે.

એક વખત મહારાજ અક્ષરઓરડીમાં બિરાજ્યા હતા. એવામાં કંઈક કોલાહલ સંભળાયો. પૂછપરછ કરતાં જાણ થઈ કે, આજે દગડા ચોથ (ભાદરવા સુદ ચોથ) છે. એટલે લોકરિવાજ પ્રમાણે કોઈ વિઘ્ન ન આવે તેથી લોકો બીજાનાં ખોરડાં ઉપર પથરા નાખે. સોમબા કુઈના ખોરડા ઉપર કોઈએ પથરા નાખ્યા હશે તેથી સોમબા કુઈ ગાળોનો વરસાદ વરસાવે છે.

આટલું સાંભળતાં મહારાજ અતિશય દુઃખી થઈ ગયા. “સોમબા કુઈ ગાળો બોલે છે? આટલો આટલો અમારો ઉપદેશ સાંભળ્યા પછી પણ એમનો સ્વભાવ મૂક્યો નહીં? અમારે અહીં રહેવું નથી.” કહેતાં મહારાજ અંગરખું, ચાખડી પહેરી ચાલી નીકળ્યા. હરજી ઠક્કરને ત્યાં જઈને રહ્યા.

સોમબા કુઈને આ વાતની ખબર પડી એટલે તે દિલગીર થઈ ગયાં. મહારાજને મનાવવા ગયાં. માફી માગી પ્રાર્થના કરી. મહારાજે કહ્યું, “સોમબા, અપશબ્દો કેમ બોલો છો? આવી વાણી બોલાય ત્યાં અમારાથી રહેવાય નહીં. બોલનાર અને સાંભળનાર બંનેને પાપ લાગે. આટલા અમારા ઉપદેશ પછી પણ તમારા અંતરમાં અમારી વાણીનો પ્રભાવ પડ્યો નથી?” એમ કહી મહારાજ વધુ ઉદાસ થયા.

સોમબા કુઈ રડી પડ્યાં, “મહારાજ, આપ જાઓ તો ભલે જાઓ પણ મને જેર આપીને જાઓ. લોકો મારો તિરસ્કાર કરશે. મારા ખાતર આપે દાદાને છોડી દીધો, દાદાની બહેનોને છોડી

દીધી. આખા પરિવારનો ત્યાગ આપે મારા ખાતર કર્યો એવી કાળમુખી હું હવે કઈ આશાએ, ક્યાં સુખે જીવી શકું? દાદાને એભલબાપુએ આપને ખોળે મૂક્યો છે પણ હવે તો તેનું બધુંય વેરણ-છેરણ થઈ જશે. મારી કાળમુખી જીભ દાદાની વેરણ બની ગઈ.”

દયાળુ મૂર્તિ મહારાજ તેમની પાસે આવ્યા ને કહ્યું, “અમારે ચાલ્યા જવું હતું પણ દાદાની રક્ષા માટે હવે રહીશું. તમારી પ્રકૃતિ અમે સહન કરીશું પણ દાદાનું દુઃખ સહન નહિ થાય.”

આટલું સાંભળતાં સોમબા કુઈ પશ્ચાત્તાપનાં આંસુ સાથે બોલી ઊઠ્યાં, “મહારાજ! આપ રહેતા હો તો આ કાળમુખી જીભના હું કટકા કરી નાખીશ. મોહું સીવી લઈશ.” મહારાજે કહ્યું, “સોમબા, એવું કરવાની જરૂર નથી પણ જીભને નિયમમાં રાખવાની જરૂર છે. વાણીને ઘીની જેમ વાપરવી પણ પાણીની જેમ ન વાપરવી. સંયમ હશે તો ભક્તિ દીપી ઊઠશે.”

મહારાજ રાજી થકા દરબારમાં પધારવા તૈયાર થયા. આ પ્રસંગમાં શ્રીહરિની સોમબા કુઈને થયેલી ટકોર બાદ સોમબા કુઈની વાણીમાં ઘણું પરિવર્તન આવવા માંડ્યું. સમયે થયેલી ટકોરને સકારાત્મક દષ્ટિકોણથી સ્વીકારી લેવામાં આવે તો સ્વભાવ મૂળથી નાશ થાય.

સોમબા કુઈને સમયે રોકટોક મળી હતી. રોકનાર ને ટોકનાર મળ્યા હતા પરંતુ રોકટોક ન ગમાડી તે પ્રમાણે જીવનપરિવર્તન ન કર્યું હોત તો પરિણામ કેવું આવત? આપણે આપણા જીવનની, સ્વભાવોની લગામ હાથમાં રાખીએ. આ માટે અન્યને રોકટોક કરવાનો અધિકાર આપીએ. ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રી કહે છે કે, “સાધનકાળ નિર્વિઘ્ને પસાર કરવા, સત્સંગના માર્ગે પ્રગતિ કરવા, મહિમાથી હર્યાભર્યા રહેવા અને સ્વભાવો સુધારવા પોતાથી ચડિયાતા બે સારા સાધુ અને બે સારા હરિભક્ત સાથે હેત કરવું. તેમને રોકટોક કરવાનો અધિકાર આપવો. જેટલી એમની રોકટોક ખમાય એટલું આપણું જીવન ઘડાશે, સ્વભાવો સુધરશે અને મોક્ષના માર્ગમાં સલામત થતું જવાશે.”

જીવનસંઘ્યાએ પહોંચેલ એક વયોવૃદ્ધ નયનભાઈએ એક રાત્રે બેસી પોતાના સારાય જીવનનું નામું માંડ્યું. સ્વને તથા અન્યને નડતા પોતાના કેટલાય દોષો, સ્વભાવો, દુર્ગુણો નજર સમક્ષ તરવરવા લાગ્યા. આજ સુધી તેમના પોતાના સ્વભાવના કારણે જ પરિવારમાં કલેશ થતા હતા. કાગળ-પેન લઈ સ્વભાવોનું લિસ્ટ બનાવ્યું. ધીરે ધીરે કરી આ બધા સ્વભાવોને ટાળીને મુક્તિ આપવાની પ્રભુને પ્રાર્થના કરી. નયનભાઈ રાત્રે

પથારીમાં સૂતા. સવાર પડતાં જ એક વિચાર સ્ફુર્યો. સવારે જ પોતાના ચાર દીકરાઓ તથા ત્રણ દીકરી-જમાઈઓને ફોન કરી રાત્રે પોતાના ઘરે જમણવાર સાથે પરિવાર સભાનું આમંત્રણ આપ્યું.

પિતાજીએ કયા કારણથી આમ અચાનક આપણા બૃહત પરિવારને એકઠો કર્યો હશે? તેવા પ્રશ્નાર્થ સાથે સૌ પરિવારના સભ્યો સભામાં બેઠા. થોડી આમ જ બાળકોના કેરિયરની તથા પરિવારજનોની પૂછતાછ કર્યા બાદ નયનભાઈએ પરિવારના સૌથી મોટા દીકરાથી લઈને નાનામાં નાના પૌત્રને કાગળ-પેન આપ્યાં અને કહ્યું, “આપણા આ આનંદિત અને સુખી પરિવારના મોભી તરીકે ભગવાને મને નિમિત્ત કર્યો છે. સ્વાભાવિક છે માણસ માત્ર ભૂલને પાત્ર. તમારા કોઈથી કોઈ ભૂલ થાય, સ્વભાવો દેખો દે અથવા વાણી-વર્તનનો અવિવેક થતો હોય તો એકબીજાને ટકોર કરીને સુધારો લાવતા હશો પણ મને કહેવાની હિંમત કોણ કરે? મારામાં પણ એવા ઢગલાબંધ દોષો-સ્વભાવો અને દુર્ગુણો છે જે તમને નડતા હશે. તો આજે તમારે કોઈએ કાગળ પર નામ લખ્યા વગર તમને મારા થકી તકલીફ પડી હોય તેવા મારા સ્વભાવો-દોષો લખવાના છે. સાથે મારે સુધારા કરવા જેવી અન્ય બાબતો પણ. મારે આ

દુર્ગુણો, દોષો અને સ્વભાવોને ટાળી અંતર નિર્મળ અને શુદ્ધ કરવું છે. પ્રભુને પ્રાર્થના કરું છું કે મને થોડો સમય આપે જેથી મારા સ્વભાવો સુધારી પ્રભુના ધામ પ્રતિ પ્રયાણ કરું. તમે લખેલા મારા દુર્ગુણોનું હું વિસ્ત બનાવીશ અને દરરોજ તેને આયોજનબદ્ધ ટાળવા પ્રયત્નશીલ બનીશ. મારે મારી જીવનસંઘ્યાએ મારા સ્વભાવો ટાળી સ્વયં સુખી રહેવું છે ને પરિવારને સુખી કરવો છે. તમે મને સહકાર આપજો. મારા જીવનના નાનામાં નાના દોષો-સ્વભાવોને લખવાનું પણ ચૂકતા નહિ હોં.”

વયોવૃદ્ધ વડીલ પણ પોતાના સંતાનોને સ્વભાવ સુધારવા રોકટોકનો અધિકાર આપી શકે તો આપણે કેમ નહીં? જેમ બાહ્યિક દેખાવ અંગે આપણે પૂછતા રહીએ કે, ‘કહે ને હું કેવો લાગું છું?’ અને આ અંગે આપણને કોઈ રોકટોક મળે તો આપણે કેટલા પ્રેમથી સ્વીકારીએ છીએ, સુધારો કરીએ છીએ. એવી જ રીતે આંતર દેખાવ જેવા કે સ્વભાવ, વાણી, વ્યવહાર અંગે પણ આપણી આસપાસના મુક્તોને પૂછતા રહીએ, રોકટોકનો અધિકાર આપીએ તો જરૂર મહારાજ અને મોટાને ન ગમે તેવા સ્વભાવોને તિલાંજલિ આપી શકીશું.

(અનુસંધાન પેજ નં. ૩૪ પરથી...)

પૂ. સંતો કે હરિભક્તો હજુ કંઈ બોલે તે પહેલાં ગુરુજી પુરશીમાંથી ઊભા થઈ ગયા અને બાળમુક્તને પૂછ્યું, “મુક્તરાજ, બાલકની ક્યાં છે?” “દયાળુ, આ રસોડાની બહાર બાલકની છે.” ગુરુજીએ રસોડામાંથી બાલકનીમાં પધારી જળ ઇંટવું. બાળમુક્તની આગળ સાવ સહજ-સરળ થઈ એમને રાજી કર્યાં.

પોતાથી મોટા કે સમકક્ષ નહિ પણ નાના બાળમુક્ત જેમ કહે તેમ કરવાની સરળતા. નહિ કોઈ ગુરુપદનો ખ્યાલ કે નહિ કોઈ સમજાવટ. ગુરુજીએ ન તો કોઈ સંતોને મોકલ્યા પણ સ્વયં જ પધાર્યાં. આપણને તો ઘરમાં નાનાં બાળકો કંઈ વાત કરતા હોય તો પહેલાં તો કદાચ સાંભળીએ જ નહિ અને કદાચ સાંભળીએ તો લક્ષ પર ન લઈએ. આપણે જે નક્કી કર્યું હોય, આપણે જેમ કરવું હોય તેમ જ કરીએ. જ્યારે ગુરુજી નાનાથી નાના આગળ

પણ સરળથી સરળ થઈને વર્તે છે. માત્ર આ એક પ્રસંગમાં જ નહિ, વિચરણમાં પધારતા હોય તો સાથે લેવાની વસ્તુ હોય કે રસ્તા માટે કોઈ કહે, ‘આ રસ્તે જઈએ’ તોપણ સરળતાથી સ્વીકારી લેવું. ખરેખર આવી સરળતાની આપણા જીવનમાં કલ્પના પણ આશ્ચર્ય ઉપજાવે તેવી લાગે. ગુરુજીનો સંકલ્પ છે ત્યારે આપણે પણ મનધાર્યું મૂકી સરળ થવાનો દૃઢ સંકલ્પ કરીએ. ઘણી વાર સરળ સ્વભાવને આપણે કમજોરી સમજતા હોઈએ છીએ. સરળ થવાથી નાના થઈ જવાતું નથી પરંતુ સરળતા એ અનેકનાં હૃદય પરિવર્તન કરી શકે એવી પ્રચંડ શક્તિ છે. કુદરતમાં પાણી જેટલું કોઈ સરળ નથી. તેમ છતાં પાણીનું વહેણ મોટા મોટા પહાડોના પણ ટુકડા કરી નાખે છે. તેમ આપણે સરળ સ્વભાવથી પથ્થર હૃદયના વ્યક્તિને પણ પિગાળી પરિવારમાં સંવાદિતા સ્થાપી શકીએ છીએ.

સરળ થવા આટલું કઠીએ :

- (૧) સૌની આગળ બે હાથ જોડી વાત કઠીએ. ‘દયાળુ’, ‘મહારાજ’, ‘રાજી રહેજો’ શબ્દોનો પ્રયોગ કઠીએ.
- (૨) પોતાના ઠરાવને હઠાગ્રહી થઈ પકડી ન રાખવા તથા કંઈ બને તો ઉગ્ર ન થવું.
- (૩) અન્યના સ્વભાવ-પ્રકૃતિને સ્વીકારી સેટ થવા પ્રયત્ન કરવો.
- (૪) અન્યની રીતિ-નીતિ, વિચારધારાને સકારાત્મક દૃષ્ટિકોણથી સ્વીકારવી.

સરળ થઈએ રાજી કરવા

हर एक इन्सान स्वभाव से बद्ध है,
स्वाभिमान और अभिमान में डूबा रहता है,
अपने ही रूप, गुण और बुद्धि के घमंड में घूमता है,
अपनी ही मनमानी करने में अकड़ रहता है,
न तो वो जी चाहा छोड सकता है, न किसीका स्वीकार सकता है,
फिर भी उसकी ख्वाहिश है कि सभी मुझे ही चाहते रहे।

દેહાભિમાન એક ચક્રવ્યૂહ છે. તેના ચક્રમાં ફસાયેલો કદી દોષના સંકળમાંથી બહાર નીકળી શકતો નથી. દેહાભિમાનનો સૌથી મોટો દીકરો છે — માન. વ્યક્તિ પોતાના માની સ્વભાવના કારણે મનદાર્યું કરી પોતે હેરાન થાય છે અને બીજાને હેરાન કરે છે. લગાતરેક મનદાર્યું ન થાય તો કોધ - ઈર્ષ્યાની અગનઝાળથી સળગી ઊઠે છે. કુત્સિત વાણીથી

કેટલાયને દૂભવી નાખે છે. જેના કારણે જીવનમાં દોષોનો ઉપદ્રવ વધે છે અને જીવન ઉજ્જડ અને વેરાન બની જાય છે.

આજના સમાજનું અનુશીલન કરતાં ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રી કહેતા હોય છે, “મનદાર્યું કરવું અને કરાવવું આ સ્વભાવ આજે દરેક વ્યક્તિમાં સર્વ સામાન્ય જોવા મળે છે. ચાહે પછી તે બાળક હોય, યુવાન હોય કે પછી વડીલ, નોકર હોય કે શેઠ.

મનદાર્યું કરવું એટલે હઠીલા, જિદ્દી અને ઠરાવી રહેવું. મનસ્વીપણે વર્તવું. આજે મોટાભાગના પરિવારમાં સર્જતા કુસંપ, ઉદ્વેગ, અશાંતિનું મુખ્ય કારણ મનદાર્યું કરવાનો સ્વભાવ જ છે. ઘરમાં એક કહે મારું કીધું નથી કરતા. બીજા કહે મારું કીધું નથી કરતા. કોઈને કોઈના કીધામાં રહેવું ગમતું નથી. દરેકને પોતાના ગમતામાં બીજાને વર્તાવવાનો આગ્રહ રહે છે.

ગમતું કરવું નથી; કરાવવું છે. આપણી ગમતું કરાવવાની ઈચ્છાની સામે આપણી ફરજનો વિચાર કરવો કે એક હાથે તાલી ન પડે તેમ જો કોઈ મારા ગમતામાં રહે એવી ઈચ્છા રાખું છું તો મારે બીજાના ગમતામાં રહેવું જ પડશે.”

સ્વજીવનને ચકાસીએ તો ખ્યાલ આવે કે, ‘હું જ સાચો’, ‘મને જ બધી ખબર પડે’ આવી અહમ્મૂલક વિચારધારાના કારણે પોતે નક્કી કરી રાખેલું - પોતાનું ધાર્યું ઘટતું નથી. સરળ થઈ અન્યનું સ્વીકારી શકાતું નથી જે પારિવારિક ક્લેશની ચિનગારી બની રહે છે. તેના કેટલાક પ્રસંગો જોઈએ:

ઘરમાં નવું કી-બોર્ડ ક્યાં લગાવવું તેની ચર્ચા ચાલી રહી હતી. કમલભાઈએ કહ્યું, “મારા મતે કહું તો ડાઈનિંગ ટેબલની દીવાલ જ યોગ્ય જગ્યા છે માટે ત્યાં કી-બોર્ડ લગાવીએ તો તરત જ...” કમલભાઈ આગળ બોલે તે પહેલાં દીકરા ધવલે કહ્યું, “તરત જ ચોરને બધી ચાવીઓ એકસાથે મળી જાય. પપ્પા, આ તો સાવ મૂર્ખામી કહેવાય. કી-બોર્ડ તો મારા બેડરૂમમાં લગાવવાનું છે.” એક કી-બોર્ડ લગાવવાની બાબતમાં બાપ-દીકરા વચ્ચે ઉગ્ર બોલાચાલી થઈ ગઈ. બંને ઝઘડી પડ્યા. કમલભાઈએ ગુસ્સામાં આવી જઈ કી-બોર્ડ સાતમા માળની ઘરની બારીમાંથી નીચે રોડ ઉપર ફેંકી દીધું. તેના ટુકડે ટુકડા થઈ ગયા.

“આજે રવિવારની રજા છે. બાળકોને કાંકરિયા પ્રાણી સંગ્રહાલય જોવા લઈ જઈએ. થોડી વાર નગીના વાડીમાં બેસીશું. મિત્રોને ત્યાં બોલાવીએ.” રવિભાઈએ કહ્યું. “ના હોં, એ જંગલી જનાવરોને જોઈને શું કરવાનું? કૂતરાં ને વાંદરાં તો રોજ શેરીમાં ફરતા હોય છે. એના કરતાં રિવરફ્રન્ટના ગાર્ડનમાં જઈએ. ત્યાં મિત્રોને બોલાવો; સાથે દાબડા ઉજાણી કરીએ.” રવિભાઈનાં પત્ની અમીબેને જવાબ આપ્યો.

“રિવરફ્રન્ટના ગાર્ડન કરતાં સ્વામિનારાયણ ધામનું ગાર્ડન શું ખોટું છે? પીઠિકાનાં દર્શન થશે. બાળકોને રાઈડ્સ મળી જશે.” રવિભાઈએ કહ્યું. બે વચ્ચેનો વાર્તાલાપ સાંભળી મોન્ટુએ કહ્યું, “ના ડેડી, અમારે તો સાયન્સ સિટી જવું છે.” સવારથી ઘરમાં દરેક પોતાની નક્કી કરેલી જગ્યાએ જવા માટે મંતવ્ય રજૂ કરતાં કરતાં ઝઘડી પડ્યા. કોઈએ પોતાનું નક્કી સામાને શીખ દેવામાં છું શૂરો, નિજદોષને નવ દેખે રે.

કરેલું છોડ્યું નહીં. તેથી ઝઘડાના પરિણામે સાંજે ક્યાંય ફરવા તો ન ગયા પરંતુ ઘરમાં પણ સાથે બેસીને જમી ન શક્યા.

કુટુંબમાં દીકરાના લગ્નમાં શું મેનુ રાખવું તે નક્કી કરવા બાબતે ચર્ચા ચાલી રહી હતી. મુકુંદભાઈએ કહ્યું, “ફૂટ સલાડ રાખો. લગ્નમાં રંગ રહી જશે.” દીકરાના પિતા સુરેશભાઈએ કહ્યું, “ના હોં, ઉનાળો છે. દૂધ બગડે કે ફૂડ પોઈઝન થાય તો મારી આબરૂના ધજાગરા થાય કે બીજું કંઈ?” “ભાઈ, એ તો ફિજમાં રાખીએ તો કાંઈ ન થાય.” “મુકુંદ, મેં અને તારી ભાભીએ તો ચૂરમાના લાડુ બનાવવાનું નક્કી કર્યું છે.” “જો ભાઈ, તમે દેશી ખાણું નક્કી કરી જ દીધું છે તો ચર્ચા કરી અમારો સમય શા માટે બગાડો છો? જો હવે તો તમે લગ્નમાં ફૂટ સલાડ બનાવશો તો જ હું આવીશ; નહિ તો હું તો નહિ આવું પણ ઘરમાંથી પણ કોઈને નહિ આવવા દઉં.”

એમ કહી મુકુંદભાઈ ઊભા થઈ જતા રહ્યા. લગ્નનું મેનુ નક્કી કરવાની બાબતમાં બે ભાઈઓ વચ્ચે કાયમી ફૂટ પડી ને લગ્નમાં ભંગ થયો.

દિવસ દરમ્યાન આવા તો કેટલાય પ્રસંગો આપણા ઘર-પરિવારમાં બનતા હશે. જેમાં નજીવી બાબતમાં પણ આપણું મનધાર્યું છોડી શકતા નથી કે કોઈનું સ્વીકારી શકતા નથી. પરિણામે ન બનવાની કેટલીય ઘટનાઓ ઘરમાં બની ક્લેશનાં ઝાડ ઊભાં કરે છે.

સ્વભાવવશ થઈ મનધાર્યું કરવામાં કોઈ સાહસ કરવાની કે મનની મજબૂતાઈ કેળવવાની જરૂર નથી. પરંતુ પોતાના મનના ઠરાવો, મનની માનીનતા, નક્કી કરી રાખેલી બાબતોને સરળતાથી છોડી બીજાનું બધું સરળ થઈ સ્વીકારવામાં દેહાભિમાન સામે જંગ ખેલવાનું સાહસ કેળવવું જરૂરી છે. સરળતા એ આત્માની સબળતાનું પ્રતીક છે. સરળતા એ સબળતા છે, નિર્બળતા નથી.

શ્રીજીમહારાજે શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર ગ્રંથ : પૂર-૫, તરંગ-૧૩માં કહ્યું છે: “જે અભિમાન રાખે છે તેના પ્રત્યે અમને સહેજે અરુચિ રહે છે. સરલ ચિત્ત રહેવું એ અનંત ગુણોનું મૂળ છે. સરળતા વિના મેરુ જેટલા ગુણ હોય તો પણ ટકતા નથી.”

અર્થાત્ સરળ થઈ સૌની સાથે વર્તાય તો દાસત્વભાવ,

નિર્માનીપણું, નમ્રતા, વિવેક, દયા-કરુણા, સુહૃદભાવ જેવા અનંત ગુણોનો આવિર્ભાવ થાય છે. સરળતાનો ગુણ જીવનમાં દઢ કરાવવા જ્ઞાનસત્ર-૧૭માં તા. ૧૭-૧૧-૨૦૨૩ના રોજ સંધ્યા સેશનમાં ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રીએ સદ્. નિષ્કુળાનંદ સ્વામીના પદ ઉપર લાભ આપ્યો હતો કે,

“સરલ વર્તવે છે સારું રે મનવા, સરલ વર્તવે છે સારું;

માની એટલું વચન મારું રે મનવા...”

“માત્ર ત્રણ અક્ષરનો જ નહિ, કાના-માત્ર વગરનો અદ્ભુત જીવનપરિવર્તન કરતો શબ્દ : ‘સરળ’. એન્જિનિયર થવું સહેલું, ડોક્ટર થવું સહેલું... અરે, સાધુ થવું પણ સહેલું છે પરંતુ સરળ થવું એથી પણ અઘરું લાગે છે. કઠણમાં કઠણ લાગે છે. કોઈએ કંઈ સૂચન કર્યું કે વાત રજૂ કરી ત્યારે ‘કંઈ વાંધો નહિ એમ કરીએ’ એમ કહી આપણું ઝાલ્યું છોડી દેવું. પરિવારમાં કંઈક ચર્ચા થાય અને સહેજ ખબર પડે કે આ એમનું ગમતું છે તો તરત ‘ભલે દયાળુ, આપ જેમ કહો તેમ.’ આવી રીતે સરળ થઈ વર્તી તો જુઓ. ઘરમાં કલેશનું નામ નહિ રહે. વાતાવરણ હૂંફાળું રહે. આનંદ આનંદ થઈ જાય.

“મન કર્મ વચને માનને મેલી, કાઢ્ય અભિમાન બા’રું;

હાથ જોડી હાજી હાજી કરતા, કે’દી ન બગડે તે તારું રે.”

આપણો અહંકાર જ આપણને ધાર્યું છોડવા દેતો નથી. આપણે બધાએ ધાર્યું તો ધણીનું (ભગવાન સ્વામિનારાયણનું) કરવાનું છે તો ભઈલા ! ધાર્યું છોડી દો ને. મનધાર્યું કરવાની માથાકૂટ મૂકી નમી જાવ ને ! કોઈકે તો નમવું જ પડે તો તમે જ પહેલાં નમી જાવ. બીજું, બધાની આગળ સરળ થવા હાથ જોડી ‘હા જી, હા જી’ કરી ભળી જાવ. લબડીને હા જી કહેવું તે કરતાં સરળ થઈને હા જી કરશું તો એમાં આપણું કાંઈ બગડશે નહિ; બધું સુધરી જશે. આ અદ્ભુત કીર્તન ઉપર આપી શિબિર થાય તેમ છે; તેનું મનન કરજો.

અમે વિચાર કરીએ કે તમે બધા મનધાર્યું મૂકી સરળ થશો તોય અંતરમાં આનંદ સમાતો નથી તો ખરેખર તમે સરળ થઈ જાવ તો કેટલો અંતરનો રાજીપો થાય. અમને એમ થાય છે કે કોને અમારા અંતરનો આવો રાજીપો આપી દઈએ. આવો અંતરનો રાજીપો ન્યાલ કરી દે. તે માટે સરળ થઈ વર્તવું.

સરળ થવા ઘરમાં જ્યાં વધુ નજર પડતી હોય ત્યાં “રાજી કરી લેવા છે સરળ થઈને” આવું સ્ટિકર બનાવીને લગાવજો. પાછા વળજો. સરળ થવાનું શરૂ કરજો. કરજો બાપા... કગરીને કહીએ છીએ. તમારો પરિવાર એ અમારો પરિવાર છે. અમારે અમારા પરિવારને Happy પરિવાર જોવો છે એટલે કગરીને કહીએ છીએ. મનધાર્યું મૂકી સૌની આગળ સરળ થજો. પ્રોમિસ આપો આજે કે, ‘હવે મનધાર્યું કરી ડખા નહિ કરીએ.’

“મનધાર્યું કરી ડખા કર્યા છે, (હવે) સરળ થવાનું રહેશે.”

એ જ રીતે ક્રોધી સ્વભાવને પણ ખૂબ સંયમમાં રાખવો તો આપણું Happy Family બની જશે.”

ગુરુજીએ આગ્રહપૂર્વક આપેલા લાભને સ્વજીવનમાં ચરિતાર્થ કરીએ. ગુરુજી આજે એસ.એમ.વી.એસ. સંસ્થાના ગુરુપદે બિરાજે છે. અનંત મુમુક્ષુ આત્માઓ એમને પોકારે છે, વંદે છે, પૂજે છે છતાં તેમના અવરભાવના જીવનમાં પળે પળે સરળતાના ગુણનાં દર્શન થાય. આપણા રોલ મોડલ એવા ગુરુજીના દિવ્યજીવનમાંથી સરળ થવાની પ્રેરણા લઈએ.

તા. ૯-૧૧-૨૦૨૨ ને બુધવારના રોજ વ્હાલા હરિકૃષ્ણ મહારાજ સાથે ગુરુજી પ.પૂ. સ્વામીશ્રીની વાસણા વિસ્તારમાં પધરામણી હતી. પધરામણી દરમ્યાન એક હરિભક્તના ઘરે ગુરુજીએ આરતી બાદ અન્ય રૂમમાં જળ છંટકાવ કરવા હસ્તમાં જળનો ગ્લાસ લીધો. બીજા રૂમમાં જાય તે પહેલાં હરિભક્તના નાના બાળમુક્ત રસોડામાંથી મોટો જળનો લોટો લઈને ગુરુજી પાસે આવ્યા. પ્રાર્થના કરી કે, “દયાળુ, આમાંથી બધે જળ છાંટવાનું છે.”

પૂ. સંતોએ તથા હરિભક્તોએ પ્રાર્થના કરી કે, “દયાળુ, જળનો લોટો મોટો છે. વળી, ઘણું વજન છે. માટે ગ્લાસ ચાલશે.” પરંતુ ગુરુજી પ.પૂ. સ્વામીશ્રીએ સરળભાવે તરત બાળમુક્તના હાથમાંથી જળનો લોટો લઈ લીધો. પોતાના હસ્તમાં રહેલ જળનો ગ્લાસ બાળમુક્તને આપ્યો. ગુરુજી બધા રૂમમાં જળ છંટકાવ કરી ડ્રોઈંગરૂમમાં સૌને લાભ આપવા ખુરશીમાં બિરાજ્યા. ગુરુજી લાભ આપવા જતા હતા એ વખતે ફરી બાળમુક્તે કહ્યું, “સ્વામીશ્રી, દયાળુ, બાલકનીમાં તો જળ છાંટવાનું રહી ગયું.”

(અનુસંધાન પેજ નં. ૩૧ પર...)

દૂરબીન છોડો દર્પણ પકડો

આપણને બીજાના જ દોષો-સ્વભાવો-દુર્ગુણો જોવાની આદત પડી છે. પરંતુ સામે દેખાતા દોષો, સ્વભાવો, દુર્ગુણો એ આપણા જ દોષોનું પ્રતિબિંબ છે. હવે પરદર્શનને બાજુ પર મૂકી દર્પણ લઈ પોતાની જાતને જોઈશું તો આપણી ભૂલો, સ્વભાવોને સ્પષ્ટ જોઈ શકીશું.

આપણાં સુખ કે દુઃખ માટે ઘણું ખરું તો આપણા પોતાના જ સ્વભાવો જવાબદાર હોય છે. પોતાના સ્વભાવો ટાળવા નિજદર્શન શ્રેષ્ઠ ઉપાય છે. આપણી જાતથી આપણે જેટલા વાકેફ છીએ એટલા બીજા કોઈ નથી માટે આપણે જ આપણા સ્વભાવોને ટાળવા કટિબદ્ધ બનીએ.

રોબર્ટ એપસ્ટિન સ્વભાવો ટાળવા અને સ્વયંનું જીવન ઉન્નત બનાવવા વિવિધ પદ્ધતિઓનો અભ્યાસ કરતા હતા. તેમાં તેમને અસરકારક નીવડેલી પદ્ધતિ નિજદર્શન છે એવું ‘હું જ કારણભૂત છું’ આ સમાધાનકારક વિચાર છે.

તેઓ કહે છે. “If you monitor your nature continuously, you will surely change your nature in a better way.” અર્થાત્ “તમે તમારા સ્વભાવને સતત નિરીક્ષણ કર્યા કરશો તો તમે જરૂર તમારા સ્વભાવમાં સુધારો લાવી શકશો.”

બહુધા લોકોની ફરિયાદ હોય છે કે, ‘મારો ગુસ્સાવાળો સ્વભાવ છે તે બધાને નડરૂપ છે તો શું કરવું?’ આવા સ્વભાવોને ટાળવા રોબર્ટ એપસ્ટિને એક યુક્તિ બતાવી છે જે આપણે સૌએ અજમાવવા જેવી છે. પોતાના ખિસ્સામાં કે પર્સમાં એક કાગળ રાખો. જેટલી વખત ગુસ્સો આવે એટલી વખત પેલા કાગળમાંથી એક ટુકડો ફાડી બીજા ખિસ્સામાં કે પર્સના બીજા ખાનામાં મૂકી દો. જ્યારે ગુસ્સો આવે ત્યારે આ પ્રમાણે કરવું. રાત પડ્યે ફાડેલાં કાગળ ગણો. આ ટેકનિક

અજમાવવાથી પોતાના ગુસ્સાવાળા સ્વભાવ માટે જાગૃત બની જઈશું. જાણીને નવાઈ લાગશે કે ફાડેલા કાગળના ટુકડાની સંખ્યા દિન-પ્રતિદિન ઘટતી જશે. એક સમયે નહિવત્ બની જશે. કારણ એટલું જ કે જાગૃતિ સાથે પોતાના સ્વભાવનું અવલોકન કરી તે સ્વીકારવાથી આપણને ખુદને જ આપણા સ્વભાવ પરત્વે નફરત થાય, તેને ટાળવાનો પ્રયત્ન થાય. જાગૃતિ સાથેના પ્રયત્નથી સ્વભાવ ટળે છે.

નિજદર્શન થાય ત્યારે હૃદયપૂર્વક પોતાની ભૂલ સમજાય છે. સ્વભાવના કારણે અગડેલી બાજી સુધારવાના સકારાત્મક વિચારો આપમેળે સ્ફુરે છે.

વર્તમાનકાળે વ્હાલા ગુરુજીએ એસ.એમ.વી.એસ. સમાજના દરેક પરિવારો સંપીલા અને સુખી રહે તે માટે સંતો-હરિભક્તોને નિજદર્શન કરવાની આજ્ઞા કરી છે. ગુરુજીએ તા. ૨૩-૧૨-૨૦૨૩ના રોજ સંકલ્પ સભામાં સમાજને નિજદર્શન કરતા કરવા પૂ. સંતોને આજ્ઞા કરી હતી કે, “સંતો, એસ.એમ.વી.એસ.નો આખો સમાજ રોજ રાત્રે નિજદર્શન ડાયરી લઈને લખતો હોય તેવો માહોલ જગાવો.”

ગુરુજીના સંકલ્પે એક મહિલા હરિભક્ત વનિતાબેને જ્ઞાનસત્ર-૧૭ બાદ નિજદર્શન લેખન શરૂ કર્યું. વનિતાબેન પોતાના સ્વમુખે કહેતાં કે, “હું થોડી સ્વમાની. કોઈ દિવસ કોઈને નમું નહિ, sorry શબ્દ તો મારી ડિક્શનરીમાં જ નહીં.” એક દિવસ વનિતાબેને પોતાના ઘરે કામ કરવા આવતા કાજલબેનને ફોન કરી કહ્યું, “કાજલબેન, મને આજે ખૂબ માથું દુઃખે છે. તો મારે બપોરે ૧થી ૪ આરામ કરવો પડશે. જો આરામ નહિ થાય તો દવા લેવી પડશે. દવાની સાઈડ ઈફેક્ટમાં મને હાઈપર એસિડિટી થાય છે માટે તમે ઘરે કામ કરવા ૧ વાગ્યા પહેલાં આવજો અથવા ૪ વાગ્યા પછી જ આવજો.”

પરંતુ કાજલબેને કંઈક સંજોગ-પરિસ્થિતિને લીધે દરરોજના સમયે ૩ વાગ્યે વનિતાબેનના ઘરનો દરવાજો ખખડાવ્યો. માંડ હજુ થોડી ઊંઘ આવી હશે ત્યાં તો ડોરબેલ વાગતાં વનિતાબેનથી કાજલબેનને વઢી જવાયું. વનિતાબેન રાત્રે નિજદર્શન ડાયરી લખવા બેઠાં ત્યારે આંખોમાં આંસુ હતાં.

તેઓને પરિવારના સભ્યોએ પૂછ્યું, “શું થયું? આમ કેમ દુઃખી છો?” ત્યારે વનિતાબેને કહ્યું, “આપણા ઘરે કામ કરવા આવનાર કાજલબેનને આજે બપોરે ખૂબ વઢી જવાયું. એ કેટલા દુભાયા હશે! હું કાલે જરૂર તેમની માફી માગી લઈશ.” બીજે દિવસે કાજલબેન જ્યારે કામ કરવા આવ્યાં ત્યારે વનિતાબેને નીચે નમી કાજલબેનની માફી માગી. કાજલબેન તો અહોઆશ્ચર્ય પામી ગયાં. આટલા વર્ષોથી ઘણાના ઘરે કામ કરવા જાઉં છું. ઘણાય અમને નાના માણસો સમજી છણકા કરે, ન બોલવાના શબ્દો બોલે પણ આજ સુધી કોઈએ માફી માગી નથી. અહીં તો વનિતાબેનનો વાંક નથી છતાં કેવા નિર્માની થઈ માફી માગે છે! કાજલબેને વનિતાબેન સામે હાથ જોડી કહ્યું, “મેંડમ, તમારો કોઈ વાંક ન હતો. તમે તો મને ફોન કરીને મોડા જ આવવાનું જણાવ્યું હતું. વાંક તો મારો છે. તમારે તો અમને કહેવાનું જ હોય.”

ત્યારે વનિતાબેને કહ્યું, “તમારે કંઈક પરિસ્થિતિ હશે એટલે નહૂટકે આ સમયે આવ્યાં હશો. મારે તમારી પરિસ્થિતિ સમજવી જોઈએ ને!” વનિતાબેનના આવા સુહૃદયી વ્યવહારથી કાજલબેન ખૂબ પ્રભાવિત થયાં.

આજે કાજલબેન પોતાને વ્યવહારિક કામ હોય ત્યારે અન્યના ઘરે કામ કરવા ન જાય પરંતુ વનિતાબેનના ઘરે તો હંમેશાં કામ કરવાનું સેટિંગ કરે છે. નિજદર્શન ડાયરી દ્વારા વનિતાબેનના જીવનમાં આવેલા પરિવર્તનથી તેઓના પતિદેવ જેઓ સત્સંગમાં ખાસ નહોતા આવતા તેઓ પણ નિયમિત સત્સંગ સભામાં આવતા થઈ ગયા. તેમને પણ ગુરુજીનો ખૂબ ગુણ આવ્યો.

નિજદર્શન આપણા સ્વભાવોમાં આમૂલ પરિવર્તન લાવે છે. આપણે સૌ આજથી દૈવ સંકલ્પ કરીએ કે, ‘ગુરુજીના સંકલ્પે દરરોજ રાત્રે નિજદર્શન કરવું જ છે. પરિવારમાં સૌ સાથે સંપ અને આત્મીયતાથી રહી મહારાજ અને ગુરુજીને રાજી કરીએ.’

નિજદર્શન કેવી રીતે કરવું? તેનું વિશેષ માર્ગદર્શન જાન્યુઆરી, ૨૦૨૪ના નિજદર્શન વિશેષાંકમાંથી મેળવી આજે જ આપણા સ્વભાવ ટાળવા નિજદર્શન કરવા કટિબદ્ધ બનીએ.

વ્હાલા હરિકૃષ્ણ મહારાજ સંગે પૂ. સંતોનું આફ્રિકા-દુબઈ ખાતે દિવ્ય સત્સંગ વિચરણ

વ્હાલા ગુરુજીની આજ્ઞાથી દુબઈ-આફ્રિકા ખાતે પૂ. સંતોનું આ ૪ વર્ષમાં દ્વિતીય વખત સત્સંગ વિચરણ યોજાયું. આ વિચરણમાં વ્હાલા હરિકૃષ્ણ મહારાજ સંગે પૂ. મૂર્તિસ્વામી, પૂ. આશીર્વાદસ્વામી, પૂ. સહજાનંદસ્વામી તથા પૂ. દયાનિધિસ્વામી એમ કુલ ચાર પૂ. સંતોનું મંડળ તથા હરિભક્તોમાં રાહુલભાઈ દરજી, પલકભાઈ ગજજર, હર્ષદભાઈ કાછડિયા, નીલેશભાઈ પાંચોટિયા, અનિલભાઈ પટેલ તથા વિજયભાઈ પટેલ આદિ હરિભક્તો પૂ. સંતો સાથે વિચરણમાં જોડાયા હતા. તા. ૨૮ નવેમ્બર ને મંગળવારની સંધ્યાએ વ્હાલા હરિકૃષ્ણ મહારાજ સંગે સંત મંડળનું સૌપ્રથમ દુબઈ ખાતે આગમન થયું. દુબઈના ભાવિક ભક્તોએ વ્હાલા હરિકૃષ્ણ મહારાજ તથા પૂ. સંતોના આ આગમનને પુષ્પછડી દ્વારા વધાવી લીધું હતું.

દુબઈ ખાતેના સાત-દિવસીય આ સત્સંગ વિચરણમાં દશાળદી ઉત્સવ ઉપક્રમે ૧૦મો વાર્ષિક પાટોત્સવ યોજાઈ ગયો. દશાળદી ઉપક્રમે વ્હાલા હરિકૃષ્ણ મહારાજની ૨૫ ૨૪૫૫ તુલા, ઘનશ્યામ મહાપ્રભુની ૩ ભવ્ય છાબચાત્રા, અભિષેક ઉત્સવ, અન્નકૂટોત્સવ, મહાપૂજા વિધિ તથા પૂ. સંતોની કથાવાર્તા દ્વારા લગભગ ૩૫૫ જેટલા હરિભક્તો ધન્યભાગી બન્યા હતા. આ ઉપરાંત યોજાયેલ સત્સંગ શિબિર, બાળ શિબિર, કાર્યકર ડે, સંચાલક-કાર્યકર પ્રવાસ, વ્હાલા ગુરુજીનાં Online દર્શન તથા અંગત બેઠકો

દ્વારા હરિભક્તો મહારાજ અને મોટાપુરુષના મહિમા આકારે થઈ વિશેષ બળિયા થયા હતા.

દુબઈ વિચરણ બાદ પૂ. મૂર્તિસ્વામીનું મંડળ ઇન્ડિયા પરત પધાર્યું હતું, જ્યારે પૂ. આશીર્વાદસ્વામીનું મંડળ આફ્રિકામાં કમ્પાલા સત્સંગ વિચરણ અર્થે રવાના થયું. કમ્પાલા ખાતેના પૂ. સંતોના ૧૭ દિવસીય વિચરણ દરમ્યાન શાકોત્સવ, સમૂહપૂજા, બાળ વિન્ટર કેમ્પ, બે-દિવસીય સત્સંગ શિબિર, ક્રિયાશુદ્ધિ શિબિર, કાર્યકર ડે, આદર્શ પ્રોજેક્ટ સભા, ૭૮ જેટલી પધરામણીઓ, વ્હાલા ગુરુજીનાં Online દર્શન તથા અંગત બેઠકો જેવા વિવિધ પ્રોગ્રામો દ્વારા હરિભક્તો મહારાજ, મોટાપુરુષ અને સંસ્થાની અસ્મિતા દઢ કરી મહિમા આકારે થયા હતા. તા. ૧૭ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૩ ને રવિવારના રોજ યોજાયેલ શાકોત્સવ પ્રોગ્રામમાં 'ફદલમાં કલ્યાણ' વિષય પર લાભ લઈને લગભગ ૨૩૫ જેટલા હરિભક્તો કૃતકૃત્ય બન્યા હતા. આ ઉપરાંત મંદિરના આબુબાબુના વિસ્તારો જેવા કે કામોયા, મુકોનો, ટિંડા, કિબૂલી વગેરેમાં પૂ. સંતો દ્વારા એરિયા સભાઓ દ્વારા હરિભક્તો બળને પામ્યા હતા.

કમ્પાલા ખાતેનું વિચરણ પૂર્ણ કરી તા. ૨૩ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૩ના રોજ પૂ. આશીર્વાદસ્વામીના મંડળે ઇન્ડિયા તરફ પ્રયાણ કર્યું. કમ્પાલાના ભાવિક ભક્તોએ ભારે હૃદયે આ સંત મંડળને વિદાય આપી હતી.

મનધાર્યું કરી ડખા કર્યા છે, (હવે) સરળ થવાનું રહેશે.

તા. ૧૯-૧૨-૨૩ના રોજ વ્હાલા ગુરુવર્ધ પ.પૂ. સ્વામીશ્રીએ પ્રાતઃ સમયે વડોદરા ખાતે જ્ઞાન-ધ્યાન ચિંતન દરમ્યાન ઉપસ્થિત હરિભક્તોને દિવ્યવાણી તથા દર્શન-આશીર્વાદનો લાભ આપી બળિયા કર્યા હતા. આજરોજ વ્હાલા ગુરુજીએ મધ્યાહન સમયે ડભોલી ખાતે ૧ પધરામણી તથા રસોઈનો લાભ આપી પ્રેમી હરિભક્તના મનોરથ પૂર્ણ કર્યા હતા. આજરોજ વ્હાલા ગુરુજીએ ડભોલી ખાતે સાયંકાળે ૭ હરિભક્તોના ગૃહે પધરામણી તેમજ પાટોત્સવ સભાપ્રસંગે ઉપસ્થિત ૨૯૪૭થી વધુ હરિભક્તોને બળપ્રેરક કથાવાર્તાનો લાભ આપી કૃપાવંત કર્યા હતા.

તા. ૨૦-૧૨-૨૩ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ પ્રાતઃ સમયે ડભોલી મંદિરે પાટોત્સવ દિને વ્હાલા ઘનશ્યામ મહારાજ, બાપાશ્રી તથા અમીરપેઢીની મૂર્તિઓનું પૂજન કરી ઉપસ્થિત હરિભક્તોને દર્શન-આશીર્વાદનો લાભ આપી ધન્ય બનાવ્યા હતા. આજરોજ વ્હાલા ગુરુજીએ વરાછા ખાતે પ્રાણધારા હરિકૃષ્ણ મહારાજ સંગે ૫ હરિભક્તોના ગૃહે પધરામણીનો લાભ આપી તેઓના સાંસાગોટિલા સ્વીકાર્યા હતા. આજરોજ વ્હાલા ગુરુજીએ રાત્રિ સમયે વરાછા ખાતે પાટોત્સવ નિમિત્તે યોજાયેલ સભામાં ૪૧૪૧થી પણ વધુ હરિભક્તોને સુધાવાણીનું પાન કરાવી સુખિયા કર્યા હતા.

તા. ૨૧-૧૨-૨૩ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ વહેલી સવારે વરાછા ખાતે પાટોત્સવ દિને ઘનશ્યામ મહારાજ, બાપાશ્રી તથા અમીરપેઢીની મૂર્તિઓનું પૂજન કરી ઉપસ્થિત હરિભક્તોને દર્શન-આશીર્વાદનો લાભ આપી મહાત્મ્યની દુનિયામાં ગરકાવ કર્યા હતા. આજરોજ વ્હાલા ગુરુજીએ અંકલેશ્વર ખાતે જ્ઞાન-ધ્યાન ચિંતન તેમજ અંગત સભામાં ૯૬ જેટલા હરિભક્તોને કથાવાર્તાનો લાભ આપી રાજીપાના માર્ગે આગળ વધાર્યા હતા. આજરોજ વ્હાલા ગુરુજીએ મધ્યાહન સમયે અંકલેશ્વર ખાતે ૭ હરિભક્તોના ગૃહે પધરામણી તેમજ ૧ રસોઈનો લાભ આપી હરિભક્તોના કાલાવાલા સ્વીકારી રાજીપો વરસાવ્યો હતો. આજરોજ વ્હાલા ગુરુજીએ સાયંકાળે વડોદરા ખાતે સિલેક્ટેડ હરિભક્તોને જોળી સેવા પર્વમાં લાભ આપી કૃપાવંત બનાવ્યા હતા.

તા. ૨૩-૧૨-૨૩ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ પ્રાતઃ સમયે સ્વામિનારાયણ ધામ, ગાંધીનગર ખાતે સંકલ્પ સભામાં દિવ્યવાણીનો લાભ આપી ૨૯૨૬૫થી પણ વધુ હરિભક્તોને પ્રત્યક્ષ તથા ઓનલાઈન દર્શન-આશીર્વાદનો લાભ આપી સુખિયા કર્યા હતા.

તા. ૨૫-૧૨-૨૩ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ સાયંકાળે સ્વામિનારાયણ ધામ, ગાંધીનગર ખાતે સિલેક્ટેડ મુક્તોને અંગત ગોષ્ઠિમાં ઉપાસના સભાનો લાભ આપી રાજીપો વરસાવ્યો હતો.

તા. ૨૬-૧૨-૨૩ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ પ્રાતઃ સમયે વાસણા ખાતે પૂનમ સમૈયામાં ૩૧૦૮૪થી પણ વધુ હરિભક્તોને પ્રત્યક્ષ તથા ઓનલાઈન દિવ્યવાણી તથા દર્શન-આશીર્વાદનો લાભ આપી સુખિયા કર્યા હતા. આજરોજ વ્હાલા ગુરુજીએ વાસણા ખાતે ૧ પધરામણીનો લાભ આપી હરિભક્તોને રાજી કર્યા હતા.

તા. ૨૮-૧૨-૨૩ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ પ્રાતઃ સમયે

સ્વામિનારાયણ ધામ, ગાંધીનગર ખાતે પાટોત્સવ નિમિત્તે ઘનશ્યામ મહારાજ, અબજબાપાશ્રી તથા અમીરપેઢીની મૂર્તિઓને કુમકુમ અર્ચા પૂજન કરી ઉપસ્થિત હરિભક્તોને દર્શન આપી સુખિયા કર્યા હતા.

તા. ૪-૧-૨૪ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ સરગાસણ, સ્વામિનારાયણ ધામ, ગાંધીનગર ખાતે સાયંકાળે ૧ પધરામણી તથા ૧ મહાપૂજનો લાભ આપી પ્રેમીભક્તોના મનોરથ પૂર્ણ કર્યા હતા. આ પ્રસંગે ૧૪૦થી પણ વધુ હરિભક્તો ગુરુજીનાં દર્શન-આશીર્વાદનો લાભ લઈ કૃપાવંત બન્યા હતા.

તા. ૬-૧-૨૪ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ ઘસનપુર ખાતે જ્ઞાન-ધ્યાન ચિંતનમાં બળપ્રેરક દિવ્યવાણીનો લાભ આપી મુમુક્ષુજનોને કૃતાર્થ કર્યા હતા. ત્યારબાદ વ્હાલા ગુરુજીએ વ્હાલા હરિકૃષ્ણ મહારાજ સંગે ૧૨ હરિભક્તોના ગૃહે પધરામણી તેમજ ૧ રસોઈનો લાભ આપી સૌને લાડ લડાવી રાજીપો વરસાવ્યો હતો. આજરોજ વ્હાલા ગુરુજીએ સાયંકાળે ઘનશ્યામનગર ખાતે ૩૫૦થી પણ વધુ હરિભક્તોને દિવ્ય દર્શનદાન આપ્યા બાદ નિકોલ ખાતે ૧૦ પધરામણી તેમજ ૧ રસોઈનો લાભ આપી હરિભક્તોના કોડ પૂરા કર્યા હતા. આજરોજ વ્હાલા ગુરુજીએ રાત્રિ સમે વરઝાલ ખાતે અમદાવાદ પૂર્વ ઝોનના જોળીસેવા પ્રોગ્રામમાં ૬૫૦થી પણ વધુ હરિભક્તોને કથાવાર્તાનો લાભ આપી બળિયા કર્યા હતા.

તા. ૭-૧-૨૪ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ પ્રાતઃ સમયે સ્વામિનારાયણ ધામ, ગાંધીનગર ખાતે સંકલ્પ સભામાં ૨૬૯૦૨થી પણ વધુ હરિભક્તોને પ્રત્યક્ષ તથા ઓનલાઈન દિવ્યવાણી તથા દર્શન-આશીર્વાદનો લાભ આપી સુખિયા કર્યા હતા.

તા. ૧૦-૧-૨૪ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ પ્રાતઃ સમયે ઘાટલોડિયા ખાતે ૧૨ તેમજ સાયંકાળે ગોતા ખાતે ૮ હરિભક્તોના ગૃહે પધરામણી તેમજ ૧ રસોઈનો લાભ આપી હરિભક્તોના સાંસાગોટિલા સ્વીકારી રાજી કર્યા હતા. આજરોજ વ્હાલા ગુરુજીએ રાત્રિ સમે ઘાટલોડિયા ખાતે અમદાવાદ પશ્ચિમ ઝોનના જોળીસેવા પ્રોગ્રામમાં ૧૦૫૦થી પણ વધુ હરિભક્તોને કથાવાર્તાનો લાભ આપી બળિયા કર્યા હતા.

તા. ૧૧-૧-૨૪ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ રાત્રિ સમે સ્વામિનારાયણ ધામ, ગાંધીનગર ખાતે જોળીસેવા પર્વમાં બળપ્રેરક સુધાવાણી તથા દર્શન-આશીર્વાદનો લાભ આપી સૌ હરિભક્તોને કૃપાવંત બનાવ્યા હતા.

તા. ૧૩-૧-૨૪ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ રાત્રિ સમે જોળીસેવા પર્વ નિમિત્તે લંડનના હરિભક્તોને ઓનલાઈન દિવ્યવાણીનો લાભ આપી ધન્ય કર્યા હતા.

તા. ૧૪-૧-૨૪ના રોજ વ્હાલા ગુરુજીએ ઉત્તરાયણ નિમિત્તે દિવ્ય જોળીસેવા પર્વમાં અનુક્રમે અમેરિકા, કેનેડા, ન્યૂઝીલેન્ડ, ઓસ્ટ્રેલિયા, કુવૈત તેમજ અમદાવાદ ઝોનમાં દિવ્યવાણી અને દર્શન-આશીર્વાદનો લાભ આપી આજીવન પર્યંત સ્મૃતિ રહી જાય તેવાં સંભારણાં આપ્યાં હતાં.

સૌથી અનુભવી ડોક્ટરની ટીમ

SMVS
SWAMINARAYAN
HOSPITAL
A Humanitarian Hospital

ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ ન્યુરોસર્જરી

« **Dr. Ketan Patel**
M.S., M.Ch. - NEUROSURGERY
Consultant Neurosurgeon

Dr. Hitesh Mahida
M.S., DNB. - NEUROSURGERY
Consultant Neurosurgeon

- કુલટાઇમ ન્યુરોસર્જન ડોક્ટરની ટીમ **SMVS** સ્વામિનારાયણ હોસ્પિટલમાં છેલ્લા ૫ વર્ષથી કાર્યરત છે.
- આપણી ન્યુરોસર્જનની ટીમ ૧૦ વર્ષથી વધુનો બહોળો અનુભવ ધરાવે છે.

મગજને લગતી સમસ્યાઓ

- એક્સિડન્ટથી થતી માથાની ઈજા
- મગજનું હેમરેજ (બેઇન સ્ટ્રોક)
- દૂરબીનથી પિચ્યૂટરી ગ્રંથિની ગાંઠની સારવાર
- મગજ તથા કરોડરજજીમાં પાણી ભરાવાની સારવાર
- સાઇટિકાનું નિદાન તથા સારવાર
- બાળકોમાં થતી મગજ તથા કરોડરજજીની તકલીફ
- મગજ તથા કરોડરજજીની ગાંઠ (સાદી તથા વિષમ)
- ટ્રાઇજેમીનલ ન્યુરાલ્જિયાની સર્જરી
- ગાદી ખસવી તેમજ મણકાનો ઘસારો
- મીનીમલી ઇન્વેઝિવ સ્પાઇન સર્જરી

બેઇન સ્ટ્રોકના ચિન્હો ઓળખો

FAST ટેસ્ટ

- F** Face (ચહેરો)
શું વ્યક્તિ સ્મિત કરી શકે છે ?
શું તેમનો ચહેરો એક બાજુ પર નમી ગયો છે ?
- S** Speech problems
(વાણી સમસ્યાઓ)
શું વ્યક્તિ સ્પષ્ટપણે વાત કરી શકે છે ?
અને સમજે છે કે તમે શું કહો છો ?
શું તેમની બોલી અચકાય છે ?

- A** Arms (હાથ)
વ્યક્તિ બંને હાથ ઊંચા કરીને ઉપર ટાપી શકે છે ?

- T** Time (સમય)
જો તમે આ ત્રણ સંકેતોમાંથી કોઈ પણ જુઓ તો, ૭૬૧૦૮૧૦૮૬૬ પર કોલ કરવાનો સમય છે.

મગજની

EMERGENCY એટલે SMVS

EMERGENCYમાં RISK ના લેવાય

SMVS સ્વામિનારાયણ હોસ્પિટલની મુલાકાત જ લેવાય

- **SMVS** સ્વામિનારાયણ હોસ્પિટલ રોડ, સ્વામિનારાયણ ધામની બાજુમાં,
કોબા-ગાંધીનગર હાઇવે, ગાંધીનગર - 382 007.

73 73 73 39 04/05

મોટાનું વિચરણ એટલે સંકલ્પોનું વાવેતર.

Ghanshyam | February | 2024

ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થી સંમેલન

તા. ૩૧-૧૨-૨૦૨૩ ને રવિવારના રોજ વ્હાલા ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં સ્વામિનારાયણ ધામ, ગાંધીનગર ખાતે ૧૫મા ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થી સંમેલનની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. સંમેલનના દિવસની પૂર્વ સંધ્યાએ સૌ કીર્તનભક્તિ તેમજ સંત પ્રવચન દ્વારા જૂની સ્મૃતિઓને તાજી કરી આનંદમાં ગરકાવ બન્યા હતા. વળી, પૂ. મૂર્તિસ્વામીએ 'સ્વરૂપનિષ્ઠા' વિષય પર કથાવાર્તાનો લાભ આપ્યો હતો. આ સંમેલનની મુખ્ય થીમ 'સોર્સ ઓફ હેપીનેસ' રાખવામાં આવી હતી. સંમેલનની શરૂઆત વિદ્યાર્થીઓને પૂ. સંતો દ્વારા ભાલમાં કુમકુમનો ચાંદલો અને નાડાછડી બાંધીને કરવામાં આવી હતી. આજરોજ પૂ. તેજેમયસ્વામી, પૂ. આદર્શસ્વામી તથા પૂ. પ્રિયવદનસ્વામી દ્વારા પ્રવચનનો વિશિષ્ટ લાભ મળ્યો હતો. બપોરે ૧૨ કલાકે પ્રાણધ્યાન હરિકૃષ્ણ મહારાજ સંગે વ્હાલા ગુરુજીનું આગમન થયું ત્યારે વિદ્યાર્થીઓએ આ આગમનને વધાવી લીધું હતું. રાજીપાપાત્ર વિદ્યાર્થીઓના ગુણાનુવાદ તથા રાજીપાદર્શન બાદ આ વિદ્યાર્થીઓને વ્હાલા ગુરુજીના પૂજનનો લાભ મળ્યો હતો. વ્હાલા ગુરુજીએ પોતાના વ્હાલા ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓને 'સત્પુરુષના રાજીપાના ભૂખ્યા રહેવું' વિષય પર દિવ્યવાણીનો લાભ આપી બળિયા કર્યા હતા. ત્યારબાદ સર્વે મુક્તોએ વ્હાલા ગુરુદેવના દિવ્ય આશીર્વાદનો તથા વ્હાલા ગુરુજીનાં નિકટ દર્શનનો અણમોલ લાભ મળ્યો હતો. દર્શન કરવા આવનાર સૌ વિદ્યાર્થીઓને ગુરુજીના હસ્તે પ્રસાદી તેમજ પૂ. સંતો દ્વારા પિરસણ લીલાનો લાભ મળ્યો હતો. આ સિવાય સંમેલનમાં એક્ઝિવિટી, પૂ. સંતો દ્વારા ગ્રૂપસભા, સંત પ્રવચન, ઇન્ટરનેશનલ ટ્રેનર સાજન શાહ દ્વારા 'સોર્સ ઓફ હેપીનેસ' વિષય પર વિશિષ્ટ ટ્રેનિંગ સેશન, ભેટણ લીલા જેવાં વિવિધ આયોજનો કરવામાં આવ્યાં હતાં. આ જ રીતે ગર્લ્સ ગુરુકુલમાં ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીનીઓ માટે પણ પૂ. વરિષ્ઠ મહિલામુક્તોના સાંનિધ્યમાં દિવ્ય અને ભવ્ય ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીની સંમેલનનું આયોજન તા. ૬-૧-૨૦૨૪ના રોજ કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં તમામ વિદ્યાર્થીનીઓએ ઉત્સાહભરે લાભ લીધો હતો. આમ, આજના દિને ભૂતપૂર્વ તથા વર્તમાન વિદ્યાર્થી-વિદ્યાર્થીનીઓ સહિત લ્હપથી પણ વધુ મુક્તોએ લાભ લીધો હતો. આ સિવાય ગોધર ગુરુકુલના બાળમુક્તો તેમજ વિદેશમાં વસતા વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચેઅલ માધ્યમથી ઉપસ્થિત રહ્યાં હતાં.

જીવનના દરેક શુભ-અશુભ પ્રસંગે પરિવાર, સમાજ કે મિત્રવર્તુળને ભેટમાં આપી શકાય એવા સામાજિક તથા પરિચયાત્મક પુસ્તકોની શ્રેણી ઉપલબ્ધ છે

સંપ-સુહૃદભાવ
એકતા

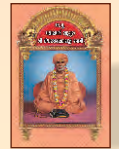
થવું છે
દાદાબાચર જેવા

અબજીબાપાશ્રી
સંક્ષિપ્ત

સદ્. નિર્ગુણદાસજી
સ્વામી

સદ્. ઈશ્વરચરણદાસજી
સ્વામી

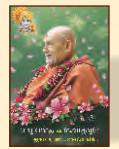
સદ્. વૃંદાવનદાસજી
સ્વામી

સદ્. કેશવપ્રિયદાસજી સ્વામી
(સદ્. મુનિસ્વામી)

શુદ્ધ ઉપાસના પ્રવર્તક
ગુરુદેવ પ.પૂ. બાપજી

ગુરુદેવ પ.પૂ. બાપજી સંગે
દિવ્યાનુભૂતિ ભાગ - ૨/૩

પ્રાપ્તિસ્થાન : સંસ્થાના તમામ બુકસ્ટોલ ઉપર ઉપલબ્ધ • સંપર્ક સૂત્ર : સચિનભાઈ પટેલ ૯૯૭૯૮૫૫૦૯૯

ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રીની દિવ્ય પ્રેરણા અને આશીર્વાદથી એસ.એમ.વી.એસ. સંસ્થાની બાળ પ્રવૃત્તિની આદર્શ બાળસભાના (ABSના) પ્રાથમરી અને એડવાન્સ ગ્રૂપના બાળમુક્તોના ABS વિન્ટર કેમ્પ પૂ. સંતોની નિશ્રામાં સ્વામિનારાયણ ધામ, ગાંધીનગર ખાતે રાખવામાં આવ્યા હતા. કેમ્પ દરમિયાન આધ્યાત્મિક લાભની સાથે સાથે વિશિષ્ટ રસપ્રદ કાર્યક્રમોમાં જ્ઞાન-ધ્યાન ચિંતન, સંત પ્રવચન, અનાદિમુક્ત પીઠિકા દર્શન, પ્રેરક વિડિયો દર્શન, વ્યક્તિત્વ વિકાસ, ગુણાનુવાદ, રમતગમત વગેરેનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. વિશેષતઃ વ્હાલા ગુરુજીનો પણ અદ્ભુત લાભ મળ્યો હતો. જેમાં વ્હાલા ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રીએ ABS કેમ્પમાં પધારેલા બાળમુક્તોને વર્તમાન વિધિ તથા કથાવાર્તાનો લાભ આપ્યો હતો. બાળમુક્તો નાનપણથી જ પોતાની ભૂલો ઓળખતા થાય, ભૂલ કર્યા બદલ માફી માગતા થાય અને સરળતાથી પોતાના સ્વભાવો બદલતા થાય તે માટે બાળકોની કાલીઘેલી ભાષામાં ગુરુજીએ નિજદર્શન કરતા શીખવ્યું હતું. તેમજ પ્રેરણાદાયી બાળકો ઉપર ખૂબ રાજીપો વરસાવ્યો હતો અને ગુરુજી સાથે વિશિષ્ટ પ્રકારની સ્મૃતિ છબી લેવડાવી હતી. આ ઉપરાંત માતાપિતાનું બાળકના પોતાના જીવનમાં કેટલું મહત્ત્વ છે અને માતાપિતાની મર્યાદા કેવી રીતે રાખવી તે પણ દિવ્યવાણી દ્વારા શીખવ્યું હતું. અંતમાં દરેક બાળમુક્તોને વિશિષ્ટ પ્રસાદી આપીને પિરસણ લીલાનો અંગત લાભ આપ્યો હતો.

આમ, પ્રાથમરી ગ્રૂપના ૩૫૦ બાળ-બાલિકામુક્તોએ તા. ૨૪ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૩ના એક-દિવસીય કેમ્પમાં અને એડવાન્સ ગ્રૂપના ૧૦૫ બાળ-બાલિકામુક્તોએ તા. ૨૪ અને ૨૫ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૩ એમ બે દિવસ કેમ્પમાં લાભ લીધો હતો.

મૂર્તિસુખે સુખિયા

કારણ સત્સંગના દિવ્ય પરિવારના પરમ કૃપાપાત્ર મુક્તો કે જેઓ શ્રીહરિની ઇચ્છાથી મૂર્તિસુખે સુખિયા થયા છે. તેઓની નામાવલિ અત્રે આલેખેલ છે :

મૂ.નિ. ગોવિંદભાઈ શિવાભાઈ પટેલ, ઉંમર વર્ષ-૮૩, ઘાટલોડિયા; તા. ૨૮-૧૨-૨૩ : એસ.એમ.વી.એસ. સત્સંગ મંડળ ચેરીટિલ (અમેરિકા) ખાતે પાયાની ઈંટ તરીકે સંપૂર્ણ ધરધણી થઈ સેવા બજાવી રહેલા શૈલેશભાઈના પિતાશ્રી ગોવિંદભાઈ પટેલ મૂર્તિસુખે સુખિયા થયા છે. સમગ્ર પરિવાર ગુરુદેવ પ.પૂ. બાપજી તથા ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રીનો ખૂબ રાજીપો કમાયો છે.

મૂ.નિ. સુખરામભાઈ છગનલાલ સેવક, ઉંમર વર્ષ-૭૬, ભરૂચ; તા. ૭-૧-૨૪ : તેઓ ગુરુદેવ પ.પૂ. બાપજીનો અપાર રાજીપો કમાયા હતા. પૂ. સંતોની આજ્ઞાથી ગોધરા ખાતે ૧૫ વર્ષથી વધુ સમયથી બુકસ્ટોલ તેમજ ફૂડસ્ટોલમાં સેવા બજાવી રહ્યા હતા. મંદિરમાં ઉત્સવ-સમૈયા પ્રસંગે ગામોમાંથી અનાજ તથા આર્થિક સેવા લાવવામાં સક્રિયપણે સેવા બજાવી પૂ. સંતોને સહાયરૂપ બની રાજીપો કમાયા હતા.

મૂ.નિ. કનુભાઈ ઈશ્વરલાલ બારોટ, ઉંમર વર્ષ-૭૫, મહેસાણા; તા. ૭-૧૨-૨૩
 મૂ.નિ. દિલીપભાઈ શાંતિલાલ સોની, ઉંમર વર્ષ-૭૦, ઘાટલોડિયા; તા. ૨૦-૧૨-૨૩
 મૂ.નિ. જશોદાબેન દેવશીભાઈ બ્રહ્મભટ્ટ, ઉંમર વર્ષ-૮૨, ઘરમડી (બાયડ); તા. ૧-૧-૨૪

આ મુક્તોએ ઘરઘણી થઈ તન, મન અને ધનથી સંસ્થાને વફાદાર રહીને મમત્વભાવે સેવાઓ કરી છે અને ગુરુદેવ પ.પૂ. બાપજી તથા ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રીનો રાજીપો મેળવેલ છે. શ્રીજીમહારાજ, ગુરુદેવ પ.પૂ. બાપજી તથા ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રીના ચરણોમાં પ્રાર્થના કે તેમના ચૈતન્યને મૂર્તિના અવિચળ સુખભોક્તા કરે.

ગુરુકુલના વિદ્યાર્થીમુક્તોને રસોઈ

ઝોન ગુરુકુલ રસોઈ સેવાની યાદી

અલ્પાહારની સેવા -	૭૦૦૦/-
બપોરની સેવા -	૨૧૦૦૦/-
આખા દિવસની સેવા -	૩૧૦૦૦/-

ઝોન ગુરુકુલ રસોઈ સેવાના યજમાન

ગૌરાંગભાઈ હરિકૃષ્ણભાઈ પટેલ	૩૧૦૦૦/-
ભવ્ય અલ્કેશભાઈ પટેલ	૩૧૦૦૦/-
ભાગ્યેશ વિજયભાઈ સોજા	૩૧૦૦૦/-
હાર્દિક કમલેશભાઈ પટેલ	૨૧૦૦૦/-
હર્ષ હિરેનભાઈ ઠક્કર	૨૧૦૦૦/-
રમેશભાઈ કોદરભાઈ સુથાર	૨૧૦૦૦/-
ચિરાગ રૂમાલભાઈ રાઠવા	૨૧૦૦૦/-
ઘનશ્યામ કિશોરભાઈ કલાસવા	૨૧૦૦૦/-
કુશલ મનોજકુમાર નાયી	૨૧૦૦૦/-
ઉત્કર્ષ વિજયભાઈ દેસાઈ	૨૧૦૦૦/-
દક્ષેશ નિતેશભાઈ પટેલ	૨૧૦૦૦/-
જયેશ સુનિલકુમાર ઠક્કર	૨૧૦૦૦/-
રાવજીભાઈ પટેલ	૨૧૦૦૦/-
દિવ્ય કિરીટભાઈ નસીદ	૨૧૦૦૦/-
ધ્રુવ કમલેશભાઈ પ્રજાપતિ	૨૧૦૦૦/-
ભાગ્ય કિશોરભાઈ માનસેતા	૨૧૦૦૦/-
બિરેનભાઈ વિનુભાઈ જોષી	૨૧૦૦૦/-
મોહનભાઈ રબારી	૨૧૦૦૦/-

ગર્લ્સ ગુરુકુલ રસોઈ સેવાની યાદી

અલ્પાહારની સેવા -	૩૫૦૦/-
બપોરની સેવા -	૧૦૦૦૦/-
આખા દિવસની સેવા -	૧૫૦૦૦/-

ગર્લ્સ ગુરુકુલ રસોઈ સેવાના યજમાન

કલ્પેશભાઈ વસોયા	૨૫૦૦૦/-
અંકુરભાઈ વરવળિયા	૨૫૦૦૦/-
કાંતિભાઈ નરોત્તમદાસ પટેલ	૨૧૦૦૦/-
પ્રાપ્તિબેન હેમંતભાઈ બ્રહ્મભટ્ટ	૧૫૦૦૦/-
ભવ્યાબેન રાજેશભાઈ પટેલ	૧૫૦૦૦/-

મૂ.નિ. રમણભાઈ ઠક્કર (હસ્તે બ્રિજેશભાઈ)	૧૫૦૦૦/-
પલબેન અનંતકુમાર પટેલ	૧૧૫૦૦/-
પ્રાચીબેન હિતેશભાઈ લબાના	૧૧૦૦૦/-
જેનિશાબેન અમિતભાઈ પટેલ	૧૧૦૦૦/-
ધાર્મિકાબેન અરવિંદભાઈ મોરી	૧૧૦૦૦/-
મૂ.નિ. સુરેશભાઈ પરમાનંદદાસ	૧૦૦૦૦/-
મધુબેન કિશોરભાઈ ઠક્કર	૧૦૦૦૦/-
રવજીભાઈ પરષોત્તમભાઈ પટેલ	૧૦૦૦૦/-
કામ્યાબેન ચિરાગભાઈ પટેલ	૧૦૦૦૦/-
હેમાંગભાઈ અનંતરાય મકવાણા	૧૦૦૦૦/-
મૂ.નિ. કમળાબેન ત્રિભોવનભાઈ માનસિયા	૧૦૦૦૦/-
મૂ.નિ. શારદાબેન હરગોવનભાઈ ઠક્કર (હસ્તે જયોતિબેન)	૧૦૦૦૦/-
મણીબેન નરોત્તમભાઈ પટેલ	૮૬૦૦/-
હેતુબેન દિનેશભાઈ પટેલ	૮૦૦૦/-
પ્રવીણભાઈ હરગોવનભાઈ પટેલ	૫૦૦૦/-
શીતલબેન ઘનશ્યામભાઈ સિસારા	૫૦૦૦/-
હર્ષિતાબેન ઘનશ્યામભાઈ સિસારા	૫૦૦૦/-
હસ્તીબેન અશ્વિનભાઈ સાવલિયા	૫૦૦૦/-
ગીતાબેન દુષ્યંતભાઈ ભટ્ટ	૫૦૦૦/-
કૃપાબેન વિશાલભાઈ મિસ્ત્રી	૪૦૦૦/-
તન્વીબેન દિનેશભાઈ પટેલ	૩૫૦૦/-
આસ્થાબેન પ્રકાશભાઈ પટેલ	૩૦૦૦/-
કાંતાબેન લાભુભાઈ સુદાણી	૧૧૦૦/-

ભલે દયાળુ

9727917463

- SMVS આયોજિત કથા સત્સંગ, વિવિધ કાર્યક્રમો તથા પ્રવૃત્તિ અંગે નિયમિત માહિતી મેળવવા માટે આજે જ જોડાવ. આ માટે આપનું પૂરું નામ તથા એરિયા ઉપરોક્ત નંબર પર વોટ્સએપ કરો.
- ૩૪,૦૦૦થી વધુ સભ્યો આ ગ્રૂપમાં જોડાયેલા છે. તો આવો, આજે જ આ ગ્રૂપમાં જોડાઈઓ.
- આ નંબર ઉપર અન્ય કોઈ મેસેજ કરવા નહીં.

૧

૨

૩

૪

૫

૬

૭

૮

(૧-૨) સ્વા. ધામ ઈન્ટરનેશનલ સ્કૂલમાં G20ની વિઝિટ ખાતે પધારેલ શ્રી કુબેરસિંહ ડીડોર તથા SMVS સ્વામિનારાયણ હોસ્પિટલની મુલાકાતે પધારેલ રશિયન ડેલિગેટ્સ (૩-૬) સુરત ઝોનમાં વ્હાલા ગુરુજીનું વિચરણ (૭-૮) સ્વા. ધામ ખાતે પાટોત્સવમાં પૂજન તથા SKSના મુક્તોને લાભ આપતા ગુરુજી

સ્વામિનારાયણ મંદિર વાસણા સંસ્થા (SMVS)

દિવ્ય નિમંત્રણમ્

શ્રીહરિના સંકલ્પે,
એક તવા સર્વોપરી
આધ્યાત્મિક વિશ્વનું સર્જન...

અનાદિમુક્ત વિશ્વમ્

શિલાન્યાસ તથા ગુરુદેવ પ.પૂ.બાપજીનો ઉરમો પ્રાગટ્યોત્સવ

“જીવોકું બ્રહ્મરૂપ કરકે આત્યંતિક મુક્તિ દેને કે વાસ્તે,
અક્ષરાતીત પુરુષોત્તમ જો હમ વહ મનુષ્ય જૈસા બન્યા હૂં”

ભગવાન સ્વામિનારાયણના ઉપરોક્ત ૨૦૦ વર્ષથી અકબંધ રહેલા સંકલ્પને સાકાર કરવા ગુરુદેવ પ.પૂ. બાપજીના દિવ્ય આશીર્વાદે તથા ગુરુવર્ય પ.પૂ. સત્યસંકલ્પદાસજી સ્વામીશ્રી દ્વારા સર્જઈ રહ્યું છે ૩૫૦ વીઘાનું ભવ્ય સંકુલ ‘અનાદિમુક્ત વિશ્વમ્’ આ ભવ્ય ઉત્સવમાં કુટુંબ-મિત્રવર્તુળ સહિત પધારવા અમો ભાવભર્યું આમંત્રણ પાઠવીએ છીએ.

આદ્ય સ્થાપક
ગુરુદેવ પ.પૂ. બાપજી

તારીખ : ૨૫/૩/૨૦૨૪,
સોમવાર : સાંજે ૪:૦૦થી ૯:૦૦

પ્રેરક
ગુરુવર્ય પ.પૂ. સ્વામીશ્રી

સ્થળ : અનાદિમુક્ત વિશ્વમ્

મુ. રહિયોલ કંપા, ઘનસુરા-મોડાસા હાઇવે, મોડાસા, જિ. અરવલ્લી.